

Bolagsstyrningsrapport för Telgekoncernen 2019

Innehållsförteckning

Förord.....	3
Ekonomisk utveckling.....	4
Omvärldsanalys och utvecklingstendenser	13
Kostnadseffektivitet.....	18
Styrelserna.....	22
Intern kontroll.....	24
Ärenden till kommunfullmäktige	27
Uppföljning av verksamhetens ändamål och ägardirektiv.....	28
Uppföljning av kompetens- och medarbetarfrågor	29
Uppföljning av tillämpliga policyer antagna av kommunfullmäktige	33
Övrigt för ägaren väsentliga förhållanden.....	35
Bilaga 1, Koncernens krav på bolagsstyrelsernas årsplan 2019	36
Bilaga 2, Arbetsordning för styrelsen och skriftliga instruktioner	38
Bilaga 3, Uppföljning ägardirektiven 2019.....	61
Bilaga 4, Uppföljning 2019 av Miljöprogram samt klimatstrategi och energiplan för Södertälje kommun 2018-2021.....	95

Förord

Telgekoncernen skapar hem åt människor, bygger och förvaltar verksamhetslokaler, ser till att alla som bor och vistas här har tillgång till säker och robust värme, el, stadsnät, återvinning, avfallshantering, vatten och sanitet. Vi hjälper unga vuxna ut i arbete, driver utvecklingen av ren el och mer miljöanpassade varutransporter på vatten. Vi ger barn, vuxna, pedagoger och skollärdare upplevelser och verktyg för att göra naturvetenskap och teknik ännu mer lustfullt. Allt det här – och det är knappt man tänker på det – det är vardagsmagi när den är som bäst.

Vi står inför en spännande utmaning – till år 2036 ska hela 20 000 nya hem finnas i vår kommun. Det är ett ambitiöst mål. Att vara samhällsbyggare i en kommun med stora expansionsplaner skapar spännande utmaningar för koncernen som helhet. Vi behöver arbeta tillsammans för att leverera och nå vårt mål på ett hållbart, kostnadsmedvetet och ansvarsfullt sätt.

Telgekoncernens Bolagsstyrningsrapport och Hållbarhetsrapport till kommunfullmäktige för verksamhetsåret 2019 redovisar hur koncernen i sin helhet arbetar för att skapa ett attraktivare och mer hållbart Södertälje. Ett Södertälje som är enklare, bättre och roligare att bo, leva och verka i och som lockar fler som vill bosätta sig här, fler som vill starta företag här och fler som vill besöka vår kommun.

Vår hållbarhetsrapport, upprättad med vägledning från Global Reporting Initiativs samt Greenhouse Gas Protocol för rapportering av klimatpåverkan, kommer att finnas på www.telge.se.

Boel Godner
Ordförande

Juan Copovi-Mena
VD & Koncernchef

Ekonomisk utveckling

Som vanligt redovisas verksamheten för hela den kommunala bolagskoncernen, alltså även inklusive moderbolaget Södertälje Kommuns Förvaltnings AB (SKF) som äger Telge (i Södertälje) AB.

För att få en mer utförlig information om bolagen hänvisas till bolagens årsredovisningar. Vill man se hela koncernen hänvisas till SKFs årsredovisning (organisationsnummer: 556570-7139).

Resultat SKF koncernen	t o m december 2019				
	Utfall	Budget	Avv.	Föreg. år	Avv.
Mkr					
Koncernens verksamhetsresultat	503,8	610,9	-107,1	581,1	-77,3
Räntenetto	-200,0	-206,5	6,5	-213,3	13,3
Koncernreserv	0,0	-30,0	30,0		0,0
Koncernens operativa resultat	303,8	374,4	-70,6	367,8	-64,0
Reavinster-/förluster försäljningar	-9,7	283,2	-292,9	159,7	-169,4
Utdelning	7,5	3,5	4,0	15,0	-7,5
Nedskrivningar/återläggning	18,1		18,1	93,5	-75,4
Koncernens resultat före skatt	319,7	661,1	-341,4	636,0	-316,3
Uppskjuten skatt	-90,9	-66,8	-24,1	-186,9	96,0
Koncernens resultat	228,8	594,3	-365,5	449,1	-220,3

För 2019 redovisar koncernen ett resultat före skatt som uppgår till 319,7 mkr (636,0 mkr). 2018 års resultat inom parantes. Resultatet efter skatt uppgår till 228,8 mkr (449,1 mkr).

Koncernens verksamhetsresultat har minskat jämfört med föregående år till 503,8 mkr (581,1 mkr). Den största negativa posten är skötselkostnader som ökar 64,1 mkr. Ökningen består av Telge Fastigheters nya städning av kommunens verksamhetslokaler, 55,0 mkr, och den samordnade yttre skötseln med kommunen som står för ytterligare 4,1 mkr av ökningen.

Den näst största negativa posten är övriga kostnader som ökar med 58,1 mkr. Här utmärker sig bolag som Telge Bostäder med ökade kostnader för fastighetsanknuten administration på 19,8 mkr p.g.a. högre personalkostnader. Även Telge Energi utmärker sig med ökade köpta tjänster för datasystemutveckling med 16,7 mkr. Även Telge Nät och Telge Fastigheter utmärker sig med ökade övriga kostnader.

Den tredje största negativa posten är personalkostnader som ökar med 44,0 mkr. Här utmärker sig Telge Fastigheter igen med ökade personalkostnader med 20,2 mkr som

bl.a. beror på personalkostnader för städning. Även Telge Återvinning står för en relativt stor ökning av konsulttjänster på 6,0 mkr för att täcka upp vakanser till följd av att ordinarie personal arbetat med sluttäckningen. Av ökningen står Telge Tillväxt för 5,8 mkr vilket är i linje med deras uppdrag.

På den positiva sidan finns ökade intäkter med 124,5 mkr. Av den totala intäktsökningen står Telge Fastigheter för nästan hälften, eller 52,9 mkr, främst med anledning av övertagande av städverksamheten. Den näst största intäktsökningen står Telge Bostäder för och uppgår till 17,9 mkr där 3,6 mkr beror på nyproduktionen av höghuset vid Stockholmsberget och loftgångshusen vid Gammelgården i Hölö. Resterande del kommer från den årliga hyreshöjningen som slutade på 2,25%.

Söderenergi har haft ett ansträngt år med en pressad bränslemarknad med uteblivna leveranser av träpellets och returträ i början av året. I slutet av året blev det omvända att det varma vädret gjorde att man fick mer leveranser än man förbrukade med dyra omstuvningar av materialet. Dessutom uppstod problem i IGV1 under året som ledde till merkostnader på både produktionsmarginalen och för drift & underhåll.

Räntan på koncernens lån uppgick i snitt under året till 1,65 % (1,89 %). Standard & Poor's gav kommunkoncernen ett fortsatt högt kreditbetyg (AA+/A-1+; Outlook Stable). Förra året sänktes dock betyget för "budgetary performance" från "strong" till "average". Standard & Poor's säger dock att graderingen beror på hur duktig kommunen är på att hålla sina kostnader. Om kommunen inte håller sina kostnader kan det föranleda en nedgradering. Den lägre räntenivån sänkte koncernens räntekostnader med 13,3 mkr trots att skulden ökade.

Koncernreserven ska täcka oförutsedda kostnader som stormar, extremt höga elpriser, översvämningar och kreditförluster. De oförutsedda kostnader vi ser under året är stormen Alfrida som innebar relativt begränsade kostnader i Telge Näts resultat. Även branden på Tvetå innebar ökade kostnader i form av omhändertagande av brandmassor.

Årets reavinster uppgår till -9,7 mkr (159,7 mkr). Merparten av reaförlusten uppkom i samband med försäljningen av studentmodulerna i Västergård (Gullpudran 5).

Telge Bostäder har under året erhållit en utdelning av Glasberga KB på 7,5 mkr (15,0 mkr). Utdelningen klingar av i takt med att de sista tomterna säljs av i Glasberga och i och med att man precis startat upp arbetet med detaljplan 4 (DP4) kan det tidigast börja generera intäkter om ca 5-7 år.

Koncernens stora tillgångsmassa värderas löpande för att säkerställa att tillgångarnas värde minst uppgår till det bokförda värdet. Årets nedskrivningar har inneburit att vi netto återlagt tidigare nedskrivningar med 18,1 mkr (93,5 mkr). Återläggningarna avsåg

Brunnsängscentrum (Noshörningen 5) med 8,6 mkr, studentmodulerna i Västergård (Gullpudran 5) med 6,2 mkr samt Fornbacken (Turkosen 13) med 7,5 mkr. Fornbacken har tidigare skrivits ned med 132,2 mkr, anledningen till återläggningen beror på att projektet inte blev så dyrt som man bedömde i sista prognosen.

Årets skattekostnad uppgår till 90,9 mkr (186,9 mkr). Av skattekostnaden kommer koncernen betala 31,7 mkr (2,1 mkr). Resterande 59,2 mkr utgör en beräknad uppskjuten skatt. Anledningen till den kraftigt ökade betalda skatten är de nya ränteavdragsreglerna som slår hårt mot en koncern med fastighetsbolag som är högt belånade och där resultatet är svagt.

Skuldutveckling

Telgekoncernen har medverkat till att Södertälje kommun har nått det finansiella målet att minska nettokoncernskulden per invånare under ett antal år. Årets verksamhetsresultat är dock ett trendbrott. För första gången sedan 2012 har vi behövt ökat belåningen om dock med blygsamma 16,9 mkr.

Trenden har varit tydlig i budgetar och affärsplaner att vi åter går åt det hållet. Den underliggande orsaken är ökade investeringsönskemål mest drivna av planerna för Södertäljes expansion. Men även ett lägre verksamhetsresultat till följd av mindre bra ekonomiska beslut driver en ökad upplåning.

Skuldförändringsanalys SKF koncernen	t o m dec 2019				
	Innev år	Budget	Avv.	Föreg år	Avv.
Mkr					
Bolagens resultat efter finansnetto	429,2	648,4	-219,2	783,1	-353,9
Ej kassaflödespåverkande resultateffekter	-102,8	10,1	-112,9	-251,3	148,5
Återläggning avskrivningar	490,8	506,7	-15,9	494,7	-3,9
Kassaflöde före investeringar	817,2	1 165,2	-348,0	1 026,5	-209,3
Investeringar	-1 138,9	-1 539,0	400,1	-1 291,2	152,3
Försäljning av tillgångar (bokfört värde)	0,0	208,5	-208,5	516,1	-516,1
Tillfört rörelsekapital	306,9	0,0	306,9	-71,6	378,5
Skatt	-2,1	-66,8	64,7	-2,1	0,0
Kassaflöde före utdelning	-16,9	-232,1	215,2	177,7	-194,6
Utdelning	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kassaflöde efter utdelningar	-16,9	-232,1	215,2	177,7	-194,6

Telgekoncernens resultat och investeringar

Resultat SKF koncernen	t o m dec 2019				
	Innev år	Budget	Avv.	Föreg år	Avv.
Mkr					
SKF AB Koncernmoder	-22,6	-19,8	-2,8	-25,4	2,8
Telge AB Moderbolaget	87,2	-36,6	123,8	52,2	35,0
Telge AB Affärsstöd	0,2	0,0	0,2	0,0	0,2
Resultat Telge AB Moderbolag	87,4	-36,6	124,0	52,2	35,2
Telge Bostäder	65,1	69,4	-4,3	72,5	-7,4
Reavinst <i>Telge Bostäder</i>	-11,7	0,0	-11,7	113,8	-125,5
Nedskrivningar <i>Telge Bostäder</i>	9,5	0,0	9,5	-25,3	34,8
Telge Hovsjö	-0,4	-3,8	3,4	0,5	-0,9
Reavinst <i>Telge Hovsjö</i>	-0,3	278,2	-278,5	75,0	-75,3
Nedskrivning <i>Hovsjö</i>	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Telge Fastigheter, koncernen	19,1	55,2	-36,1	59,0	-39,9
Reavinst <i>Telge Fastigheter, koncernen</i>	3,9	5,0	-1,1	-29,1	33,0
Nedskrivning <i>Telge Fastigheter, koncernen</i>	8,6	0,0	8,6	102,3	-93,7
Resultat Bo & Fastigheter	93,8	404,0	-310,2	368,7	-274,9
Telge Nät	211,1	235,8	-24,7	209,5	1,6
Reavinst <i>Telge Nät</i>	0,0	0,0	0,0	0,1	-0,1
Telge Återvinning	14,2	8,2	6,0	22,4	-8,2
Resultat Nät & Miljö	225,3	244,0	-18,7	232,0	-6,7
Telge Energi	36,9	46,0	-9,1	42,4	-5,5
Resultat Energi	36,9	46,0	-9,1	42,4	-5,5
Södertälje Hamn	4,5	9,6	-5,1	4,2	0,3
Telge Hamn	-1,1	-0,9	-0,2	-1,6	0,5
Resultat Hamn	3,4	8,7	-5,3	2,6	0,8
Telge Inköp	11,1	2,1	9,0	8,9	2,2
Tom Tits	-5,6	0,0	-5,6	-3,3	-2,3
Telge Tillväxt	-0,3	0,0	-0,3	0,6	-0,9
Telge Almnäs	0,0	0,0	0,0	104,4	-104,4
Telge Miljöteknik m fl	-0,3	0,0	-0,3	0,0	-0,3
Resultat efter finansnetto	429,2	648,4	-219,3	783,1	-354,0
Telge/SKF - Koncernjusteringar	-95,6	29,8	-125,4	-153,7	58,1
Telge - Reserver	0,0	-30,0	30,0	0,0	0,0
Resultat efter koncernjusteringar och reserver	333,6	648,2	-314,7	629,4	-295,9
Andel i intressebolags resultat					
Söderenergi 42%	-13,9	12,9	-26,8	6,6	-20,5
Koncernens resultat före skatt	319,7	661,1	-341,4	636,0	-316,3
Skatt	-90,9	-66,8	-24,1	-186,9	96,0
Koncernens resultat	228,8	594,3	-365,5	449,1	-220,3

Ekonomisk utveckling per bolag

Nedan kommenteras de helägda operativa bolagens ekonomiska resultat efter finansiella poster för 2019. Om bolaget har haft reavinster eller nedskrivningar kommenteras även verksamhetsresultatet.

Telge AB

Telge AB redovisar ett resultat på 84,5 mkr (52,3 mkr). Årets resultat inkluderar anteciperade utdelningar på sammanlagt 121,5 mkr (93,3 mkr) från dotterbolagen. Verksamhetsresultatet uppgår till -44,1 mkr (-50,8 mkr). Affärsstöd har gått precis enligt plan och förbättrat resultatet med 16,1 mkr och därmed nått ett nollresultat. Koncernenheten har dock tappat 9,8 mkr mot föregående år vilket förklaras av koncernenheten har tagit över sponsringskostnaden till föreningar på 4 mkr per år, tagit en del av koncernens leankostnad på ca 2 mkr samt har haft högre pensionskostnader 2019 jämfört med 2018. Bolaget har haft investeringsutgifter på 0,3 mkr (0,7 mkr).

Telge Bostäder

Telge Bostäder redovisar ett resultat på 62,9 mkr (161,1 mkr). Bolagets resultat är påverkat av reaförluster från försäljning av studentbostäder (Gullpudran) och utrangeringar på 11,7 mkr. Castor 5 har skrivits ned, och parkeringsgaraget vid Stockholmsberget har skrivits ned till följd av dålig beläggning. Återläggningar av tidigare gjorda nedskrivningar har gjorts i Fornbacken till följd av att det inte blev riktigt så dyrt som man prognosticerade. 2018 såldes en hyresfastighet i Saltskog (Taket 6) och en hyresfastighet i Rosenlund (Tranbäret 2) med en reavinst på 113,8 mkr. I bokslutet 2018 gjordes även nedskrivningar av Fornbacken med 25,2 mkr. Verksamhetsresultatet uppgår till 98,4 mkr (97,9 mkr). Årets investeringar uppgår till 418,0 mkr (402,3 mkr). Investeringsbudgeteten gick över plan i slutet av året till följd av förvärvet av fastigheterna vid Brunnsängs centrum. Årets stora investeringsprojekt har i storleksordning varit nyproduktion i Stockholmberget och Wijbacksvägen i Hölö, samt moderniseringen av Fornbacken.

Telge Hovsjö

Telge Hovsjö redovisar ett resultat på -0,7 mkr (75,5 mkr). Förra årets resultat inkluderar reavinster på 75,0 mkr från försäljningen av drygt 100 radhuslägenheter på Varnbäcksvägen (Gravyren 17). Bolagets verksamhetsresultat uppgår till 8,3 mkr (9,9 mkr). Det lägre verksamhetsresultatet förklaras till största delen av att

fastighetsanknuten administration ökar, där merparten beror på högre konsultkostnader till följd av försäljningen av bostäder. Årets investeringar uppgår till 53,3 mkr (48,2 mkr). Budgeten överskreds till följd av ökade investeringar i ventilation och uteplatser. Årets stora investeringsprojekt har i fallande ordning varit underhållsinvesteringar, ombyggnation av hel lägenhet enligt avtal med hyresgästföreningen.

Telge Fastigheter

Telge Fastigheter redovisar ett resultat på 31,6 mkr (132,2 mkr). Årets resultat inkluderar en återläggning av tidigare nedskrivning av Brunnsängs centrum med 8,4 mkr. Föregående års resultat var påverkat av reaförlust på 29,1 mkr till följd av åtaganden i samband med försäljningen av Kringlan (Maren), som kan vändas till en reavinst om vissa krav uppfylls i affären. Tidigare nedskrivningar i Luna bedömdes 2018 inte längre vara av bestående karaktär och kunde reverseras med 102,3 mkr, vilket kan ifrågasättas idag när ny information framkommit om Luna. Verksamhetsresultatet uppgår till 123,1 mkr (169,0 mkr). Det försämrade verksamhetsresultatet beror främst på uteblivna hyreshöjningar för verksamhetslokaler, att skötsel och tillsynskostnaderna ökat samt ökade kostnader för samordning av städtjänster. Årets investeringar uppgår till 358,5 mkr (463,9 mkr). 320,1 mkr av investeringsutgiften har använts för investeringar i verksamhetslokaler till kommunen där de stora projekten har varit gymnastik- och friidrottshallen, ombyggnad av Braxen och produktionskök Mariekällgården.

Telge Nät

Telge Nät redovisar ett resultat på 211,1 mkr (209,6 mkr). Förra årets resultat påverkas av en reavinst med 0,1 mkr. Bolagets verksamhetsresultat uppgår till 239,1 mkr (242,2 mkr). Det försämrade verksamhetsresultatet förklaras främst av ökade personalkostnader. På affärsområdesnivå är det i huvudsak el och fjärrvärmeaffärerna som tappar resultat, dels till följd av det varma vädret, men också till följd av oförändrade kundpriser. Investeringarna har ökat jämfört med föregående år, men är inte så höga som man budgeterat. Det är främst inom stadsnätet och elnätet som investeringarna ökar.

Telge Återvinning

Telge Återvinning redovisar ett resultat på 14,2 mkr (22,4 mkr). Det försämrade resultatet ligger inom den taxefinansierade hushållsinsamlingsdelen och förklaras till stor del av den taxesänkning som gjordes inför året. Detta är helt i linje med att denna del av affären som ska ske till självkostnad. Även driftskostnaderna ökar rejält vilket

till stora delar beror på ökade återställningskostnader för sluttäckningen. Årets investeringar uppgår till 23,2 mkr (26,1 mkr). Investeringarna har i huvudsak skett i markanläggningen, bilar och maskiner.

Telge Energi

Telge Energi redovisar ett resultat på 36,9 mkr (42,4 mkr). Det lägre resultatet jämfört med föregående år beror på ökade kostnader främst för datasystem för att klara omställningen till elhandlarcentrisk modell samt ett nytt affärssystem. Ökningen av privatkundstocken uppgår till 5 338 kunder. Årets investeringar uppgår till 6,6 mkr (9,0 mkr) och utgörs av datasystemkostnader och förvärv av en kundstock.

Södertälje Hamn

Södertälje Hamn redovisar ett resultat på 4,5 mkr (4,2 mkr). Årets resultat är belastat med engångskostnader för rivning av Hamnterminalen, å andra sidan var 2018 belastade med engångskostnader för underhållsmuddring. En aning lägre volymer inom Roro, container och flytande bulk kompenseras av en ökad volym fast bulk. Investeringarna uppgår till 12,7 mkr (6,5 mkr) och avser solceller och markförstärkningar.

Tom Tits Experiment

Tom Tits Experiment redovisar ett resultat på -5,6 mkr (-3,3 mkr). Den negativa resultatutvecklingen är en effekt av färre besökare och lägre restaurangintäkter. Besöksantalet minskade med 17 000 besökare till 170 000 besökare totalt. En förklaring är att föregående år hade man dinosaurieutställningen som drog mycket besökare. Årets investeringar uppgick till 6,3 mkr (5,5 mkr) och avsåg i huvudsak investeringar för att göra Tom Tits attraktivare.

Telge Inköp

Telge Inköp redovisar ett resultat på 11,1 mkr (8,9 mkr). Den huvudsakliga förklaringen är att ramavtalsintäkter från leverantörerna ökar, men även en ökad försäljning till övriga kommuner utanför Telgekoncernen som har köpt mer tjänster. Avtalstroheten i Telgekoncernen har sjunkit till 92 % från tidigare 93 %. Bolaget har inte haft några investeringsutgifter.

Telge Tillväxt

Telge Tillväxt redovisar ett resultat på -0,3 mkr (0,6 mkr). Bolaget har lyckats öka antal anställda till 150 personer (102 personer) med ökade intäkter till följd. Den ökade omsättningen har krävt en utökad arbetsledning och högre kostnader för fordon vilket

gör att resultatet inte går ihop på sista raden Bolaget har inte haft några investeringsutgifter.

Telgekonzernens investeringar

Investeringar SKF koncernen	t o m dec 2019				
	Innev år	Budget	Avv.	Föreg år	Avv.
Mkr					
Telge AB Moderbolag	0,3	0,0	-0,3	0,6	0,3
Reserv till oförutsedda investeringar					
Telge Bostäder	415,6	402,3	-13,3	482,7	67,1
Telge Hovsjö	53,3	52,5	-0,8	48,3	-5,0
Telge Fastigheter, kommersiella lokaler	38,5	14,5	-24,0	27,1	-11,4
Telge Fastigheter, kommunala verksamhetslokaler	314,8	449,4	134,6	398,4	83,6
Summa Bo & Fastigheter	822,2	918,7	96,5	956,5	134,3
Telge Nät	340,8	487,9	147,1	287,2	-53,6
Telge Återvinning	23,3	26,6	3,3	26,0	2,7
Summa Nät & Miljö	364,1	514,5	150,4	313,2	-50,9
Telge Energi	4,6	2,0	-2,6	9,0	4,4
Summa Energi	4,6	2,0	-2,6	9,0	4,4
Södertälje Hamn	12,7	97,8	85,1	6,3	-6,4
Summa Hamn	12,7	97,8	85,1	6,3	-6,4
Tom Tits	6,3	6,0	-0,3	5,5	-0,8
Summa brutto investeringar	1 210,3	1 539,0	328,7	1 291,2	80,9
Interna Investeringar	-71,4	0,0	71,4	0,0	71,4
Summa netto investeringar	1 138,9	1 539,0	400,1	1 291,2	152,3

Investeringarna uppgår till 1 138,9 mkr (1 291,2 mkr). Föregående år inom parentes. Den lägre investeringstakten än föregående år är inte ett önskvärt scenario vilket också framgår av koncernens budget som uppgår till 1 539,0 mkr. Orsaken till den lägre investeringstakten är många som att investeringsramarna i Mål & Budget beslutas för sent, långsam bygglovshantering, sent inkomna beställningar av kommunen, svåra markförhållanden, försenade leveranser, uppsagda leverantör, överklagade upphandlingar m.m.

Telgekoncernens projekt

Pågående projekt 2019-12-31

2. Grusåsen, Stockholmsberget

Nyproduktion

6. Rosenlund

Nbyggnation Gymnasti-, och Friidrottshall

9. Del av Bastmora

Ny pumpstation, tryckledning, intag m.m

10. Stadsnät 2020

Ogan, Hummelmora, Skillebynet

11. Almnäs

Elnät, fjärrvärme, stadsnät och VA

12. Sluttäckning Tveta

Återställning av Tveta Återvinningsstation

14. Ombyggnation av kv. Braxen 2

Ombyggnation av Mariekällskolan till Förskola.

15. Nyproduktion Gullpudran

26 st SABO Kombohuslägenheter där tidigare studentlägenheter stod.

16. Gjuteriet

Renovering och kundanpassning av Gjuteriet vid Tom Tits

17. Hå Östertälje - Nymottagarstation

Utbyte av gammal eltransformatorstation

18. Nya Södertälje IP

Ombyggnation av Södertälje IP i samband med GF-hallen

Bolag	Godkänd investering	Totalt upparbetat	Investeringsutgift	Tid	Kvalitet
TB	250	237			
TF	157	135			
TN	67	111			
TN	216	88			
TN	56	20			
TN	75	8			
TF	169	121			
TB	52	1			
TF	60	5			
TN	63	3			
TF	43	51			

Avslutade projekt

3. Viksberg

Ny grundskola och idrottshall

4. Soldalaskolan

Om- och tillbyggnad

5. Björkmossen

Vård- och omsorgsboende

7. Viksberg

Förskola

8. Dammkärr/Vattubrink

Omvandlingsområde från fritidshus till permanentboende

13. Rosenborgs grundskola

Rivning och nybyggnation

TF	209	177			
TF	100	102			
TF	187	187			
TF	60	55			
TN	75	51			
TF	50	49			

2. Grusåsen, Stockholmsberget Projektet är under avslut. Inflyttning har skett. Vi inväntar slutrapport.

6. Rosenlund Projektet är försenat. Då nya beslut är tagna om färdigtidpunkt så blir projektet åter grönt på tid. Tillkommande kostnader för försening och saneringskostnader hanteras i ett separat projekt. Då den nu har varit uppe i både bolagsstyrelse och koncernstyrelse blir markeringen för tid grön igen.

9. Del av Bastmora Koncernstyrelsen har tagit beslut om ett delprojekt på 66,6 mkr vilket är en del av det totala Bastmoraprojektet. I bolagets rapportering uppgår

projektet till 74,2 mkr. Bolaget rapporterar det totala projektet som rött på ekonomi i november 2019, därför sätts det även till rött i denna rapportering.

10. Stadsnät 2020 Totalt har KF anslagit 216 mkr för Stadsnät 2020. Projektet är försenat till följd av långa processer för att få tillstånd att gräva på annans mark. Tiden är återigen satt till grön då den varit uppe i bolagsstyrelse och koncernstyrelse. April 2019 satte bolaget återigen tiden till gult till följd av långa processer för att få till markavtal.

11. Almnäs Beslut i koncernstyrelsen 2018-06-11. Infrastruktur i Almnäs i två etapper. I oktober 2018 sattes tiden till gult till följd av försenad exploatering.

12. Sluttäckning Tveta Projektet startade i november 2018. Projektet löper på enligt plan.

14. Ombyggnad av kv Braxen 2 Beslutad av lokalstyrgruppen.

15. Nyproduktion Gullpudran Projektet bedöms bli försenat till följd av ändringar i bygglovsansökan. Projektstarten är framflyttad från hösten 2019 till januari 2020.

16. Gjuteriet Utökning av investeringen har beslutats 2019-10-25 till 60 mkr för "Tätt och varmt hus" där byggnaden blir exteriört återställd med bibehållna kulturmiljövärden. Investeringen finns med i den av Kommunfullmäktige beslutade Mål & Budgeten för 2020.

17. H1 Östertälje Inmatarstation Projektet läggs upp i projektuppföljningen 2019-08-26. Projektet är beslutat i Telge Näts styrelse.

18. Nya Södertälje IP Projektet hade en fastlagd budget enligt KS beslut (KS/17/268) och skulle uppgå till 43 mkr. Prognosen är nu att investeringsutgiften nu kommer att uppgå till 53,6 mkr. Orsaken är bristfällig projektering.

Omvärldsanalys och utvecklingstendenser

På följande sidor finns ett urval av de händelser i omvärlden som har haft eller kommer ha en större ekonomisk påverkan på Telgekoncernen. Den som vill fördjupa sig i området kan hämta bolagens årsredovisningar på <http://www.telge.se/om-telge/ekonomi/arsredovisningar/>.

Riksbanken höjde räntan 2018 med 0,25 % till -0,25 %. Planen var att höja räntan ytterligare under andra halvan 2019. Riksbanken genomförde den planerade höjningen med 0,25 % till 0 % i december 2019. Riksbanken konstaterar att på längre sikt är det

troligt att räntan är högre än noll. Men givet det låga ränteläget i världen och den osäkerhet som finns kring konjunktur- och inflationsutvecklingen, är det enligt direktionen svårt att nu avgöra när det är lämpligt att höja räntan nästa gång. Vi lever således i ett undantagstillstånd med de räntenivåer som vi haft de senaste åren. Det är därför viktigt att framtida investeringar ger en avkastning som täcker framtida räntekostnader.

Svensk ekonomi går starkt, men vissa avmattningstendenser börjar visa sig. Förutsättningarna för Telgekoncernens bolag har dock i stora stycken varit väldigt bra. Den låga räntan håller ner räntekostnaderna för de investeringstunga bolagen. Urbaniseringen leder till att efterfrågan ökar på våra bostäder och vår infrastruktur.

Befolkningsmängden ökade med 1,5 % eller 1 449 personer t o m september. Det är nästan dubbelt så snabbt som Sverige som helhet. Men jämfört med många andra Stockholms kommuner så är det relativt långsamt. För att nå målet 2036 så måste tillväxttakten i princip fördubblas. Detta kommer ge koncernen många möjligheter i form av ökade volymer för många av våra verksamheter men också en del utmaningar i form av prioriteringar av investeringar där de lönsamma investeringarna måste prioriteras för att skapa ett kassaflöde som räcker till att finansiera framtida investeringar.

Den 1 januari 2019 trädde de nya ränteavdragsbegränsningarna i kraft. Dessa regler slår extra hårt mot fastighetsbranschen som typiskt sett har en hög belåningsgrad med höga räntekostnader. Avdragsutrymmet begränsas till 30 % av EBITDA dvs resultatet före räntor, skatt, avskrivningar och amorteringar. Då koncernen EBITDA varit fallande de senaste åren, till stor del en följd av olönsamma investeringar, så kommer koncernens skattebörda att öka trots ett fallande resultat.

Byggkostnadsindex (BKI) fortsätter att öka snabbare än konsumentprisindex (KPI). KPI har stigit med ca 40 % sedan 1992, medan BKI har stigit med ca 200 %. Denna utveckling har höjt byggkostnaden i så pass kraftig omfattning att nybyggda hyresrätter idag kräver en hyresnivå på ca 2 000 kr/kvm för att finansiera byggkostnaden. Vilket kan jämföras med miljonprogramsbeståndet som har en hyresnivå på ca 1 000 kr/kvm. Efterfrågan på hyresrätter i prisnivån 2 000 kr/kvm kommer att vara begränsad. Den snabba kostnadsutvecklingen i förhållande till den årliga reglerade hyresförhandlingen som brukar ligga i intervallet 1,5 - 2,5% innebär att Telge Bostäder och Telge Hovsjö inte får lika hög lönsamhet som många andra bostadsbolag. Det beror på att Telge Bostäder och Telge Hovsjö som allmännyttigt bostadsbolag inte har samma möjlighet att tillämpa lika affärsmässiga metoder för att höja hyran som en privat aktör kan tillämpa.

Marknaden för bostadsrätter har varit gynnsam under ett antal år, orsaken är i huvudsak att byggkostnaderna kan döljas i bostadsföreningarnas balansräkning i form av föreningslån. Denna lönsamma affär för fastighetsutvecklarna har gjort att man

fokuserat i huvudsak på bostadsrättsbyggnation. Men i takt med att även bostadsrättsmarknad vikit så har man i vissa fall omvandlat projekten till hyresrätter. För att Södertälje kommun ska nå målet med 20 000 nya bostäder år 2036 är det viktigt att även Telge Bostäder och Telge Hovsjö bidrar med nya bostäder. Det är viktigt att de båda bolagens arbete inte bromsas av till exempel brist på byggrätter och långa handläggningstider för bygglov. Där krävs ett nära samarbete mellan bolagen och kommunen.

Shoppingfastigheter fortsätter att tappa i intresse, till förmån för logistikfastigheter där utbudet inte matchar efterfrågan. Många investerare avvaktar att investera i shoppingfastigheter eftersom beteendeförändringarna inom handeln är svåra att förutse.

Efterfrågan på verksamhetslokaler fortsätter att öka till följd av den demografiska utvecklingen. Sveriges kommuner räknar med att det behöver byggas 1 000 skolor och förskolor fram till 2021. Inom äldreården kommer behoven öka ännu mer. På tio års sikt väntas antalet invånare över 80 år öka med hela 45 %. Fr o m 2008 har Sveriges kommuners skuldbörda ökat med 26 %. Södertälje har minskat sin skuldbörda men man ska ha i åtanke att det gjorts genom försäljningar av tillgångar. För att skapa en kostnadseffektiv utbyggnad kommer det att krävas en bättre planering av verksamhetslokaler samt en bättre modell för fördelning av kostnader internt i kommunen, annars riskerar utbyggnaden leda till en skuldökning framgent.

Elnätsregleringen som gäller för åren 2016 - 2019 innehåller en åldersfördelad kapitalbas (nätets värde). Den åldersfördelade kapitalbasen innebär en betydande reduktion av kapitalbasen under den kommande tioårsperioden utifrån det äldre anläggningsbeståndet. Den nya perioden som kommer att gälla fr o m 2020 kommer att innebära att nätbolagen kommer att tillåtas ta ut en avkastning på 2,16 %. Jämfört med tidigare 5,8 %. Detta kommer att minska resultatnivån kraftigt framöver och minskar nätbolagens incitament att investera. Sättet att reglera är dock under en rättsprocess i EU, vilket kan komma att ändra förutsättningarna.

Fjärrvärmens är ett naturligt monopol. För att öka förtroendet mot kunderna har branschen infört en modell som kallas ”*prisdialogen*”. Prisdialogen följs upp kontinuerligt av Energimarknadsinspektionen. Denna modell ger kunderna en trygghet genom att lönsamheten definieras från början. Telge Nät gick med i prisdialogen 2018. Konkurrensen från värmepumpar och solkraft ökar men jämförelsen haltar. Det kunderna lätt glömmer är att värmepumpar behöver tillskottsenergi när det är som kallast. Och solkraft ger begränsat med energi när det är som kallast. Lönsamheten i dessa konkurrerande kraftslag kan ifrågasättas utifrån miljövänlighet och ekonomiskt perspektiv.

Brist på effekt (möjlighet att transportera el) i elsystemet infaller när det är som kallast. Denna begränsning ökar dag för dag i och med att Stockholmsområdet expanderar. Telgekoncernens energiinvesteringar bör därför ta riktning på att minska effektbehovet när det är som kallast. Energieffektiviseringar bör där inriktas på tilläggsisolering som minskar effektbehovet på vinter framför solenergilösningar som skapar energi på sommaren. Med energieffektiviseringar på vintern minskar den fossilproducerade elen, då de sist producerade kilowattimmarna är producerade med kol och olja i ett stort systemperspektiv.

Söderenergi som är den största hållbarhetsinvesteringen som Telgekoncernen gjort, och uppgår till drygt 2 miljarder kronor, och är en del av lösningen på ovanstående effektproblematik. Söderenergi producerar el och som restprodukt tar man vara på värmen för att värma upp en stor del av Södertälje. Utan Söderenergi skulle effektproblematiken i elsystemet förvärras av två anledningar. Dels skulle den uteblivna produktionen av el behöva ersättas, dels skulle den uteblivna fjärrvärmens behöva ersättas med el för uppvärmning. Då el på marginalen ur ett systemperspektiv är producerad med kol och olja skulle det vara katastrof ur ett miljöperspektiv. Det är därför av största vikt att Söderenergis konkurrensfördelar beaktas för att vi inte ska få en negativ hållbarhetsutveckling. Stadsutvecklingen behöver ta hänsyn till fjärrvärmens utbyggnadspotential, Bränslekraven får inte sättas orimligt högt så att konkurrenskraften försämras och internt bör vi inte konkurrera med andra produktionsformer.

De senaste årens torka har satt vattenförsörjningen i fokus. 2017 års situation med ransonering av vatten har drivit på VA-investeringarna. Stora investeringar har gjorts och kommer att behöva göras för att öka kapaciteten både i att pumpa upp vatten från Mälaren, samt för att fördela vattnet i Malmsjöåsen och även att ta upp vattnet och behandla det i Djupdalsverket. Arbetet börjar närma sig slutet och skapar förutsättningar för att försörja Södertälje med vatten många år framåt.

Inom återvinningsbranschen minskar marginalerna på återvinningsaffärer, vilket gör att ökad volym är nödvändig för att bibehålla resultatet. Under 2017 godkändes sluttäkningsplanen för Tveta återvinningsanläggning. 2018 har sluttäckningen påbörjats, och 2019 har den fortsatt. Det finns en avsättning för detta arbete som förväntas pågå fram till 2045.

Elpriserna var under inledningen av 2019 ca 40 öre/kWh. Slutet av 2019 med varmt väder har dock satt press på elpriserna som slutade runt 30 öre/kWh och början av 2020 har fortsatt i samma tendens, där priserna är nere på ca 15 öre/kWh. Denna utveckling med volatila elpriser är den tendens som vi kan skönja för framtiden då kärnkraften (baskraften) avvecklas och ersätts med sol och vind som ger effekt under de perioder då solen lyser eller vinden blåser. Denna utveckling med fallande priser är

både till för- och nackdel för Telgekoncernen, i och med att vi både är producenter och konsumenter av el.

Personbilsförsäljningen fortsätter på en hög nivå. Det registrerades 356 036 nya personbilar under 2019, vilket är en ökning med 0,7 % jämfört med 2018. 2019 års siffra är den tredje högsta någonsin. Andelen laddbara personbilar av de totala nyregistreringarna var 11,4 % under 2019 jämfört med 8,2% under 2018. Denna utveckling är till fördel för Södertälje Hamns verksamhet.

Bränsleleveranserna till Stockholmsområdet sker till stor del via Loudden, Berg och Södertälje Hamn. Nacka kommun ville avveckla Berg för att istället bygga bostäder, men förlorade tvisten mot bränslebolagen. Vilket medför att Berg blir kvar till 2036. Detta innebär att dessa volymer förmodligen inte kommer att hamna i Södertälje Hamn de närmaste åren.

Förslaget var att ta bort fri entré till de statliga museerna som man införde 2016. Vilket hade korrigerat de skeva konkurrensvillkor som den fria entrén gav som missgynnade privata museer och verksamheter som Tom Tits. Detta beslut revs dock upp i vårändringsbudgeten, vilket fick till konsekvens att Tom Tits verksamhet fortsatt har en tuff ekonomi att arbeta med.

Den 25 maj 2018 började en ny dataskyddsförordning att gälla (GDPR). Denna lagstiftning har inneburit ökade kostnader för att säkerställa att vi följer förordningen.

Intresset för hållbarhets- och klimatfrågorna fortsätter att öka. Det som Telgekoncernen gjort för att minska koldioxidutsläppen är bl.a. att Telge Nät har valt att stå bakom Färdplan för fossilfri konkurrenskraft, samt att ansluta sig till Klimatdialogen. Telge Bostäder har valt att stå bakom klimatinitiativet från Sveriges allmännyttan.

Solenergi är på frammarsch! I början av 2010 var den installerade effekten för solceller nästan obefintlig. Idag finns en installerad effekt på drygt 400 MW, och ökningstakten är exponentiell. Mängden av det totala effektbehovet på ca 25 000 MW i Sverige är dock på en försvinnande liten andel i dagsläget. Bedömningen är dock att marknaden är på frammarsch. Man ska dock ha i åtanke att hela marknaden är uppbyggd på ett subventionssystem, där installationen först är subventionerad genom ett solcellsbidrag, produktionen är sedan subventionerad med ett energiskattebidrag och slutligen är hela systemet subventionerat med elcertifikat vilket gör systemet känsligt för nya beslut. Telge Energi har dock tagit fasta på den medvind som finns för solceller och satsar på att ta ett steg längre ut i värdekedjan och hjälpa kunderna att bygga sina solcellsanläggningar.

Första januari 2019 trädde de nya förordningarna om bostadsnära insamling av förpackningar och tidningar i kraft. Förordningen syftar till att insamling av förpackningar betalas vid köp av förpackning och inte ska bekostas av taxa för hushållsavfall eller av fastighetsbolagen. Något som Telge Återvinning och våra bostadsbolag behöver förhålla sig till och arbeta utifrån framgent.

Diskussioner om dyra byggkostnader fortsätter i Sverige. En av huvudorsaken som ofta framförs är att byggindustrin är dålig på att standardisera produkter och byggsätt för att på det sättet få ner byggkostnaderna. Många gången framförs att kommunerna vill bygga individuella lösningar som leder till ökade byggkostnader. Södertälje är inget undantag. Vi väljer många gånger att gå utanför byggnormerna med ökade kostnader som följd.

Stadsnätsutbyggnaden fortsätter i Sverige. Marknaden börjar dock bli mättad till följd av att de lönsamma bitarna är byggda, vilket märks bland leverantörerna som bygger fiberläggningar som flyr landet för att fortsätta arbetet i bl a Tyskland där utbyggnaden inte kommit så långt. Telge Nät har fått i uppdrag av Södertälje kommun att säkerställa att 95 % av kommunens invånare har fiberanslutning, i enlighet med regeringens riktlinje om fiberutbyggnad. Kostnaden är bedömd till 216 mkr, men p.g.a. höga kostnader för utbyggnaden i ytterområden i förhållande till anslutningsavgiften kan det finnas behov av nedskrivning.

Ungdomsarbetslösheten har minskat under många år i Södertälje. Det har dock vuxit fram en ny grupp av arbetslösa som är utrikesfödda kvinnor. Telge Tillväxt har därför fått ett nytt ägardirektiv att utveckla en affärsmodell för utrikesfödda kvinnor.

En trend inom upphandlingsområdet är att anbudslämnarna begär ut upphandlingsunderlag. Detta skapar merarbete och ökade kostnader då upphandlingsunderlagen måste sekretessbedömmas och maskeras från känslig information.

Kostnadseffektivitet

Fastighetsbolagen har under året arbetat mer aktivt med att sänka sin vakansgrad gällande tomma lokaler och bostäder, så att våra fastigheter används så effektivt som möjligt. Telge Bostäder konverterar (bygger om) lokaler till bostäder vilket har bidragit till att outhyrda lokalytor har minskat. Rutiner och arbetssätt har effektiverats för att snabbare hyra ut lediga objekt.

För samhällsfunktioner görs årligen en prisjämförelse av taxorna för avfall, fjärrvärme, el och VA i kommunerna i Stockholms län. Uppgifterna är hämtade från den så kallade Nils Holgerson-rapporten som HSB, Riksbyggen, SABO m.fl. genomför årligen. I rapporten definieras ett typhus (flerfamiljshus) för vilket uppgifter hämtas in från de

olika kommunerna. Tidigare genomförda undersökningar har visat på en relativt liten skillnad i kronor per kvadratmeter mellan den relativt lilla flerbostadshusfastigheten i den här undersökningen och större fastigheter, varför rapporten har valt att endast studera en storlek på fastighet.

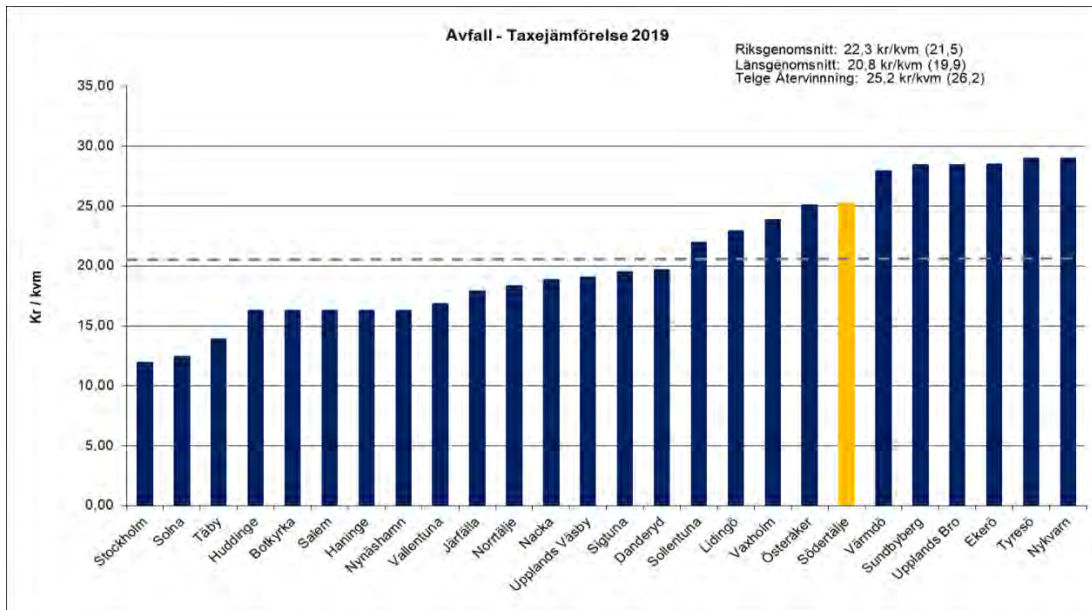
Typhusets förutsättningar (flerfamiljshus):

Area	1 000 kvm
Antal lägenheter	15 st (67 kvm i snitt)
Årsförbrukning	
Elenergi	
- Fastighetsel (35A)	15 000 kWh
- Hushållsel (16A)	34 500 kWh
Fjärrvärme	
- Energifbehov	193 000 kWh
- Flöde	3 860 kubikmeter
Avfall	3 st 370 liters kärl/vecka
Vatten och avlopp	2 000 kubikmeter

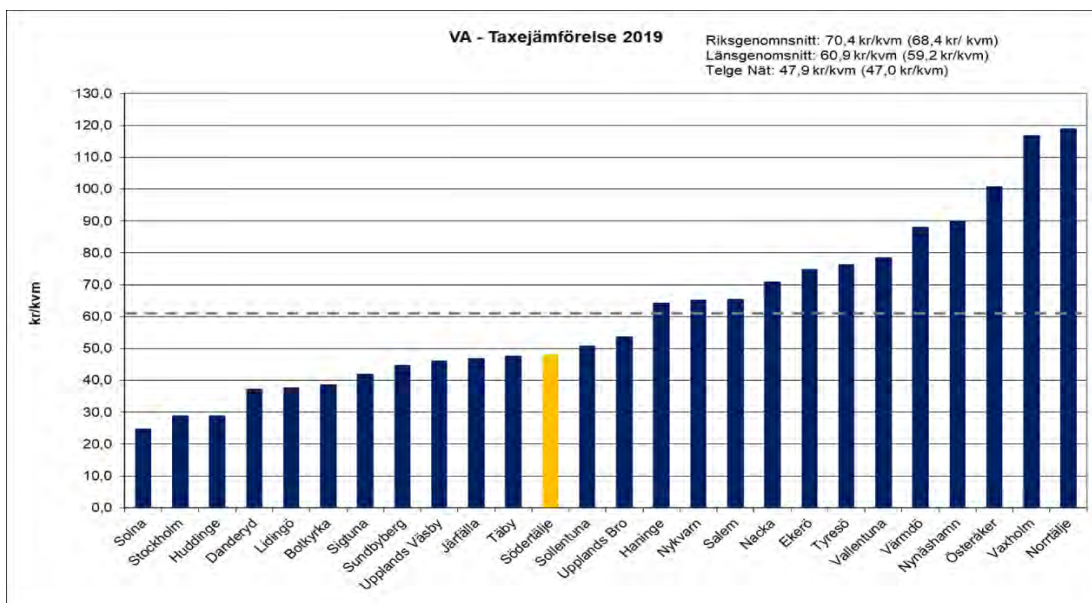
Nedan finns ett antal diagram som sammanfattar utredningen. Den som vill fördjupa sig i ämnet kan hämta rapporter kostnadsfritt på <http://www.nilsholgersson.nu>

Siffror inom parentes anger föregående års siffror och den streckade linjen visar länsgenomsnittet.

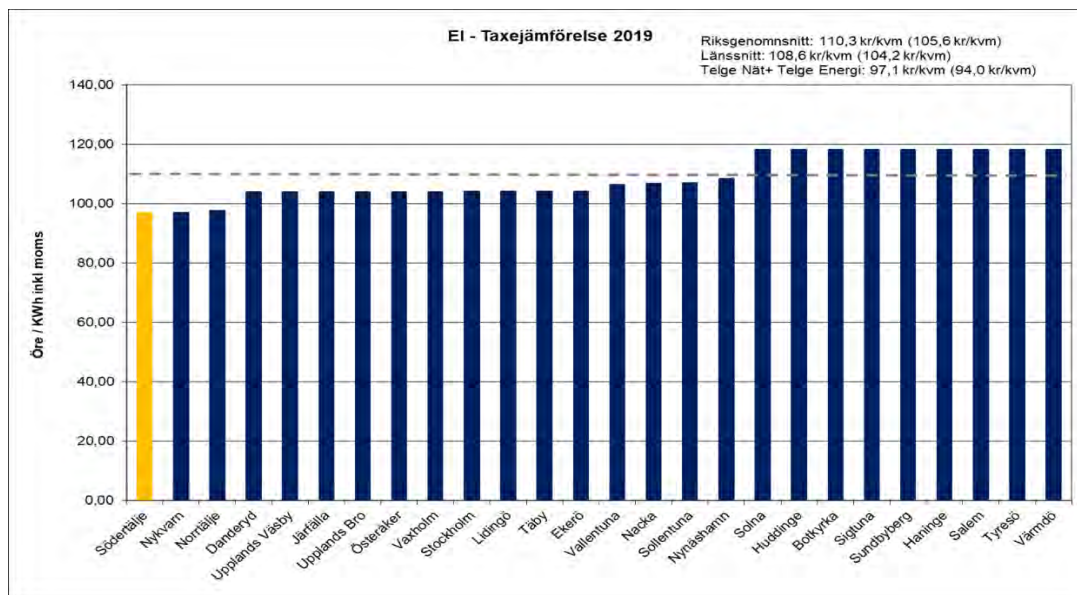
Nils Holgerssonrapporten tar ingen hänsyn till om hanteringen av hushållsavfall sker i linje med de nationella miljömålen om biologisk behandling av matavfall.

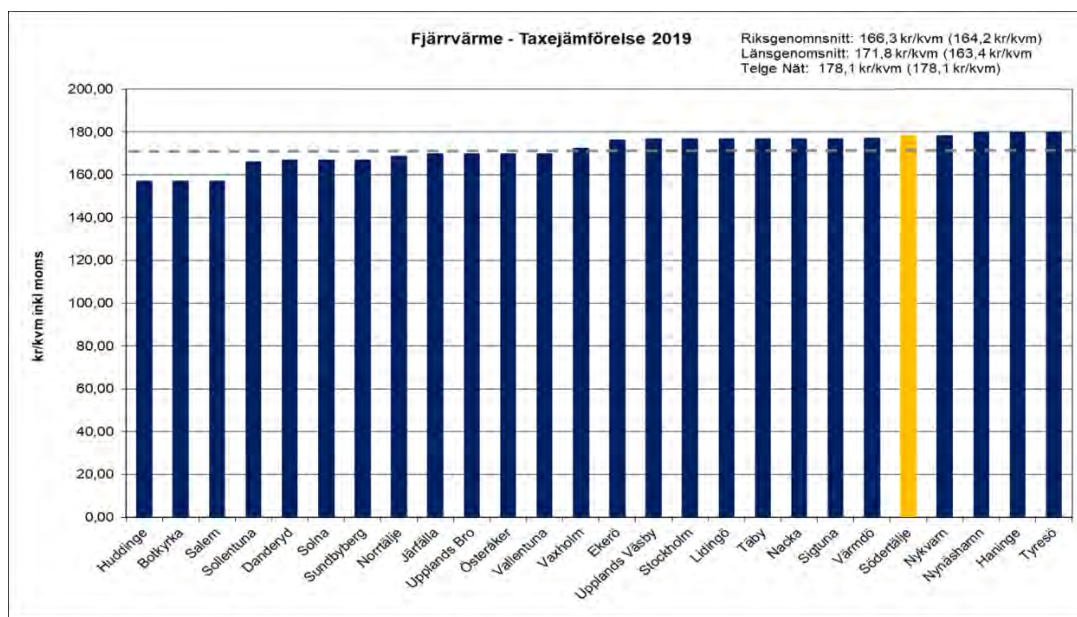
Taxornas konstruktion skiljer sig något från kommun till kommun för VA. I stort sett alla kommuner har en fast avgift och en avgift per kubikmeter förbrukat vatten. Till detta kommer i en del fall lägenhetsavgift och/eller mätaravgift.

Fastighetens elförbrukning delas upp i fastighetsel och hushållsel. Fastighetsel (35A) 15 000 kWh. Hushållsel (16A) 34 500 kWh. Här redovisas den totala elkostnaden för typhuset. I den totala elkostnaden ingår elpris, nätavgift, punktskatter och moms.

Avser flerbostadshus med 15 lägenheter och 1 000 kvm. Fjärrvärme energibehov 193 000 kWh och flöde 3 860 kubikmeter.

Under 2019 har taxan ändrats enligt följande:

- Elnätstaxan hölls oförändrad
- Fjärrvärmestaxan hölls oförändrad
- VA-taxan höjdes med 2 %
- Hushållsavfallstaxan sänktes med 4 %

För elnäts-, VA- och hushållsavfallstaxorna är det självkostnadsprincipen som gäller, en översyn görs årligen för att säkerställa att taxorna ligger på rätt nivåer.

Styrelserna

Styrelsemedlemmar

Bolagsstyrelserna tillsätts politiskt, respektive parti nominerar sina medlemmar till de olika styrelserna och beslut tas sedan av kommunfullmäktige. Telgekoncernen kan därför inte påverka sammansättningen (könsfördelning, kunskap etc.) av styrelserna. Telge Energi och Tom Tits verkar på en konkurrensutsatt marknad inom sina respektive branscher, därför har Telge Energis och Tom Tits styrelser även några externt tillsatta ledamöter för att få in specifika kompetenser. Telge Tillväxt styrelse består förutom av politiskt tillsatta ledamöter även av representanter från respektive delägare.

Styrelseutbildning

Under 2019 har samtliga styrelsemedlemmar getts möjlighet att genomgå en styrelseutbildning. Styrelseutbildningen belyste bolagens framtida utmaningar och risker i verksamhet och ekonomin, lagstiftningen och det kommunala bolaget, styrelseuppdraget, information om Telgekoncernen och de aktuella styrdokumenterna och processerna och gruppövningar kring det praktiska styrelsearbetet.

Styrelseutbildningen var uppdelad på tre dagar och närvaron var fördelad enligt följande:

Dag 1: 49 %

Dag 2: 47 %

Dag 3: 52 %.

Den något låga närvaron förklaras av att några av ledamöterna gick denna utbildning under 2015 samt att en del hade svårt att ta ledigt från sina ordinarie arbeten under tre heldagar.

Bolagsstyrelsernas årsplan

Bolagsstyrelserna följer den årsplan som tagits fram inom koncernen. En årsplan som sätter riktlinjen och en gemensam struktur över vad styrelserna ska hantera under året. Årsplanen anger det minsta antalet styrelsemöten under året, några bolag har fler styrelsemöten för att kunna hantera ärenden av vikt mer löpande. Bilaga 1 visar koncernens krav på bolagsstyrelsernas årsplan 2019.

Enligt årsplanen träffas styrelserna minst fyra gånger per år, respektive bolag gör bedömningar om det behövs fler möten mellan de obligatoriska mötena.

Utvärdering av styrelse och vd

Under 2019 genomfördes en vd-utvärdering i samtliga bolagsstyrelser förutom hos Telge Inköp. Vid tillfället för vd-utvärderingen hade den tillförordnade vd'n för Telge Inköp endast arbetet några veckor, i samråd med Telge Inköps styrelse valde vi att inte genomföra någon utvärdering i detta skede. Vd-utvärderingen baserades på de vd-relaterade frågorna från den mer omfattande utvärderingen 2017. Respektive bolagsstyrelseordförande tog del av resultatet för att sedan lyfta det vidare till styrelserna. Överlag visade vd-utvärderingarna på gott resultat. Det skedde ingen utvärdering av styrelsen under 2018.

Arbetsordning för styrelsen och skriftliga instruktioner

Under 2019 har styrelserna tagit beslut om arbetsordning och skriftliga instruktioner som styrelserna och vd:arna haft att förhålla sig till. Arbetsordningen och instruktionerna reglerar styrelsens respektive vd:s roll, befogenheter och ansvar. Även en attestordning finns för bolagen att följa. Se instruktion, arbetsordning och attestordning i Bilaga 2.

Närvaro och sekreterare

Den genomsnittliga närvaron för Telgekoncernens bolagsstyrelser var 84 % under 2019 (2018: 76 % och 2017: 76 %). Genomsnittliga närvaron i respektive bolagsstyrelse nedan tillsammans med sekreterare på styrelsemöten:

	2017	2018	2019	Styrelsesekreterare 2019
Telge Nät	83 %	77 %	81 %	Åsa Karlberg
Telge Återvinning	78 %	64 %	84 %	Åsa Karlberg
Telge Bostäder	80 %	78 %	78 %	Erja Wikner
Telge Hovsjö	71 %	83 %	78 %	Erja Wikner
Telge Inköp	65 %	66 %	87 %	Anna-Karin Renström/ Therese Paulsen
Tom Tits Experiment	63 %	65 %	82 %	Anette Hjortsberger
Telge Tillväxt	71 %	73 %	83 %	Cecilia Ståhl
Södertälje Hamn	79 %	77 %	90 %	Tomas Zackrisson
Telge	84 %	86 %	92 %	Therese Paulsen
Telge Energi	69 %	73 %	77 %	Maria Richtnér, Christina Trygg Mikael Sellstedt
Telge Fastigheter	77 %	80 %	81 %	

Bisysslor

Eventuella bisysslor som skulle kunna uppfattas som jäviga med bolagets verksamhet utreds närmare när olika typer av ärenden aktualiseras. Efter en översyn av bolagens styrelsemedlemmar på www.allabolag.se har ingen styrelsemedlems uppdrag varit motstridiga med bolagets verksamhet.

Intern kontroll

Styrande uppföljning

Bolagen inom Telgekoncernen följs upp på flera olika sätt löpande under året.

- Månadsbokslut 10 gånger per år.
- Kvartalsdialoger mellan bolagets vd, bolagets ekonomichef, koncernchef, chefscontroller och ekonomi- och finansdirektör.
- Koncernchef har avstämningar med bolagens vd:ar en gång per månad.
- Uppföljning av ägardirektiv och bolagets syfte och verksamhetsmål sker 2 gånger per år i styrelsen.

Revisorerna har kontakt med bolagen löpande vid behov. Lekmannarevisorerna träffar bolagens vd samt styrelseordförande minst 1 gång per år.

Riskhantering och internkontrollplan

I slutet av 2017 togs det beslut om en riktlinje för riskhantering och internkontroll inom Telgekoncernen. Riktlinjen innebär att Telge har ett standardiserat arbetssätt för samtliga bolag inom koncernen.

Inom Telgekoncernen utgörs en internkontrollplan av en sammanställning av bolagets största risker. Samtliga bolag i koncernen har identifierat och analyserat de risker som kan uppstå i/påverka deras verksamhet. Varje risk bedöms utifrån en femgradig skala på hur stor sannolikheten är att risken inträffar och en femgradig skala av konsekvensen om risken inträffar. Vid konsekvensbedömningen tittar man på risken utifrån fyra olika perspektiv; 1] Säkerhet/Hälsa 2] Miljö 3] Kvalitet/Leverans och 4] Ekonomi/Varumärke, samt ett maxriskvärde. Risken beräknas som produkten av sannolikhet och konsekvens. Maxriskvärdet är sannolikheten multiplicerat med det högsta konsekvensområdet. Maximala riskvärdet är således 25. Bolagens internkontrollplaner följs upp två gånger per år i styrelserna.

Under 2019 har bland annat följande risker lyfts fram i internkontrollplanerna utifrån våra fyra målområden:

Målområde	Väsentlig risk	Hur hanteras risken	Var finns risken?
Säkerhet, hälsa & miljö	Risk för utsläpp av lakvatten från Tvetå	Projekt pågår med Stockholm vatten	Telge Återvinning
	Medarbetare/egendom utsätts för våld och hot	Vidta de åtgärder som säkerhetskonsult föreslagit samt utbildning av berörda medarbetare.	Telge Bostäder Telge Hovsjö
Kvalitet	Inbrott/ Skadegörelse	Kontroll, förebyggande arbete, utökad bevakning med ronderingsbilar och kameror. Möten med polisen, Socialen, fältare, Nobina, räddningstjänsten löpande på plats.	Telge Fastigheter Södertälje Hamn
Leverans	Avsaknad av reservvatten	Projekt pågår med Stockholm vatten	Telge Nät
	Brist på möjliga byggrätter	Fortsatt arbete med detaljplaner och utbyggnadsstrategin tillsammans med kommunen	Telge Bostäder, Telge Hovsjö
Ekonomi/ effektivitet	Leverantörer uppfyller inte våra krav och gör avsteg från avtal	Telge Fastigheter: Avtalscontroller anställd. Fokus på kontroll i stora byggprojekt under året. Telge Bostäder/Telge Hovsjö: 100 avtal går igenom för analys	Telge Fastigheter, Telge Bostäder och Telge Hovsjö

Styrande dokument

I Telgekoncernen har vi för närvarande tio koncernövergripande policyer. De koncernövergripande policyerna beskriver riktning och mål för hur vi ska arbeta och förhålla oss inom olika områden för att nå hållbar framgång. De koncernövergripande policyerna är:

- Informationssäkerhetspolicy
- Inköbspolicy
- Mångfaldspolicy
- Personuppgiftspolicy
- Policy för IT
- Policy för IT-säkerhet
- Policy för Lean, miljö och arbetsmiljö
- Policy mot muta och bestickning
- Policy för kommunikation
- Policy för sponsring

Inom Telgekoncernen råder nolltolerans mot **mutor och korruption**, vilket framgår i policyn mot muta och bestickning. Det finns en riktlinje för gåvor och uppvakning som beskriver hur våra medarbetare ska förhålla sig gentemot leverantörer och andra affärskontakter. Riktlinjen för Attest- och utanordning (bilaga 2) tydliggör kontrollverksamhet och ansvarsfördelning.

Telgekoncernens policyer, riktlinjer och rutiner finns samlade i VETA, ett ledningssystem för styrande dokument.

Ärenden till kommunfullmäktige

Telgekoncernens verksamheter har under 2019 tagit upp följande ärenden till kommunfullmäktige för beslut:

- Bolagsstyrningsrapport 2018 för Telge (Dnr: KS 19/103)
- Köp av Nykvarns järnvägsterminal (Dnr: KS 19/131)
- Köp av Nykvarns järnvägsterminal via bolagsköp (Dnr: KS 19/131)
- Fastighetsförsäljning i Hovsjö (Dnr: KS 19/251)
- Ny prismodell för fjärrvärme (Dnr: KS 19/354)
- Reservvattenlösning för Södertälje (Dnr: KS 19/353)

Uppföljning av verksamhetens ändamål och ägardirektiv

För samtliga bolag inom Telgekoncernen har styrelserna gjort bedömningen att bolaget är förenligt med bolagsordningens fastställda kommunala ändamål och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna.

Vidare har styrelserna bedömt att 56 av 63 ägardirektiv har uppfyllts. Följande ägardirektiv har återrapporterats från bolagen att de är under genomförande och har därför markerats med gult:

- Telge Fastigheter har inte helt uppfyllt direktivet om marknadsmässig hyra för alla kommersiella lokaler. Aktivt arbete pågår med att omförhandla dessa lokaler.
- Telge Nät har inte helt uppfyllt direktivet om utbyggnaden av stadsnät i Södertälje kommun p.g.a. förseningar av att markavtal inte kommit på plats.

Nedanstående ägardirektiv har bolagen inte ansett sig uppfylla och markerat med rött:

- Telge Bostäder når inte upp till det avkastningskrav som är satt till 3,5 %.
- Telge Hovsjö når inte avkastningskravet på 3,5 %.
- Tom Tits har inte uppfyllt ägardirektivet om 0 % avkastning till följd av bland annat; en tuff konkurrens och ett stort upprustningsbehov.
- Telge Nät når inte upp till avkastningskravet på totalnivån, några av nyttigheterna når sitt tilldelade avkastningskrav.
- Södertälje Hamn når inte avkastningskravet på 7,7 %.
- Telge Energi når inte avkastningskravet på 11,9 %.

Se vidare Bilaga 3 för uppföljning av bolagsordning och ägardirektiv.

Uppföljning av kompetens- och medarbetarfrågor

Telgekoncernen har ett övergripande mål att vara *en attraktiv arbetsgivare med behovsfrämjande ledarskap, som attraherar och behåller motiverade och engagerade medarbetare.*

Telges ledarskap och medarbetarskap

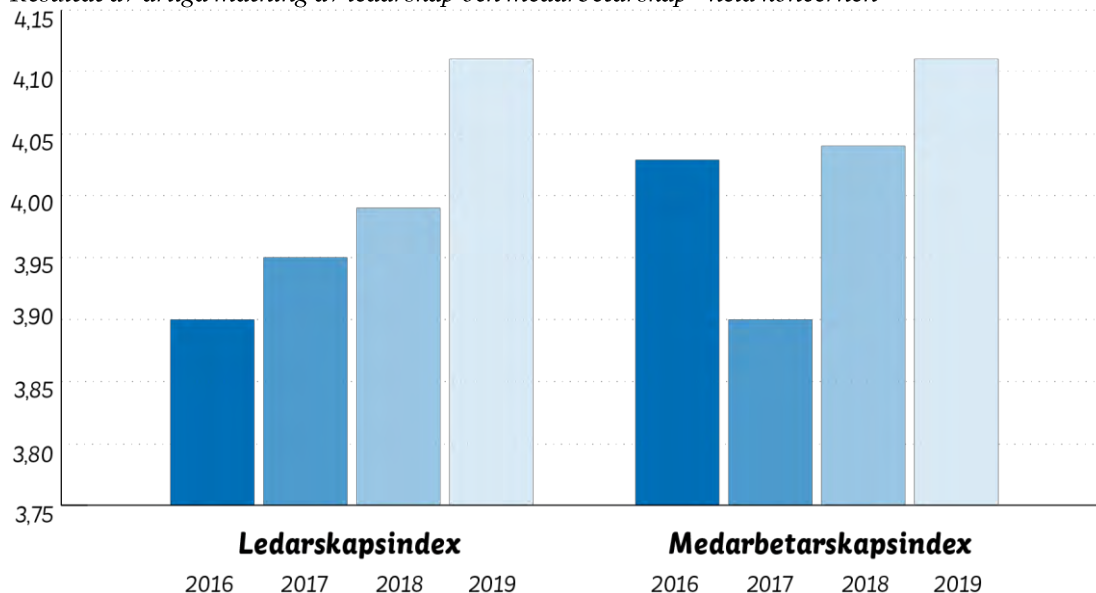
Ledarskapet och medarbetarskapet i Telgekoncernen bygger på det teoretiska forskningsbaserade ”behovsanpassade ledarskapet”.

Inre motivation är en bärande faktor i forskning och det har i en mängd vetenskapliga studier visat sig ha starka samband med bland annat välbefinnande, närvaro, personalomsättning, prestation, kvalitet, säljprestation, intäkter, vinst och kundnöjdhet.

Det för Telgekoncernen specifika ledarskapet/medarbetarskapet bygger också på våra kärnvärden och våra Leanprinciper. Ledarskap och medarbetarskap finns som två pelare i Leanhuset. Det är denna mix av kärnvärden, principer och evidensbaserad forskning som är Telgekoncernens medarbetarskap/ledarskap. Det är ett unikt ledarskap för Telgekoncernen eftersom det är en sammansmältning av dessa olika komponenter.

Ledarskap och medarbetarskap följs upp i en årlig mätning (Car-Q) med en svarsfrekvens på 83% (2019).

Resultat av årliga mätning av ledarskap och medarbetarskap - hela koncernen

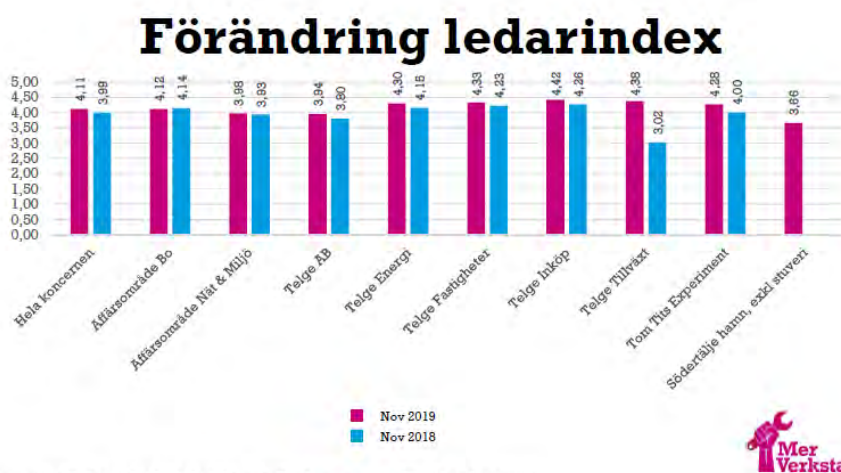
En fördjupad analys av resultatet visar på att de högsta snitten inom medarbetarskap visar att medarbetarna upplever sig ha ökat sin kompetens och effektivitet i arbetet.

Man upplever också en ökad känsla av att kunna göra fler meningsfulla val samt ökad upplevd frivillighet i arbetet

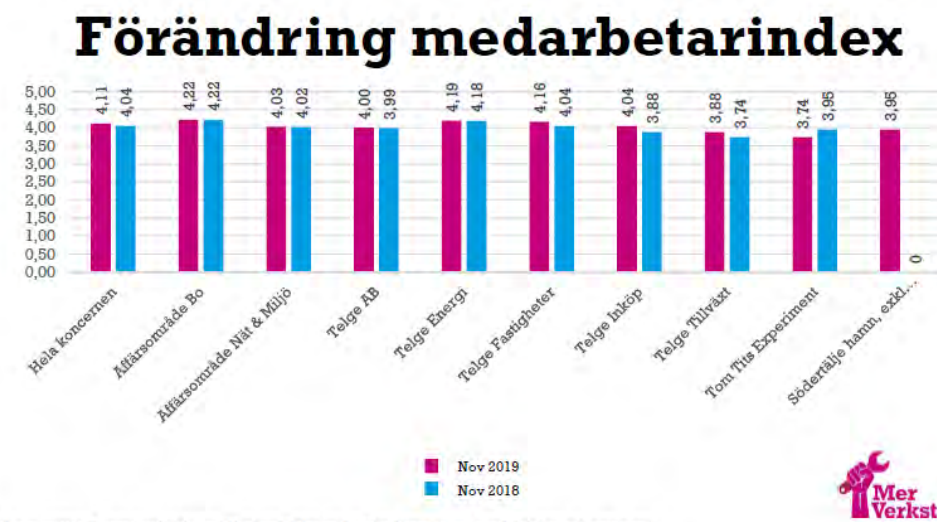
Ledarskapet har höga snittsiffror då våra ledare ger bra förutsättningar i arbetet och ger tydliga mål. De är också bra på att förklara syfte samt uppskattar sina medarbetare för den person de är.

Telgekoncernen har bra resultat på mätningen och ligger över snitt mot andra bolag som använder sig av samma mätning.

Resultat av årlig mätning av ledarskap och medarbetarskap - fördelat mellan bolagen

Index = snittet för det upplevda chefsstödet vad gäller kompetens, samhörighet och autonomi

Index = snittet för upplevd behovstillfredsställelse vad gäller kompetens, samhörighet och autonomi

Kompetensutveckling

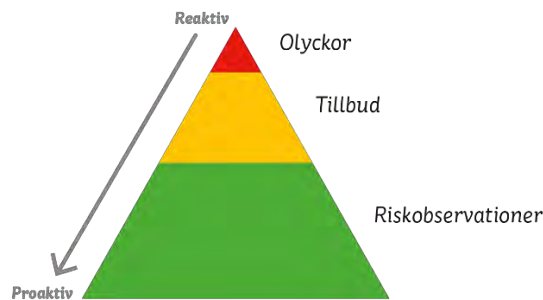
Telgekoncernen har kontinuerligt egna och gemensamma chefsträffar tillsammans med kommunförvaltningen. Chefsträffarna innehåller information och kompetensutvecklande insatser utifrån aktuella ämnen för kommunförvaltning och koncernen. Under 2019 har områden som omvärldsbevakning och ny koncernplan 2021-2025 berörts. Under året har flera ledarutbildningar genomförts samt en ny startats upp – Lean för ledare.

Att kunna utveckla sig i sin roll på arbetsplatsen är något som starkt bidrar till hur attraktiv en arbetsgivare anses vara. Inom Telgekoncernen har vi därför årliga utvecklingssamtal med halvårsvisa uppföljningar som chefer genomför med sina medarbetare, med syftet att öka sin kompetens och vidareutvecklas.

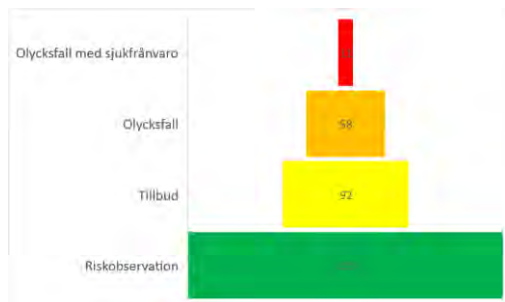
Arbetsmiljö

Koncernens ledningssystem för arbetsmiljö är certifierat enligt AFS:s Systematiskt arbetsmiljöarbete (2001:1). Arbetet följs upp genom både interna och externa revisioner. Implementering av den nya arbetsmiljöstandarden (ISO45001) pågår. Ett förebyggande arbete av arbetsmiljön gör att man identifierar de risker som finns i arbetsmiljön. En så kallad pyramid brukar användas för att visualisera hur det bör förhålla sig mellan antalet olyckor och antalet risktagande arbetssätt. Genom att identifiera risktagande arbetssätt minimeras antalet olyckor.

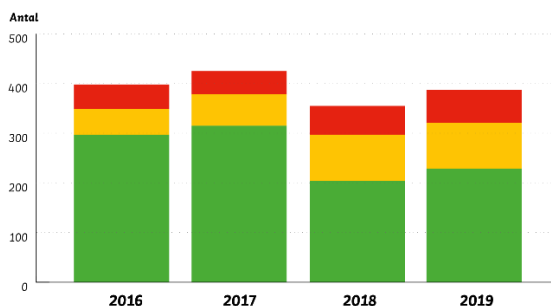
Teoretisk modell över förhållandet mellan riskobservationer och olyckor för att minimera antalet olyckor.

Förhållandet mellan inrapporterade olyckor och risktagande arbetssätt under 2019

Förhållande över inrapporterade händelser fördelat mellan åren.

Antal anställda i Telgekoncernen - könsfördelning

Fördelningen mellan män och kvinnor i Telgekoncernen är 58 % män och 42 % kvinnor. Andelen kvinnliga chefer är 41 % av totala antalet personer i chefsställning. Andelen kvinnor som har vd-roller är 25 %.

Lönekartläggning enligt diskrimineringslagen, sammanfattande statistik från årets kartläggning:

	Antal (st)	Andel (%)
Antal medarbetare *	730	
Varav kvinnor	308	42,2
Varav män	422	57,8
Kvinnors medellön i procent av männens medellön		93,2 %

Resultatet från lönekartläggningen visar på mycket små löneskillnader mellan män och kvinnor, inga åtgärder var nödvändiga.

Sjukfrånvaro

Sjukfrånvaron har sjunkit något på koncernnivå (4,1%). Framför allt har ett aktivt arbete med rehabiliteringsärenden i Södertälje Hamn bidragit. Frånvaron under året minskade med över 2% på Södertälje hamn.

Total sjukfrånvaro ^[1]	2019	2018	2017	2016
Telge	3,7	4,6	4,7	4,2
Telge Bostäder	4,5	5,8	5,0	6,7
Telge Energi	3,5	2,9	2,6	3,9
Telge Fastigheter	2,9	2,3	4,1	3,9
Telge Nät	4,3	4,3	3,8	3,7
Telge Återvinning*	-	-	-	7,6
Tom Tits Experiment	3,4	4,9	6,2	7,3
Södertälje Hamn	4,9	6,5	4,9	6,0
Telge Hovsjö*	-	-	-	2,0
Telge Inköp	3,4	3,4	3,9	6,0
Telge Tillväxt	3,4	3,1	6,4	5,9
Snitt för koncernen	4,1	4,6	4,3	5,1

* Telge Återvinnings anställda gick under 2016 över till Telge Nät

* Telge Hovsjös anställda gick under 2016 över till Telge Bostäder

Uppföljning av tillämpliga policyer antagna av kommunfullmäktige

Uppföljning av Miljö- och klimatprogram inklusive kemikalieplan för Södertälje kommun 2018-2021

Miljön och klimatet är en av de viktigaste framtidsfrågorna globalt och även för den lokala miljön i Södertälje. Det övergripande miljömålet i programmet är att lämna över ett samhälle till de kommande generationerna där de stora miljöproblemen är lösta och utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem.

Arbetet med att förbättra miljön pågår på flera sätt. Dels genom att minska den direkta påverkan på miljön, t.ex. genom att minska den egna energianvändningen, dels genom att påverka indirekt, t.ex. genom val av leverantörer och erbjudanden till kunden. Södertälje kommuns (ägaren) ambition på området framgår av miljö- och klimatprogrammet som har fyra delområden; Mark och Vatten, Energi och klimat,

^[1] Total sjukfrånvaro i procent av de anställdas sammanlagda ordinarie arbetstid.

Bebyggelse och transporter samt Konsumtion och beteende. En komplett redovisning av mål och delmål i Miljö- och klimatprogrammet 2018-2021 inkl. Kemikalieplan 2019-2021, finns i **bilaga 4**.

Mark och Vatten

Arbete med vattenstatus sker via olika vattenvårdsförbund. Arbetet med hur och när hänsyn ska tas till ekosystemtjänsterna vid byggnation har utvecklats under året.

Klimat och energi

Energieffektiviseringar sker kontinuerligt i fastighetsbolagen och solceller har installerats under året. Koncernen använder HVO i sina dieselfordon för att minska utsläpp och vid ersättning sker det i möjligaste mån till elbilar.

På Tveta-tippen har man under 2019 installerat flera nya gasbrunnar för att minska metangasläckage från deponin. Vid en referensmätning av diffus metanavgång efter utförda förbättringar kan konstateras att metanavgången sjunkit till drygt halva emissionen

Bebyggelse och transporter

Sunda Hus används för att välja material i byggnationer och arbetet med hur och när hänsyn ska tas till ekosystemtjänsterna vid byggnation har utvecklats under året.

Konsumtion och beteende

Arbetet fortsätter med att införa fastighetsnära insamling i fastighetsbolagen. Ett kemikaliehanteringssystem har handlats upp under året för att enklare kunna utvärdera användningen av kemikalier och en miljötvättstuga, som tvättar utan tvättmedel, har invigts.

Informationsinsatser har gjorts under året och en ekosystemslinga har invigts.

En mer utförlig redovisning av miljöarbetet utifrån de väsentliga områdena för koncernen finns i Hållbarhetsrapporten 2019 som publiceras på www.telge.se.

Övrigt för ägaren väsentliga förhållanden

Reviews

Under 2019 genomfördes en management review hos Telge Energi. För övriga bolag kommer detta att ske under 2020. Ett av Telge AB's ägardirektiv är att kontinuerligt bevaka och analysera dotterbolagens verksamhetsinriktning och värdeutveckling. Genom dessa reviews får vi en extern parts bedömning om våra bolag, förslag på eventuella åtgärder och förbättringsmöjligheter.

Fortsatt ISO14001-certifiering rekommenderas

Under 2019 gjordes en extern revision avseende miljö- och arbetsmiljö, där revisorerna var mycket nöjda med vårt arbete. Revisorernas rekommendation blev "*fortsatt certifiering*". Några mindre avvikelser från revisionen fick vi med oss som vi agerar på för att kunna bli ännu bättre. Arbetet pågår just nu med övergång till ISO45001.

Rekryteringar på ledningsnivå

Under 2019 har följande ändringar skett på ledningsnivå:

- Juan Copovi-Mena tillträdde som ordinarie vd för Telge AB i juni efter att ha varit tillförordnad sedan februari 2019.
- Pontus Werlinder tillträdde som ordinarie vd för Telge Bostäder och Telge Hovsjö under oktober efter att ha varit tillförordnad vd sedan februari 2019.
- Christina Osswald tillträdde som ny HR-direktör i mars.
- Johannes Boson tillträdde som ny vd för Telge Energi i juni.
- Anders Börjesson tillträdde som tf vd för Telge Fastigheter i november.
- Krister Mellström tillträdde som tf vd för Telge Inköp fr.o.m. september

Bilaga 1, Koncernens krav på bolagsstyrelsernas årsplan 2019

Möte	Ärenden
Januari vecka 1-5	Ärende på styrelsemöte med beslut att styrelsen godkänner delarna som ingår till årsrapporteringen till kommunen <ul style="list-style-type: none"> • Uppföljning av ägardirektiv 2019 • Uppföljning Klimat- & Miljöprogram • Uppföljning Internkontrollplan 2019 <i>Mall årsrapport som skickas ut av koncernekonomi.</i>
Februari	Extrastämma, Överlämna ägardirektiv
Mars vecka 13	Ärende på styrelsemöte med beslut att styrelsen godkänner <ul style="list-style-type: none"> • Årsredovisning • Aktiviteter till ägardirektiven
April vecka 15-16	Ärende på styrelsemöte med beslut att styrelsen godkänner <ul style="list-style-type: none"> • Affärsplan
Maj	Årsstämma 29 maj
September vecka 36-39	Ärende på styrelsemötet med beslut att styrelsen godkänner <ul style="list-style-type: none"> • Uppföljning av ägardirektiv (halvårsuppföljning) • Uppföljning Internkontrollplan 2020 Konstituerande styrelsemöte* <ul style="list-style-type: none"> • Firmateckning • Adjungering av fackliga representanter • VD-instruktion • Arbetsfördelning mellan styrelse och VD • Arbetsordning för styrelse • Attestinstruktion
November 46-47	Ärende på styrelsemötet med beslut att styrelsen godkänner

	<ul style="list-style-type: none"> • Budget • Internkontrollplan 2021
--	---

* Telges senaste beslutade mallar ska användas (se styrelsehjälpen). Ingen text får tas bort ur mallen och underlagen lyfts upp som enskilda punkter på dagordningen.
Alla val av styrelseledamöter beslutas av KF. KF beslutar även vem som ska vara ordförande och vice ordförande.

Bolagsordningarna innehåller följande skrivning:

Styrelsen utses av kommunfullmäktige i Södertälje kommun för tiden från den årsstämma som följer närmast efter val till kommunfullmäktige intill slutet av den årsstämma som följer närmast efter nästa val till kommunfullmäktige.

Kommunfullmäktige utser också ordförande och vice ordförande i bolagets styrelse.

På årsstämman skall följande ärenden förekomma till behandling:

- 1) Stämmans öppnande
- 2) Val av ordförande vid stämman
- 3) Upprättande och godkännande av röstlängd
- 4) Val av justerare att jämte ordförande justera protokollet
- 5) Godkännande av dagordning
- 6) Prövning av om stämman blivit behörigen sammankallad
- 7) Framläggande av årsredovisning, revisionsberättelse och lekmannarevisorns granskningsrapport.
- 8) Beslut om
  - a) fastställelse av resultat- och balansräkning
  - b) dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust enligt den fastställda balansräkningen
  - c) ansvarsfrihet för styrelseledamöterna och verkställande direktören
- 9) Fastställande av arvoden åt styrelsen, revisorn och lekmannarevisorn med suppleanter
- 10) Val av styrelse
- 11) Val av revisor och revisorssuppleant
- 12) Ägardirektiv
- 13) Annat ärende som ankommer på stämman enligt aktiebolagslagen eller bolagsordningen.

Dotterbolagens styrelsemöten med särskilda ärenden

Konstituerande möte hålls när styrelsen byts ut i sin helhet efter valet vart 4:e år. KF beslutar styrelsen och vem som ska vara ordförande och vice ordförande. Andra ärenden som hanteras vid mötet:

- Firmateckning - Om styrelsens ordförande eller vice ordförande eller VD byts ut kan firmateckningen behöva göras om.
- Adjungering av facklig representant - vid behov om representanten byts ut.

Bilaga 2, Arbetsordning för styrelsen och skriftliga instruktioner

Arbetsordning för styrelsen

1 Allmänt

Denna arbetsordning med tillhörande instruktioner har fastställts av Styrelsen för xxx xxx AB vid dess sammanträde ÅÅÅÅ-MM-DD. Arbetsordningen och instruktion ska omprövas årligen eller vid behov.

Styrelsen är skyldig att verka för bolagets intressen. Styrelsen ansvarar för bolagets organisation och förvaltningen av bolagets angelägenheter enligt gällande lagstiftning. Uppdragets omfattning bestäms och regleras av bland annat aktiebolagslagen, kommunallagen, bolagsordningen och de ägardirektiv för verksamheten, som överlämnas vid bolagsstämma.

2 Arbetsfördelning inom styrelsen

Helägda bolag

I helägda bolag utses styrelsen i sin helhet av kommunfullmäktige i Södertälje kommun för tiden direkt efter den årsstämma som följer närmast efter val till kommunfullmäktige, till slutet av den årsstämma som följer närmast efter nästa val till kommunfullmäktige. Kommunfullmäktige utser ordförande och vice ordförande i bolagets styrelse.

Delägda bolag

För delägda bolag utses Södertälje kommuns styrelserepresentanter av kommunfullmäktige i Södertälje kommun för tiden direkt efter den årsstämma som följer närmast efter val till kommunfullmäktige, till slutet av den årsstämma som följer närmast efter nästa val till kommunfullmäktige.

Val av ordförande och andra styrelseposter i delägda bolag följer den rutin som avtalats mellan delägarna.

Styrelsearbetet

Ordförande ska leda styrelsens arbete och bevaka att styrelsen fullgör sina uppgifter samt tillse att styrelsen sammanträder i den omfattning och på det sätt som anges i styrelsens arbetsordning eller som följer av lag.

Ordförande ska tillsammans med VD ta fram dagordning till mötet och ansvara för att kallelse till sammanträde sänds ut enligt vad som föreskrivs i arbetsordningen under kapitel 3.5 - kallelse och underlag.

Ordförande ska upprätthålla en nära och fortlöpande kontakt med bolagets VD, samt tillse att styrelsen fortlöpande får den information som behövs för att kunna styra och bedöma bolagets ställning, ekonomiska planering och utveckling.

Ordförande ansvarar för att frågor av principiell karaktär eller av större vikt tillställs Telge AB.

3 Styrelsesammanträden

3.1 Plats för styrelsesammanträden

Sammanträden ska normalt hållas i Södertälje kommun. Styrelsesammanträden får hållas per telefon eller genom videokonferens. Beslut fattade i sådan ordning ska protokollföras på vanligt sätt.

3.2 Ordinarie styrelsesammanträden

Minst fyra ordinarie styrelsesammanträden ska hållas per år enligt Telgekoncernens plan för särskilda ärenden enligt bilaga 1. Därutöver får bolaget hålla ytterligare sammanträden enligt behov.

Vid varje ordinarie styrelsesammanträde ska följande ärenden behandlas:

- Mötets öppnande
- Godkännande av dagordning
- Utseende av protokolljusterare
- Föregående protokoll
- Beslutspunkter
- Ekonomisk rapportering
- Annan rapportering t.ex. VD information
- Information från Telge AB
- Ärendebalans
- Övriga ärenden
- Mötets avslutande

3.3 Särskilda ärenden

Utöver de återkommande ärenden som angetts ovan ska särskilda ärenden behandlas som beslutspunkter enligt bilaga 1. Sammanträdena för de särskilda ärendena fastställs årligen av Telge AB i september/oktober och återfinns i bilaga 1.

3.4 Extra styrelsesammanträden

För överläggning och beslut i ärenden som inte kan hänskjutas till ett ordinarie styrelsesammanträde, kan sammanträde hållas vid andra tillfällen. Ordförande ska tillse att sammanträde hålls när det behövs. Styrelsen ska sammankallas om styrelseledamot eller VD begär det. Sådan begäran skall framställas till styrelsens ordförande.

Extra styrelsesammanträde kan också avhållas *per capsulam*, varvid protokoll med förslag till beslut upprättas och därefter cirkuleras eller utsänds till var och en av ledamöterna och till för kännedom till suppleanterna. Styrelsesammanträde i denna ordning får hållas endast om samtliga ordinarie styrelseledamöter biträder beslutet d.v.s. att inga avvikande meningar lämnats. De ordinarie styrelseledamöterna anses ha biträtt beslutet i och med undertecknande av protokollet.

3.5 Kallelse och underlag

Till styrelsesammanträdena, ordinarie och extra, ska samtliga styrelseledamöter, suppleanter, arbetstagarrepresentant och adjungerade styrelseledamöter kallas.

Kallelse och dagordning samt erforderligt underlag skall vara tillhanda minst **xx** dagar (*Kommentar: Bolaget ska välja mellan 7-10 dagar*) före styrelsens sammanträde. Ordförande kan undantagsvis kalla till sammanträde med kortare varsel om omständigheterna så kräver. Handlingar får i undantagsfall, om så är oundvikligt, sändas ut två dagar före sammanträdet.

Alla handlingar, inklusive uppgifter med sekretess, sänds ut elektroniskt via Netpublicator. Utöver vad som ovan angivits ska bolagets revisorer och ordinarie lekmannarevisorer ta del av kallelse och dagordning samt erforderliga underlag via Netpublicator.

3.6 Deltagande i styrelsemötet

Ordförande vid styrelsesammanträdena

Styrelsens ordförande, eller vid dennes förhinder vice ordförande, är ordförande vid styrelsesammanträdena. Om varken ordförande eller vice ordförande kan närvara utser styrelsen annan ledamot att för tillfället leda styrelsens arbete.

Verkställande direktör

Den verkställande direktören har rätt att närvara, yttra sig vid sammanträden och få sin mening antecknad till protokollet, om styrelsen inte i särskilda fall bestämmer något annat.

Suppleant

Suppleanter har rätt att närvara och yttra sig vid sammanträden men de har inte rätt att delta i besluten.

Om en styrelseledamot inte kan närvara vid ett sammanträde och det finns en suppleant som ska träda in i hans eller hennes ställe, skall denne ges tillfälle till det i den ordning som beslutats av kommunfullmäktige (se bilaga 2). Anteckning om detta ska ske i protokollet.

Arbetstagarrepresentant

Företrädare för arbetstagersidan har rätt att närvara, yttra sig, ställa yrkande vid styrelsesammanträdena och få sin mening antecknad till protokollet. Eftersom skäl finns för undantag i enighet med 17 § Lag 1987:1245 om styrelserepresentation för privatanställda, så har de inte rösträtt. Företrädare för arbetstagersidan behöver därmed inte registreras hos bolagsverket.

En arbetstagarrepresentant som har utsetts enligt lagen (1987:1245) om styrelserepresentation för de privatanställda skall alltid få underlag och ges tillfälle att delta i behandlingen av styrelsens ärenden på samma sätt som en styrelseledamot (ABL 8 kap 20§).

Adjungerade ledamöter

Telge AB har rätt att adjungera ledamöter i dotterbolagens styrelser vilka ska kallas till styrelsemöten. Adjungerad styrelseledamot har rätt att anmäla ärende, delta i diskussion samt få eventuell avvikande mening antecknad i protokollet.

3.7 Beslut

Följande framgår av lagstiftningen ABL 8 kap.

- Styrelsens beslutsförhet

Styrelsen är beslutsför, om mer än hälften av hela antalet styrelseledamöter eller det högre antal som föreskrivs i bolagsordningen är närvarande. Vid bedömningen av om styrelsen är beslutsför skall styrelseledamöter som är jäviga anses som inte närvarande.

Beslut får inte fattas i ett ärende, om inte såvitt möjligt samtliga styrelseledamöter har

1. fått tillfälle att delta i ärendets behandling, och
2. fått ett tillfredsställande underlag för att avgöra ärendet

- Majoritetskrav vid styrelsebeslut

Som styrelsens beslut gäller den mening som mer än hälften av de närvarande röstar för vid sammanträdet (om inget annat framkommer av bolagsordningen). Vid lika röstetal har ordföranden utslagsröst. Är styrelsen inte fulltalig, skall de som röstar för beslutet dock utgöra mer än en tredjedel av hela antalet styrelseledamöter, om inte annat föreskrivs i bolagsordningen.

I de fall ovanstående kriterier inte kan uppfyllas ska den fråga man beslutar/röstar om bordläggas.

För per capsulam protokoll gäller inte denna skrivning – se kapitel 3.4.

- Jäv för styrelseledamot

En styrelseledamot får inte handlägga en fråga om

1. avtal mellan styrelseledamoten och bolaget,
2. avtal mellan bolaget och en tredje man, om styrelseledamoten i frågan har ett väsentligt intresse som kan strida mot bolagets, eller
3. avtal mellan bolaget och en juridisk person som styrelseledamoten, ensam eller tillsammans med någon annan, får företräda.

Bestämmelserna i första stycket gäller inte om styrelseledamoten, direkt eller indirekt genom en juridisk person, äger samtliga aktier i bolaget. Bestämmelsen i första stycket 3 gäller inte heller om bolagets motpart är ett företag i samma koncern eller i en företagsgrupp av motsvarande slag.

Med avtal som avses i första stycket jämställs rättegång eller annan talan.

Vid jäv vid behandling av viss punkt på dagordningen ankommer det på ledamoten att omgående underrätta ordförande.

3.8 Protokoll

Styrelsens ordförande ansvarar för att protokoll förs vid varje styrelsesammanträde. Protokollet ska föras av styrelsens sekreterare eller av annan av styrelsen utsedd person.

Protokollsanteckningar görs så korta som möjligt med iakttagande av nödvändig fullständighet. I protokollet ska de beslut som styrelsen har fattat antecknas. Beslut skall alltid återges med noggrannhet.

Styrelseledamöterna och den verkställande direktören har rätt att få en avvikande mening antecknad till protokollet. Yttranden från suppleanter, adjungerade och arbetsgivarrepresentanter ska framgå av protokollet.

Sammanträdesprotokoll skall upprättas i nära anslutning till sammanträde samt undertecknas av sekreterare och justeras av ordförande och minst en ledamot.

Protokoll skall föras i nummerföljd per kalenderår. De skall förvaras tillsammans med relevant beslutsunderlag på betryggande sätt enligt vad som fastställts i dokumenthanteringsplanen.

4 Telgekongcernen

Bolaget ingår som en del av en sammanhållen bolagskongcern (Telgekongcernen) för Södertälje kommuns kommunala bolag.

Bolagsordningen för Telge AB

Moderbolaget Telge AB har till föremål för sin verksamhet att, inom Södertälje kommun, äga och förvalta aktier i aktiebolag som Södertälje kommun använder för sin verksamhet. Bolaget har vidare till föremål att till de bolag som ägs av bolaget tillhandahålla administrativa tjänster. Telge AB ska förvalta kommunens dotterbolag med krav på effektivitet, god ekonomisk avkastning och uppfyllelse av de mål som ägaren ålägger bolagen. Bolaget ska vara en effektiv organisation för ledning, uppföljning, utveckling och förvaltning av kommunens bolag. Det innefattar en central funktion för stöttande och styrande processer för bolagen. De olika bolagen ska därigenom ges bättre förutsättningar att utveckla sina kärnaffärer i syfte att skapa långsiktigt värde för Södertäljes medborgare.

I syfte att optimera verksamheten i Telgekongcernen finns ett kongcernövergripande affärsstöd som ansvarar för en rad gemensamma frågor som är fördelaktiga att ha samlade på kongcernivå. Affärsstödet har sålunda en samordnande funktion bl.a. ekonomi, HR, information, kommunikation, kvalitet (lean), miljö och IT.

Telge AB tar fram vissa policyer och riktlinjer för kongcernen. Dotterbolagen ska följa de styrdokument som fastställts av kongcernstyrelsen.

Telge AB ska regelbundet och aktivt bevaka och analysera dotterbolagens verksamhetsinriktning och värdeutveckling. Utifrån förändrade förutsättningar avseende till exempel marknad, lagstiftning, ekonomisk och teknisk utveckling ska Telge AB se över och föreslå omprövning av verksamheter.

Telge AB ska lämnas den information och få del av de handlingar som bolaget begär.

Bolagets styrelse skall tillse att bolaget verkar som en del i Telgekongcernen och att helheten beaktas.

5 Borgen

Styrelsen får inte ställa ut borgen. Borgen får endast ställas av Södertälje kommun.

6 Firmateckning

Firmateckning regleras i 8 kap. ABL

Grundprincipen för firmateckning inom Telgekoncernen ska vara att firman tecknas, av styrelsen i sin helhet, samt av två i förening av ordförande, vice ordförande och VD. Om bolag fattar beslut om firmateckning som avviker från grundprincipen ska det rapporteras till koncernstyrelsen.

Den verkställande direktören svarar för bolagets löpande förvaltning, dvs. leder bolagets dagliga verksamhet, och kan teckna bolagets firma i sådana frågor som faller inom den löpande förvaltningen.

7 Investeringar

Bolagets styrelse har att besluta om investeringar som återfinns i budget enligt Telgekoncernens attestinstruktion och investeringspolicy. Investeringar över 10 miljoner kronor ska lyftas till VD för Telge AB för beslut eller vidare hantering i KS och KF.

8 Frågor av vikt

Enligt i kommunallagen (kapitel 5 §1) ska kommunfullmäktige ta ställning i sådana beslut i bolagets verksamhet som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt. Detta framgår även i bolagets bolagsordning. Kommunfullmäktige ska beredas möjlighet att ta ställning i följande frågor avseende Telge och dess dotterbolag:

- a) större investeringar; Med större investeringar avses sådana investeringar som ändrar nuvarande inriktning på verksamheten och/eller väsentligt kan påverka ägarens ekonomi eller annars är av strategisk betydelse för kommunen. Med större investering avses inte reinvesteringar eller andra investeringar som erfordras för att hålla nuvarande fastighetsbestånd eller anläggningstillgångar intakta.
- b) försäljningar av fast egendom/tomträtt som inte är av mindre omfattning samt i övrigt större försäljningar,
- c) bildande eller förvärv samt försäljning eller annan avveckling av dotterföretag,
- d) förvärv eller försäljning av aktier i andra bolag,

- e) planer på ny eller ändrad inriktning av bolagets verksamhet,
- f) större förändringar av taxekonstruktioner,
- g) övriga frågor av principiell beskaffenhet eller större vikt

Uppstår tveksamhet huruvida ställningstagande krävs, ska Telge samråda med förvaltningen.

I frågor av vikt ska koncernchefen eller den koncernchefen utser delta i ett tidigt skede i beredningen av ärendet.

9 Utvärdering av styrelsen

Styrelsen ska kontinuerligt utvärdera sin verksamhet och sina arbetsformer. Syftet med utvärderingen är att utreda hur styrelsens verksamhet har utfallit och hur den kan utvecklas.

10 Utvärdering av vd

Styrelsen ska årligen utvärdera bolagets vd. Syftet med en årlig utvärdering är att kontinuerligt stämma av samspelet mellan styrelse och vd samt att utvärdera vd:s strategiska och operativa arbete. Utvärderingen sker med hjälp av en enkät (standardiserad inom koncernen), innehållande utvalda frågor hämtade från styrelseutvärderingen, som skickas ut till samtliga styrelsemedlemmar - både ordinarie och suppleanter.

Arbetsfördelning mellan styrelse och VD inom xxx xxx AB

1 Allmänt

Styrelsen och VD är skyldiga att verka för bolagets intressen. Uppdragets omfattning bestäms av aktiebolagslagen, kommunallagen, bolagsordningen och de ägardirektiv för verksamheten, som lämnas vid bolagsstämman.

Arbetsfördelningen mellan styrelse och VD fastställs av styrelsen för ett år i sänder och skall revideras när så erfordras.

2 Styrelsens ansvar

Styrelsen skall utöva tillsyn över att VD fullgör sina åligganden för förvaltningen av bolagets rörelse och tillgångar. Styrelsen skall behandla och besluta i ärenden av strategisk, principiell och ekonomisk betydelse för bolaget enligt arbetsordningen.

3 Verkställande direktörens ansvar

VD skall under styrelsen handha den löpande förvaltningen av bolaget enligt bolagsordning, arbetsordning och de direktiv styrelsen meddelat i bland annat affärsplan, budget, policyer och övriga beslut.

Instruktion till verkställande direktören i xxx xxx AB

1 Allmänna befogenheter

Verkställande direktören är skyldig att verka för bolagets intressen. Uppdragets omfattning bestäms av aktiebolagslagen, kommunallagen, bolagsordningen och de ägardirektiv för verksamheten, som lämnas vid bolagsstämma, samt de direktiv styrelsen meddelar bland annat budget, affärsplan och övriga beslut.

VD skall leda bolagets verksamhet och under styrelsens överinseende sörja för en tillfredställande organisation av verksamheten.

VD skall handha den löpande förvaltningen och vidta erforderliga åtgärder för att upprätthålla driften. VD äger företräda bolaget och teckna dess firma för sådan åtgärd, i den mån inte annat följer av de inskränkningar som anges i punkt 2 nedan.

VD skall direkt eller indirekt utöva tillsyn över bolagets befattningshavare.

VD skall tillse att bolaget verkar som en del i Telgekoncernen och att helheten beaktas.

VD skall tillse att bolaget på bästa sätt driver sin verksamhet med utnyttjande av Telgekoncernens stabsfunktioner.

I enlighet med de allmänna befogenheterna ska VD:

- verkställa styrelsens beslut i bl a budget och affärsplan
- i samråd med ordförande förbereda styrelsens ärenden och föredra dessa vid styrelsens sammanträden
- kalla till styrelsens sammanträden enligt styrelsens arbetsordning
- besluta om avtal, investeringar och åtaganden för bolaget som ligger inom ramen
- för av styrelsen fastställd budget, affärsplan eller särskilt beslut
- besluta om avtal, investeringar och åtaganden för bolaget som ej är budgeterade, till ett maximalt belopp av xxxx tkr (*Kommentar: Bolaget kan sätta ett maximalt belopp om 1 000 tkr*). Sådana beslut ska redovisas till styrelsen i efterhand.
- besluta i förvaltningsfråga som annars ankommer på styrelsen, om styrelsens beslut inte kan avvaktas utan väsentlig olägenhet för bolaget. Om möjligt ska VDs beslut föregås av samråd med ordförande. Sådana beslut ska redovisas för styrelsen i efterhand.
- besluta i löpande personalärenden
- ansvara för att bolagets bokföring, redovisning och medelsförvaltning sköts på ett betryggande sätt och i överensstämmelse med lag och god sed

- ansvara för att styrelsens instruktion för attest och firmateckning följs
- företräda bolaget i rättsliga tvister

2 Inskränkningar

VD äger **inte** rätt att:

- träffa avtal om anställning eller avslut om dessa är osedvanliga eller som annars har stor betydelse för företaget.
- besluta i finansieringsfrågor. Finansieringsfrågor; omsättning av lån, täckning av likviditetsbrist eller lån inom av styrelsen fastställd investeringsbudget, hanteras via ekonomistaben och Södertälje kommuns internbank – del av finansfunktionen inom Södertälje kommun.
- pantsätta bolagets egendom, att för bolagets räkning ingå borgensförbindelse eller ställa annan för bolaget jämförlig säkerhet.
- handlägga fråga rörande avtal mellan VD och bolaget.
- handlägga fråga om avtal mellan bolaget och tredje man, om han i frågan har ett väsentligt intresse som kan strida mot bolagets.

3 Bokföring, redovisning och ekonomiska rapporter

VD skall övervaka och tillse att det finns ett väl fungerande redovisnings- och rapporteringssystem i förhållande till styrelsen beträffande bolagets ekonomiska ställning. VD skall för styrelsen presentera budgetar och rapportera den ekonomiska ställningen löpande.

VD svarar för att bolaget följer Telge AB:s koncernövergripande processer för ekonomisk uppföljning, rapportering, budgetering och prognostisering.

4 Lojalitetsplikt

VD är skyldig att i sitt handlande för bolaget främja bolagets intressen. VD skall iaktta lojalitetsplikt som följer av anställningen, vilket bl. a medför tystnadsplikt när det gäller angelägenheter och förhållanden som det kan vara skadligt för bolaget att yppa samt upplysningsplikt rörande angelägenheter och förhållanden som har betydelse för bolaget.

VD skall ägna hela sin arbetstid till bolaget och får inte engagera sig i någon annan förvärvsverksamhet eller andra styrelseuppdrag utan särskilt tillstånd från företagets styrelse eller dess ordförande.

5 GDPR

Vid tecknande av ramavtal för Telgekoncernen är det koncernchefen som tecknar Personuppgiftsbiträdesavtal (PuB-avtal) med leverantören. När respektive bolag gör avrop från ramavtalet går personuppgiftsansvaret över från koncernchefen till det avropande bolagets. Avropande bolag skall teckna ett PuB-avtal med leverantören i samband med avropet. VD för respektive bolag ansvarar för att avtalet tecknas.

Det är *den juridiska personen*, aktuellt bolag, som utgör PuA – inte de fysiska personer som sitter i styrelserna, VD, styrelseledamöter eller andra personer. VD svarar enligt aktiebolagslagen (2005:551) (ABL) för den löpande förvaltningen av aktiebolaget. Detta innebär dock inte att VD (eller styrelseledamöterna) personligen anses utgöra PuA.

Attest- och utanordningsinstruktion Telge (xxxxx) AB

Bakgrund och syfte

Föreliggande instruktion har utarbetats för att reglera den kontrollverksamhet som varje aktiebolag är skyldigt att bygga in i sina interna rutiner vad beträffar handhavandet av bolagets tillgångar.

Syftet är att fastställa den ansvarsfördelning som råder inom Telgekoncernen. Instruktionen är övergripande för hela Telgekoncernen. Samtliga rörelsedrivande bolag skall fastställa en egen attestinstruktion med utgångspunkt från de gemensamma koncernriktlinjerna.

Koncernen har att följa av ägaren lämnade ägardirektiv. Ägardirektiven är alltid högsta gällande regel och ersätter denna instruktion om dessa kan tolkas olika.

Definitioner

Attest

Attest är den namnteckning eller signatur på ett bokföringsdokument eller liknande med vilken en person bekräftar att en utgift är sakligt motiverad och får belastas visst kostnadsställe, ansvarsområde, avdelning, projekt, objekt eller konto.

Utgifter kan härleda från inköp av vara, tjänst eller anläggningstillgång, prisnedsättningar, krediteringar m.m.

Sakgranskning

Att sakgranska innebär att man kontrollerat att den aktuella kostnaden stämmer överens med vad vi avtalat om dvs. att varan eller tjänsten stämmer med överenskommet pris och faktisk leverans. Att sakgranska kräver inget skriftligt godkännande – det är varje gång attestanten som bedömer vem som kan sakgranska. Sakgranskaren och attestanten får aldrig vara samma person.

Utanordning

Med utanordning menas handling genom vilken en person med sin namnteckning eller signatur bekräftar att en attesterad utgiftsverifikation eller annat utgiftsunderlag får betalas.

Firmateckning

Firmateckningsrätt är rätten att ingå all form av avtal för bolagets räkning samt att företräda bolaget gentemot myndigheter. Bolagets styrelse tecknar firman och kan besluta om delegerad firmateckningsrätt. Inom Telgekoncernen skall alltid en delegerad firmateckningsrätt vara två personer i förening av ordförande, vice ordförande och VD. Om bolaget fattar beslut om firmateckning som avviker från grundprincipen ska det rapporteras till koncernstyrelsen. I vilande bolag ska firmateckningsrätt vara ordförande och en styrelseledamot i förening.

Firmateckningsrätt registreras av bolagsverket och framgår av bolagets registreringsbevis. Styrelsen kan utfärda fullmakt till enskild person att visst eller viss typ av ärende företräda bolaget. En sådan delegation skall ej registreras utan styrks bara med fullmakt.

Attesträtt

Syfte

Attesten har två syften:

- Den ska ge en person möjlighet att avgöra om han/hon för sin del accepterat att en utgift belastas den avdelning eller det kostnadsställe, projekt eller konto som han/hon bär ansvaret för.
- Den utgör ett led i det interna kontrollsystemet i och med att den upplyser utanordningsberättigad person om att utgiftsunderlaget har godkänts av attestberättigad person.

Attesträtt

Verkställande direktören har generell attesträtt inom hela företaget. VD:s attesträtt grundas dels på den delegation som årligen fastställs av bolagsstyrelsen när beslut tas om styrelsens och VD:s arbetsordning och dels rätten (och skyldigheten) att hantera löpande förvaltningsåtgärder enligt aktiebolagslagen.

Attesträtten enligt denna instruktion är att ses som en delegation av delar av VD:s attesträtt. Därför behöver denna attestinstruktion inte föreläggas styrelsen för beslut. Den skall dock uppdateras årligen efter att styrelsen beslutat om sin och VD:s arbetsordning. Attesträtten verkställs elektroniskt eller genom skriftlig signatur. Att rätt person attesterat ingår i obligatorisk arkivering av räkenskapsmaterial och skall alltid gå att kontrollera i efterhand.

Begränsning

En befattningshavare har endast befogenhet att attestera omkostnader som konteras på ansvarsområde, kostnadsställe, avdelning, projekt eller konto för vilket han/hon ansvarar.

Attestberättigad får ej attestera utgifter som varit förknippade med egen person. I sådana fall krävs attest från närmaste högre chef. Med egen person jämställs närstående vilket är person man är gift eller sambo med, syskon eller släkting i rätt upp- och nedstigande led.

Generellt gäller inom Telgekoncernen att man som attestansvarig ska undvika att ha en privat affärsrelation med part som man i tjänsten har en affärsrelation med.

Attestberättigad får ej attestera fakturor från en leverantör med vilken man själv (som privatperson) har affärer eller haft detta under det senaste året. Begränsningen gäller även närståendekretsen enligt ovan.

Sakgranskare får ej sakgranska fakturor som kommer från egen verksamhet eller verksamhet från närstående. Som närstående avses person man är gift eller sambo med, syskon eller släkting med i rätt upp- och nedstigande led.

Där beloppsgränser vid attest inte framgår av attesträtt enligt bilaga B, ska följande gälla inom eget kostnadsställe och i de fall delegerad attesträtt förekommer. Med ”ej budgeterat” avses inom det kostnadslag eller ansvarsområde som budgeten fastställts.

<i>Attestberättigad</i>	<i>Budgeterat</i>	<i>Ej budgeterat</i>
Verkställande direktör	Obegränsat	1 000 000
Nivå B	500 000	50 000
Nivå C	300 000	30 000
Nivå D	100 000	10 000
Nivå E	20 000	2 000

Attestberättigad persons skyldigheter

Attestberättigad person ska se till att:

- utgiften faller inom avdelningens verksamhetsfält eller det område för vilken attesträtten gäller
- verifikation eller annat underlag har genomgått mottagnings-, pris- och sifferkontroll där så erfordras
- konto och ansvarsområde (avdelning) eller projekt som utgiften ska belasta är riktigt angivna.
- investeringen är beslutad enligt koncernens policy

Ställföreträdare

Om attestberättigad person pga. resa, sjukdom eller annan orsak är frånvarande under längre tid, ska attest ske av närmast högre chef eller utsedd ställföreträdare.

Rätt att bevilja attesträtt

VD har generell rätt att bevilja attesträtt. Den som har attesträtt enligt denna instruktion har, om inte annat beslutats, rätt att delegera hela eller delar av den egna attesträtten. Den som delegerar sin attesträtt är fortfarande ansvarig för de handlingar som godkänts genom den delegerade attesträtten. All delegation av attesträtt skall göras skriftligt. Vid delegation av rätten att attestera fakturor ska attestberättigad göra detta själv i systemet och sedan bekräfta genom mail till ekonomistaben (e-postadress ”tillfällig attesträtt”). Delegation av rätt till fakturaattester kan också, utöver ansvarsområden, begränsas till speciella konton eller projekt.

Dokumentation

Bolagets attestinstruktion skall finnas utskriven och signerad och daterad av VD i två exemplar, det ena exemplaret skall finnas hos bolaget och det andra hos ekonomistaben. All delegation av attesträtt skall också finnas i två exemplar och förvaras tillsammans med attestinstruktionen.

Fyra gånger årligen skall från fakturasystemet Ascendo göras en utskrift över attestberättigade och angivna ansvarsområden och beloppsgränser. Den utskrivna listan skall föreläggas VD i bolaget som signerar och anger eventuella korrigeringar som skall göras. Godkända Ascendolistor förvaras på ekonomistaben tillsammans med bolagets attestinstruktion.

Attestberättigade personer

Se bilaga D.

Utanordning

Syfte

Genom att ge utanordningsrätt endast till ett fåtal personer, och för vissa befattningshavare göra den partiell, begränsas dispositionsrätten över bolagets likvida tillgångar i form av kontanter, bank- och postgirotillgodohavanden.

Begränsning

Utanordningsberättigad person får ej godkänna betalning till sig själv eller utgift som varit förknippad med egen person. I sådant fall ska godkännande införskaffas av annan därtill berättigad person. Med egen person jämställs närstående vilket är person man är gift eller sambo med, syskon eller släkting i rätt upp- och nedstigande led.

Utanordningsberättigad persons skyldighet

Den som utanordnar ett belopp till betalning ska se till:

- att utbetalningen är rimlig
- att utgiften är attesterad av därtill berättigad person och
- att sådan person icke attesterat utgift som varit förknippad med hans/hennes egen person.

Utanordningsberättigade personer

För bolag inom Telgekoncernen sker utanordning till största delen av ekonomistabens personal och, för löner och andra personalkostnader, av Lönekontoret. Utanordning används därutöver för att, undantagsvis, beordra utbetalningar där leverantörsfaktura saknas, ex till skatteverket, förvärv som grundar sig på köpeavtal men där faktura ej

upprättats, utbetalning av rättade löner och dylikt samt för återbetalningar till kunder. En sådan utanordning skall även förses med attest enligt gällande attestinstruktion.

Verkställande av betalning görs alltid av två personer i förening.

Se bilaga C.

Namn

Verkställande direktör

A Attesträtt personalfrågor

Område	HR direktör	VD	Närmaste chef	Kommentar
Beslut att rekrytera enligt plan/budget		X		
Underskrift av anställningsavtal			X	Underskrift av anställningsavtal skall alltid göras av både HR och rekryterande chef tillsammans
Beslut om rekrytering av timanställda, korttids vik <3 mån, samt underskrift av avtal			X	
Beslut om anställningsvillkor om det avviker från avtal, rekommendationer från HR och policyer/riktlinjer	X	X		HR och VD fattar ett gemensamt beslut
Beslut om lönejustering utanför lönerevision	X			
Semesterplanering			X	
Underskrift av kollektivavtal (Ej Södertälje Hamn)	X			
Överenskommelser vid avslut, avgångsvederlag	X	X		Underskrift av överenskommelse vid avslut skall alltid göras av både HR och VD tillsammans
Arbetsplanering(arbetstider)			X	
Tjänstledighet, särskild angelägenhet (10 dagar per år)			X	

Tjänstledighet för studier (laglig rätt)			X	
Föräldraledighet (laglig rätt)			X	
Område	HR direktör	VD	Närmaste chef	Kommentar
Beordra övertid och beredskap			X	
Löneförskott	X	X		Beslutas av HR och VD tillsammans
Resor inom Norden			X	
Resor utanför Norden				Endast koncernchef
Reseförskott			X	
Beslut om personalrepresentation enligt policy			X	
Gåvor till personal enligt policy			X	
Gratifikationer, engångsbelopp				Endast koncernchef
Ersättningar till timanställda. Praktikanter, arvoden för uppsatser mm			X	
Bokföringsordrar lönekostnader			X + Koncern-ekonomi- chef	
Godkännande av tidrapport			X	
Övriga löpande personalärenden			X	

B Attesträtt övriga kostnader

Område	VD	Nivå B	Nivå C	Nivå D	Nivå E
Investeringar					
Beslut om inköp av maskiner och inventarier och övriga investeringar enligt investeringsbudget: Efter godkänd behandling av investeringsråd gäller generella attestregler.					
Beslut om inköp av maskiner och inventarier och övriga investeringar ej budgeterade.					
- Upp till 1 000 000 kr	x	-	-	-	-
Ingående leasing- och hyresavtal, med bindningstid >1 år	x	-	-	-	-
Försäljning av anläggningstillgångar					
- ≤ 500 000 kr bokfört värde	x	x	-	-	-
- > 500 000 kr bokfört värde	x	-	-	-	-
- Med reaförlust oavsett värde	x	-	-	-	-
Försäljning					
Kreditbedömning	x	x	x	x	x
Godkännande av nya kunder, offertgodkännande	x	x	x	x	x
Tecknande av tillsvidareavtal, attesträtts-beloppet skall täcka minst 1 årsleverans. Kreditprövning skall göras enligt policy.	x	x	x	x	-
Tecknande av andra kundavtal, attesträtts-beloppet skall täcka hela leveransen	x	x	x	x	-
Krediteringar av goodwill-natur, garantijobb och reklamationer					
- ≤ 10 000 kr	x	x	x	x	-
- > 10 000 kr	x	x	-	-	-
Prispolitik & leveransvillkor, Allmänna villkor	x	-	-	-	-
Försäljningspriser, rabatter och betalningsvillkor (generell nivå - ej enskilda affärer)	x	-	-	-	-

Område	VD	Nivå B	Nivå C	Nivå D	Nivå E
Omkostnader inkl lager					
Företagsgemensamma omkostnader: el, tele, försäkring m.m.	x	x	x	x	x
Verksamhetskostnader, drift och projekt	x	x	x	x	x
Avdelningsspecifika omkostnader: kontors- och förbrukningsmaterial, frakter, tidningar m.m.	x	x	x	x	x
Skrotning av lagervaror	x	x	x	-	-
Godkända inventeringsdifferenser	x	x	x	-	-
Representation enligt budget, gentemot kunder					
- ≤5 000 kr	x	x	-	-	-
- >5 000 kr	x	-	-	-	-
Övrig extern representation					
- ≤1 000 kr	x	x	-	-	-
- >1 000 kr	x	-	-	-	-
Övrigt					
Bokföringsorder	x	x	x	x	x
Finansiella kostnader ex teckna låneavtal	x	-	-	-	-

OBS! Vid tveksamhet om tillämpningen av reglerna enligt ovan, kontakta VD eller ekonomistaben.

C Utanordningsrätt

<i>Omfattning</i>	<i>Befattningshavare</i>
Bank- och plusgirokonto för löneutbetalning	Personal på kommunens löneavdelning lämnar uppdrag till ekonomistaben för betalning. Ekonomistaben signerar, två i förening.
Bank- och plusgirokonto för återbetalning till kund	Kundreskontrapersonal i bolaget registrerar en betalning eller skapar en fil. Ekonomistaben signerar, två i förening.
Bank- och plusgirokonto för övriga betalningar	Personal i bolaget lämnar uppdrag till ekonomistaben för betalning. Ekonomistaben signerar, två i förening.
	Ekonomistaben signerar, två i förening: Helen Björkman Eva Allstadius Stefan Wirström Kristina Andersson Jeanette Nylin Petra Wennerberg Jessica Ericsson Sonya Melkemichel Ann-Sofie Nirstedt Annelie Collin Åsa Lundgren

D Attestberättigade personer

<i>Namn</i>	<i>Befattning</i>	<i>Attestnivå</i>
N.N.	vd	A
N.N.	Ekonomichef	B
N.N.	Titel	C
N.N.	Titel	D
N.N.	Titel	E

Bilaga 3, Uppföljning ägardirektiven 2019

Bolagsordning

En bedömning görs om verksamheten är förenlig med de fastställda kommunala ändamålen och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna (självkostnadsprincip, likställighetsprincip, lokaliseringsprincip) som framgår i bolagsordningens fastställda syfte och ändamål med verksamheten:

- Verksamheten är förenlig med fastställda syfte och ändamål.
- Verksamheten är delvis förenlig med fastställda syfte och ändamål.
- Verksamheten är inte förenlig med fastställda syfte och ändamål.

Ägardirektiv

En bedömning görs enligt följande:

- Ägardirektivet är uppfyllt.
- Ägardirektivet är delvis uppfyllt.
- Ägardirektivet uppfylls ej.

Telge

Bolagsordningen syfte och verksamhetsföremål	Uppföljning
<p>Ändamålet med Telge AB är att bedriva aktivt ledarskap av Södertälje kommuns bolag med utgångspunkt i kommunfullmäktiges ägardirektiv, mål och budget och andra styrande inriktningsdokument.</p> <p>Telge AB ska förvalta kommunens dotterbolag med krav på effektivitet, god ekonomisk avkastning och uppfyllelse av de mål som ägaren ålägger bolagen. Bolaget ska vara en effektiv organisation för ledning, uppföljning, utveckling och förvaltning av kommunens bolag. Det innefattar en central funktion för stöttande och styrande processer för bolagen. De olika bolagen ska därigenom ges bättre förutsättningar att utveckla sina kärnaffärer i syfte att skapa långsiktigt värde för Södertäljes medborgare.</p> <p>Telge AB ska följa de kommunalrättsliga principerna i 2 kap och 8 kap 3 c § kommunallagen, innebärande att verksamheten ska vara förenlig med den kommunala kompetensen och lokaliseringsprincipen, att kommunmedlemmarna ska behandlas lika och förbud att lämna stöd åt enskild, såvida inte lag eller rättspraxis för viss verksamhet eller åtgärd medger undantag.</p> <p>Självkostnadsprincipen är dock inte tillämplig i bolagets verksamhet som gäller förvaltning av kommunal egendom, såsom upplåtelse och överlåtelse av lös egendom.</p> <p>Likvideras Telge AB skall dess behållna tillgångar tillfalla moderbolaget Södertälje Kommuns Förvaltnings AB.</p>	<p><i>Verksamheten är förenlig med fastställda syfte och ändamål.</i></p>

Ägardirektiv	Aktiviteter	Uppföljning
1. Telge AB har rätt att skriva policy och riktlinjer för dotterbolag. Dotterbolagen ska följa koncernens fastställda vision, övergripande mål, kärnvärden, koncernpolicyer, riktlinjer och instruktioner.	<ul style="list-style-type: none"> - Framtagande av koncernplan - Koncernpolicyer och riktlinjer uppdateras årligen i VETA 	<p>Ägardirektivet är uppfyllt. ●</p> <p>Koncernplan 2021-2025 är framtagen och distribuerad till samtliga bolag och styrelser. Policyer och riktlinjer är uppdaterade.</p>
2. Telge AB ska regelbundet och aktivt bevaka och analysera dotterbolagens verksamhetsinriktning och värdeutveckling. Utifrån förändrade förutsättningar avseende till exempel marknad, lagstiftning, ekonomisk och teknisk utveckling ska Telge AB se över och föreslå omprövning av verksamheter.	<ul style="list-style-type: none"> - Genomföra kvartalsdialoger med alla bolag, 4 gånger/år - Djupare genomlysning av ett bolag per år 	<p>Ägardirektivet är uppfyllt. ●</p> <p>Samtliga kvartalsdialoger är genomförda under 2019.</p> <p>En djupare genomlysning har skett av ett bolag, Telge Energi.</p>
3. Telge ABs agerande ska bidra till hållbar samhällsutveckling ur ett ekonomiskt, ekologiskt och socialt perspektiv. Telgekoncernen ska präglas av ett offensivt miljötänkande och aktivt verka för att uppnå kommunens mål inom området.	<ul style="list-style-type: none"> - Uppföljning av bolagens ägardirektiv två gånger per år i styrelsen. - Uppföljning av kommunens miljö- och klimatprogram för koncernen i styrelsen en gång/år - Uppföljning av de koncernövergripande målen minst 9 gånger/år i koncernledningen 	<p>Ägardirektivet är uppfyllt. ●</p> <ul style="list-style-type: none"> - Bolagens ägardirektiv har följts upp i koncernstyrelsen under september och januari. - Kommunens miljö- och klimatprogram följs årligen upp i Telgekoncernens bolagsstyrningsrapport. - Uppföljning av de koncernövergripande målen har skett i koncernledningen under året.
4. Telge AB ska aktivt verka för att öka mångfalden inom koncernen, bland annat vad gäller kön, ålder och etnisk härkomst.	- Följa upp att bolagen har tagit fram en handlingsplan som visar hur de arbetar med att öka mångfalden till 2023.	<p>Ägardirektivet är uppfyllt. ●</p>
5. Telge AB ska ta ansvar för att i de upphandlingar som görs, och där så bedöms möjligt,	- Via Telge Inköp (TI) genomförs detta enligt en gemensamt framtagen	<p>Ägardirektivet är uppfyllt. ●</p>

använda sociala klausuler som en del av kontraktsvillkoren.	rutin med arbetslivsenheten. Denna omfattar samtliga upphandlingar som görs för Telge AB.	Telge tar hjälp av Telge Inköp i upphandlingarna och med hjälp av deras bedömning tar med sociala klausuler i kontraktsvillkoren där det är möjligt.
---	---	--

Telge Bostäder och Telge Hovsjö

Bolagsordningen syfte och verksamhetsföremål	Uppföljning
<p>Telge Bostäder har till föremål för sin verksamhet att inom Södertälje kommun förvärva, äga och förvalta eller med tomträtt nyttja fastigheter för att därpå uppföra och förvalta bostadshus med tillhörande kollektiva anordningar, affärslokaler och servicelokaler.</p> <p>Bolaget får även bygga och förvalta kommersiella lokaler. Bolagets verksamhet får också omfatta uppförande av bostäder för försäljning till andra upplåtelseformer.</p>	<p><i>Verksamheten är förenlig med fastställda syfte och ändamål.</i></p>
<p>Telge Bostäder skall genom förvaltning av bostäder skapa bra boende i sunda bostäder till rimlig kostnad. Detta skall ske genom att erbjuda ett varierat utbud av bostäder med god teknisk standard, bra service och ekologisk anpassning, så att det svarar mot en långsiktig efterfrågan.</p> <p>Verksamheten ska bedrivas enligt affärsmässiga principer i enlighet med lag (2010:879) om allmännyttiga kommunala bostadsaktiebolag samt med beaktande av lokaliseringsprincipen i 2 kap 1 § kommunallagen.</p>	<p><i>Verksamheten är förenlig med fastställda syfte och ändamål.</i></p>

Bolagsordningen syfte och verksamhetsföremål	Uppföljning
<p>Telge Hovsjö har till föremål för sin verksamhet att inom Södertälje kommun förvärva, äga, förvalta eller med tomträtt och nyttjanderättsavtal nyttja fastigheter för att därpå uppföra och förvalta bostadshus med tillhörande kollektiva anordningar, affärslokaler och servicelokaler. Bolaget får även bygga och förvalta kommersiella lokaler. Bolagets verksamhet får också omfatta uppförande av bostäder för försäljning till andra upplåtelseformer.</p> <p>Bolaget får i de ägda fastigheterna starta och driva verksamheter riktade till de boende i Hovsjö i syfte att utveckla området för de boende.</p>	<p><i>Verksamheten är förenlig med fastställda syfte och ändamål.</i> ●</p> <p>Telge Hovsjö äger fastigheter och förvaltar dessa. Bolaget hyr ut bostäder och lokaler inom bolagets fastigheter och driver fritidsgård på entreprenad, café, ”kontorshotell” och konferensverksamhet i syfte att utveckla området för de boende.</p>
<p>Telge Hovsjö skall genom att förvalta bostäder, lokaler och grönområden skapa unika samarbeten med skolan, föreningslivet, myndigheter m.fl. för att utveckla bostadsområdet i Hovsjö.</p> <p>Den del av bolagets verksamhet som lyder under lag (2010:879) om allmännyttiga kommunala bostads-aktiebolag, ska bedrivas på affärsmässig grund och med beaktande av lokaliseringsprincipen i 2 kap 1 § kommunallagen.</p> <p>Bolagets verksamhet i övrigt ska följa de kommunalrättsliga principerna i 2 kap och 8 kap 3 c § kommunallagen, innebärande att verksamheten ska vara förenlig med den kommunala kompetensen och lokaliseringsprincipen, att kommunmedlemmarna ska behandlas lika, förbud att lämna stöd åt enskild och förbud att ta högre avgift än som svarar mot kostnaderna för de tjänster som tillhandahålls, såvida inte</p>	<p><i>Verksamheten är förenlig med fastställda syfte och ändamål.</i> ●</p> <p>Detta uppfylls genom samarbetet med Södertälje kommun och de aktiviteter som genomförs tillsammans med Hovsjöskolan.</p> <p>Fritidsgårdens personal samarbetar med Hovsjöskolan kring olika aktiviteter t.ex. för elever som har svårt med skolarbetet. Telge Hovsjö samarbetar även med Polisen och Arbetsförmedlingen.</p> <p>ABF, Sörmlandsidrotten, Nobina bussbolag, Kvinnoföreningen Hovsjö, Hovsjö Forum, El Sistema och Hovsjö Biblioteket är andra samarbetspartners.</p> <p>Likställighets- och Lokaliseringsprincipen efterföljs inom ramen för bolagets verksamhet.</p>

<p>lag eller rättspraxis för viss verksamhet eller åtgärd medger undantag.</p> <p>Självkostnadsprincipen är dock inte tillämplig i bolagets verksamhet som gäller förvaltning av kommunal egendom, såsom upplåtelse och överlåtelse av fast och lös egendom.</p>	<p>Självkostnadsprincipen är inte tillämplig inom angiven verksamhet.</p>	
Ägardirektiv	Aktiviteter	Uppföljning
<p>1. Telge Bostäder/Telge Hovsjö ska ta ansvar för de områden där bolaget är hyresvärd och ska i samverkan med kommunen och andra aktörer samt genom att ta hjälp av boende i områdena, aktivt arbeta med stadsdelsutveckling.</p>	<p>1.1 Åtgärdsförslag i spåren av enkät kring nöjd-kund.</p> <p>1.2 Möte i dialogform vid trivseldagar i bostadsområdena.</p> <p>1.3 Trygghetsvandring i Järna, som pilotprojekt.</p> <p>1.4 Mötesplats (aktivitetshus) och innovationslabb i Lina Hage som pilotprojekt.</p> <p>Samarbete med hyresgästföreningen både i form av medel och lokaler</p>	<p><i>Ägardirektivet är uppfyllt.</i> </p> <p>1.1 Flera åtgärdsförslag utifrån nöjd kund-enkät har genomförts med fokus på kundbemötande. Exempelvis så har det under hösten pågått en test av ett verktyg som TeleCoaching tillhandahåller. Syftet är att skapa ett enhetligt bemötande så att vi bidrar till "vårt gemensamma ansikte utåt".</p> <p>1.2 Fem trivseldagar i utvalda bostadsområden har genomförts. I Hovsjö genomfördes en medborgardialog med de boende inför planeringen av aktivitetsparken.</p> <p>1.3 Trygghetsvandring och en inventering genomfördes under hösten i Järna. Pilotprojekt för ökad trygghet med fokus på den fysiska miljön har fortsatt under hösten. En konkret åtgärd är att all</p>

		<p>utomhusbelysning bytts ut inom området under hösten och förbättringar av belysning i trapphus pågår.</p> <p>1.4 Mötesplatsen i Lina är nu öppen fem dagar i veckan. Projektet innovationslabbet är på gång att utvärderas tillsammans med Sveriges Allmännyttan.</p> <p>1.5 Samarbete och dialog med hyresgästföreningen pågår både i form av utbetalade fritidsmedel till verksamhet inom områden där det finns en aktiv lokal hyresgästförening.</p>
<p>2. Telge Bostäder/Telge Hovsjö ska vara en aktiv part i förtätningen och bostadsutvecklingen i Södertälje kommun. Detta genom att själv eller med andra aktörer bidra till bostadsbyggande i första hand i anslutning till det egna beståndet och medverka till ett varierat bostadsutbud som även kan innefatta bostadsrätter.</p>	<p>2.1 Inflyttning på Stockholmsberget i september. Uthyrning i april-maj.</p> <p>2.2 Inflyttning i Hölö under senhöst. Uthyrning sker i juni.</p> <p>2.3 Prövar nya tilldelningsmetoder för att öppna upp för fler.</p> <p>2.4 Investeringsbeslut om c:a 26 mindre lägenheter finns för Gullpudran.</p> <p>Marknadsanalys för framtida nyproduktion</p>	<p><i>Ägardirektivet är uppfyllt</i> </p> <p>2.1 Både produktion, uthyrning och inflytt i lägenheterna på Stockholmsberget (72 lägenheter) och Gammalgården (26 lägenheter) i Hölö är klart.</p> <p>2.2 Inflytt i Gammalgården löpte enligt plan och genomfördes i november.</p> <p>2.3 I samband med uthyrningen av Stockholmsberget provades en ny tilldelningsmetod i syfte att ge fler människor möjlighet att hyra en bostad.</p> <p>2.4 Investeringsbeslut om c:a 25 mindre lägenheter finns för</p>

	<p>inom Södertälje kommun genomförs i samarbete med WSP.</p>	<p>nybyggnadsprojektet Gullpudran. Bygglövsprocessen pågår och byggnationen av Gullpudran beräknas starta under första kvartalet 2020 och färdigställas januari 2021. Intentionen är ett trygghetsboende avsedda för äldre 70 plus som även ska innehålla vissa gemensamhetsytor.</p> <p>2.5 Marknadsanalysen som togs fram under året ger rekommendationer utifrån betalningsförmåga och befolkningstillväxt var framtida hyresrätter bör byggas. Nyproduktionen rekommenderas att främst inriktas på små och ytsnåla lägenheter. En hög byggtakt förutsätter också att anpassning sker utifrån målgruppens betalningsförutsättningar vilken bedöms vara låg i tex. Hovsjö.</p> <p>Sammantaget betyder detta att hyresnivåer per kvadratmeter behöver vara lägre än vad Telge Bostäder och Telge Hovsjö har räknat med hittills. Följande planansökningar pågår för kommande nyproduktion</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Lekspaden 1 i Järna 22-28 lgh i granskningsskedet, beräknat antagande 20200930 2. Ljungen 1 i Mariekälla ca 60 lgh i samrådsskedet, beräknat antagande 20201231
--	--	--

		<p>3. Skyffeln 1-3 och Skoveln 1-2 i Västra Blombacka ca 300 lgh, har fått positivt planbesked men ingen planhandläggare på kommunen, antas tidigast 2023.</p> <p>4. Gaveln 1 m.fl. i Saltskog 75 lgh, har fått positivt planbesked med beräknat antagande 2025.</p> <p>5. Cittran m.fl. i Brunnsäng 200 lgh, har lämnat in ansökan och erhållit positivt planbesked.</p> <p>6. Sprängaren 1 m.fl. i Järna 40 lgh, ansökan inlämnad men planstart avvaktar utbyggnad av VA.</p>
<p>3. Telge Bostäder/Telge Hovsjö ska verka för en hyresnivå som långsiktigt skapar förutsättningar för väl underhållna och attraktiva bostäder.</p>	<p>3.1 Förhandlingsmomentet som sådant har tidigare lagts och gjorts tydligare att det är en del av projektet, vad gäller moderniseringsprojekt.</p> <p>3.2 En marknadsanalys görs kring betalningsförmåga respektive betalningsvilja för att påverka sin lägenhets standard och skick.</p> <p>3.3 Årlig förhandling kring hyran inom hela beståndet.</p> <p>3.4 Planering av nybyggnadsprojekt så att de bär sig utan nedskrivning för bostadssidan.</p> <p>3.5 Under året startar ett okulärt besiktningsprogram för</p>	<p><i>Ägardirektivet är uppfyllt.</i> </p> <p>3.1 Arbete pågår med att tidigare lägga förhandlingsmomentet i projekten.</p> <p>3.2 En marknadsanalys är genomförd under året (WSP)</p> <p>3.3 Under slutet av 2019 har förhandlingar gällande 2020 års hyror påbörjats. Förhandlingar med Hyresgästföreningen sker numer för hela beståndet i Affärsområdet d.v.s. Telge Hovsjö och Telge Bostäder tillsammans. Bostadshyran höjdes med 2,25% från den 1 mars 2019.</p> <p>3.4 Flera aktiviteter genomförda bland annat vår marknadsundersökning. Framtida nybyggnadsprojekt planeras utifrån detta perspektiv. Nedskrivningar</p>

	<p>att skatta det samlade underhållsbehovet.</p> <p>3.6 Under året tas en underhållsstrategi fram där ett av övervägandena kan vara huruvida Telge Bostäder/Telge Hovsjö ska tillämpa VLU, HLU, FLU eller BoBas.</p>	<p>sker om intäkterna inte är tillräckliga för att täcka en investerings utgifter. Vid byggnation av nya bostäder är det en självklarhet att projektet ska bära sig själv och Telge Bostäder förhandlar därmed presumtionshyror anpassade för att projektet ska gå runt.</p> <p>3.5 Arbetet med okulärt besiktningsprogram pågår.</p> <p>3.6 Arbetet med en underhållsstrategi löper enligt plan och förväntas vara klar i februari 2020.</p>
<p>4. Telge Bostäder/Telge Hovsjö ska tillsammans med Telge Återvinning fortsätta utbyggnaden av fastighetsnära källsortering i flerbostadshus.</p>	<p>4.1 Utbyggnad pågår och är planlagd. Finns som målandikator.</p>	<p><i>Ägardirektivet är uppfyllt.</i> ●</p> <p>4.1 Genomförande av FNI pågår enligt plan och beräknas att vara helt genomfört i hela fastighetsbeståndet till och med 2022. Under året har 17 nya placeringar anlagts vilket medfört att 2961 hushåll nu har möjlighet till fastighetsnära insamling.</p>
<p>5. Telge Bostäder/Telge Hovsjö ska ta ett särskilt ansvar för att möta efterfrågan på boende anpassade för äldre och studenter.</p>	<p>5.1 Utredda förutsättningar för samarbete kring uthyrning av befintliga och kommande studentbostäder.</p> <p>5.2 Utreder samarbete kring marknadsföring av nya samboendeformer.</p> <p>5.3 Se över uthyrningspolicyn för att underlätta för yngre som har inträdesbarriärer på bostadsmarknaden. Detta t ex genom att sänka inkomstkraven och underlätta att de får</p>	<p><i>Ägardirektivet är uppfyllt.</i> ●</p> <p>5.1 Bolaget har under 2019 utrett och ökat sitt samarbete med Campus Telge och KTH Södertälje gällande marknadsföringen av studentbostäder. Bolaget har påbörjat en rullande informationsinsats som riktar sig till unga i Södertälje (16-18 åringar) med information om bostadskön och möjlighet att ställa sig i kö redan som 16-åring. Efter utskicket i oktober fick kön 70</p>

	<p>bibehålla köpoäng vid visstidskontrakt.</p> <p>5.4 Vid uthyrningen av Stockholmsberget tillämpades principen först till kvarn så att även yngre personer med kortare kötid och färre köpoäng också fick möjlighet att efterfråga dessa lägenheter.</p> <p>5.5 Deltar i olika sammanhang som riktar sig mot äldre.</p>	<p>nyregistrerade 16 åringar. Genomsnittet innan kampanjen låg på 7 st per månad.</p> <p>5.2 Arbetet kring att marknadsföra och etablera Co-living pågår</p> <p>5.3 Bolaget har sett över uthyrningspolicyn för att underlätta för yngre som har inträdesbarriärer på bostadsmarknaden. Genom att tex sänka inkomstkraven och underlätta att de får bibehålla köpoäng vid visstidskontrakt.</p> <p>5.4 Först till kvarn genomfördes vid uthyrningen av Stockholmsberget. Uppföljningen visar att tilldelningsmetoden uppfyllde sitt syfte och öppnade upp för många unga med låga eller inga köpoäng fick en bostad.</p> <p>5.5 Bolaget har möten och dialog med kommunala pensionärsrådet. Bolaget jobbar även utifrån en genomförd tillgänglighetsinventering som syftar till att göra vissa fastigheter mer tillgängliga för äldre och funktionshindrade genom tex ramper.</p>
<p>6. Telge Bostäder/Telge Hovsjö ska helt eller delvis finansiera nybyggnation och renovering av beståndet genom försäljning av delar av det befintliga beståndet.</p>	<p>6 Genomföra eventuella transaktioner i enlighet med affärsplanen.</p>	<p><i>Ägardirektivet är uppfyllt.</i> ●</p> <p>6 Under 2019 sålde Telge Hovsjö fastigheterna Akvarellen 5, Akvarellen 6, Gravyren 20, Gravyren 21, Laveringen 6 och Litografin 3. Till Månsbro Fastigheter AB. Tillträde för den nya ägaren är</p>

		planerat till den 31 januari 2020
7. Telge Bostäder/Telge Hovsjö ska ta ansvar för att i de upphandlingar som görs, och där så bedöms möjligt, använda sociala klausuler som en del av kontraktsvillkoren.	7 Sociala klausuler införs och tillämpas systematiskt vid nya upphandlingar	<p><i>Ägardirektivet är uppfyllt.</i> ●</p> <p>7. AO Bo lägger in den sociala klausulen i alla nya avtal. Södertälje kommuns arbetsmarknadsenhet ansvarar för matchningen men har hittills inte hittat någon praktikant för AO Bos räkning. Telge Bostäder tar ett stort ansvar på andra sätt för att hjälpa individer ut på arbetsmarknaden. Bland annat genom arbetet med Portvakter i Hovsjö och i Fornbacken och den stora årliga satsningen på feriepraktikanter. Det kan även nämnas att i den yttre skötseln av våra fastigheter finns tre heltidsanställda från Telge tillväxt. Inom måleri har affärsområdet ett etablerat och bra samarbete med lärlingar från kommunens lokala gymnasier. Bolaget utreder nu alternativa arbetsmetoder för att arbeta med social hållbarhet i upphandlingar.</p>
8. Det långsiktiga avkastningskravet för Telge Bostäder/Telge Hovsjö - Direktavkastning: 3,5 %. Totalavkastning: 9,9 %	8. Enligt affärsplanen uppnås avkastningen i snitt under affärsplanepriodens fem år.	<p><i>Ägardirektivet är inte uppfyllt</i> ●</p> <p>8. För 2019 beräknas avkastningen för Telge Bostäder att uppgå till 2,X% och 2,X% för Telge Hovsjö. Totalavkastningen mäts vid årsbokslutet.</p>

Telge Fastigheter

Bolagsordningen syfte och verksamhetsföremål	Uppföljning
<p>Bolaget har till föremål för sin verksamhet att inom Södertälje kommun äga, förvärva, bebygga, förvalta och försälja fastigheter och tomträtter för att därpå uppföra och förvalta kommersiella lokaler samt andra anläggningar såsom skolbyggnader, service-, idrotts- och kulturanläggningar mm samt därmed förenlig verksamhet.</p>	<p><i>Verksamheten är förenlig med fastställda syfte och ändamål.</i></p>
<p>Telge Fastigheter skall äga och förvalta koncernens fastighetsbestånd för kommersiell verksamhet samt fastigheter för den kommunala förvaltningen. Bolaget skall aktivt förvalta, utveckla och förädla sitt innehav av kommersiella och kommunala fastigheter.</p> <p>Bolaget ska följa de kommunalrättsliga principerna i 2 kap och 8 kap 3 c § kommunallagen, innebärande att verksamheten ska vara förenlig med den kommunala kompetensen och lokaliseringsprincipen, att kommunmedlemmarna ska behandlas lika, förbud att lämna stöd åt enskild och förbud att ta högre avgift än som svarar mot kostnaderna för de tjänster som tillhandahålls, såvida inte lag eller rättspraxis för viss verksamhet eller åtgärd medger undantag.</p> <p>Självkostnadsprincipen är dock inte tillämplig i bolagets verksamhet som avser kommersiell förvaltning av kommunal egendom, såsom upplåtelse och överlåtelse av fast och lös egendom till externa aktörer</p>	<p><i>Verksamheten är förenlig med fastställda syfte och ändamål.</i></p> <p><i>Verksamheten är förenlig med fastställda syfte och ändamål.</i></p>

Likvideras bolaget skall dess behållna tillgångar tillfalla moderbolaget Telge (i Södertälje) AB.	
---	--

Ägardirektiv	Uppföljning
1. Telge Fastigheter ska till självkostnad tillhandahålla lokaler för kommunens verksamheter. Avseende lokalerna för kommunens verksamheter ska Telge Fastigheter i en organiserad samverkan med kommunen medverka till ett rationellt och effektivt lokalutnyttjande.	<p><i>Ägardirektivet är uppfyllt.</i> ●</p> <p>Kommunens lokaler hyrs ut till självkostnad och ekonomisk uppföljning sker regelbundet. Telge Fastigheter och kommunen har en väl fungerande organisation för samverkan kring lokalfrågorna (ex. hyresgästmöten, förvaltningsgrupp, kulturhusgrupp, lokalberedningsgrupp och lokalstyrgrupp).</p>
2. Telge Fastigheter ska hyra ut kommersiella lokaler till marknadsmässiga hyror.	<p><i>Ägardirektivet är delvis uppfyllt.</i> ●</p> <p>Ett fåtal av de kommersiella lokalerna har ej marknadsmässig hyra. Vi arbetar aktivt för att de lokalerna omförhandlas hyresmässigt till marknadsmässiga hyror då förnyade avtal skrivs.</p>
3. Telge Fastigheter ska aktivt medverka i utvecklingen av Södertälje stadskärna – genom att bland annat medverka i Södertälje city i samverkan och utveckling av norra stadskärnan.	<p><i>Ägardirektivet är uppfyllt.</i> ●</p> <p>Telge Fastigheter medverkar aktivt i arbetet med utveckling av Södertälje Centrum genom centrumföreningen Södertälje City i Samverkan samt deltagande i några arbetsutskott (ex. fastighetsägarutskottet). Genom bland annat beslut att rusta Gjuteriet bidrar TF till utvecklingen av norra stadskärnan.</p>
4. Telge Fastigheters kulturfastigheter och andra fastigheter med speciell karaktär skall ha en hållbar förvaltning och användning anpassad för fastigheter med ett högt kulturhistoriskt värde.	<p><i>Ägardirektivet är uppfyllt.</i> ●</p> <p>Telge Fastigheter har bildat ett separat förvaltningsområde för enbart kulturhistoriska fastigheter och har även gemensamt med KoF tagit fram rutiner för den kulturhistoriska förvaltningen.</p>
5. Telge Fastigheter ska tillsammans med Telge Återvinning fortsätta utbyggnad av fastighetsnära källsortering i kommunala verksamhetslokaler.	<p><i>Ägardirektivet är uppfyllt.</i> ●</p> <p>En standard för källsortering, Miljönären, är framtagen och implementerad i kommunens</p>

	<p>samtliga skolor och förskolor. Arbetet fortsätter framöver med övriga kommunala lokaler.</p>
<p>6. Telge Fastigheter ska i samarbete med relevanta aktörer arbeta förebyggande för att minimera bränder och skadegörelse och för att öka tryggheten</p>	<p><i>Ägardirektivet är uppfyllt.</i></p> <p>Förebyggande arbete pågår med bland annat bevakning, larm och utökad kameraövervakning. Även andra proaktiva åtgärder kring fastigheterna pågår som exempelvis ta ner stora buskage m.m. En särskild brandskyddsansvarig är anställd som arbetar fokuserat med brandskyddsfrågor i fastigheterna.</p>
<p>7. Telge Fastigheter ska ta ansvar för att i de upphandlingar som görs, och där så bedöms möjligt, använda sociala klausuler som en del av kontraktsvillkoren.</p>	<p><i>Ägardirektivet är uppfyllt.</i></p> <p>Telge Fastigheter har resurser för arbete med strategiska frågor kopplade till upphandlingar. Arbetet sker i nära samarbete med Telge Inköp.</p>
<p>8. Det långsiktiga avkastningskravet för Telge Fastigheter är 2,9 % för verksamhetslokaler och 5,7 % för kommersiella lokaler.¹</p>	<p><i>Ägardirektivet är uppfyllt</i></p> <p>Avkastningskraven bedöms komma att långsiktigt uppfyllas trots en temporär kommunal hyressänkning för 2019.</p>
<p>9. Telge Fastigheter ska i samråd med kommunförvaltningen tillmötesgå de behov på servicetjänster som kommunförvaltningen har i både egna och förhyrda verksamhetslokaler.</p>	<p><i>Ägardirektivet är uppfyllt</i></p> <p>I nuläget utför Telge Fastigheter all lokalvård i de kommunala lokalerna, genom egenregiverksamhet samt med entreprenörer.</p> <p>Enligt plan tas betydande delar av kommunförvaltningens ansvar för vissa lås- och larmtjänster över från årsskiftet 2019/2020</p>

Telge Nät

Bolagsordningen syfte och verksamhetsföremål	Uppföljning
<p>Föremålet för bolagets verksamhet är att bedriva energiproduktion och energidistribution inom områden gas, kyla, el- och fjärrvärme, att äga och förvalta fastigheter och anläggningar för energirörelsens behov, vidare att bedriva kompletterande energiservice och energikonsultarbete och idka annan med energiverksamheten förenlig verksamhet.</p> <p>Föremålet för bolagets verksamhet är därutöver att bedriva stadsnätsverksamhet som innebär att bygga och driva bredbandsnät som utnyttjas av tjänsteleverantörer som levererar bland annat data-, telefoni- och TV-tjänster.</p> <p>Föremålet för bolagets verksamhet är vidare att vara huvudman för de allmänna vatten- och avloppsanläggningarna i kommunen, att tillgodose samhällets behov av vatten i erforderlig mängd och tryck och av sådan beskaffenhet som erfordras för hushållsändamål, att motta och hantera avloppsvatten enligt ställda myndighetskrav, att äga och förvalta fastigheter och anläggningar för VA-verksamhetens behov, att handlägga frågor om avgifter och taxor.</p>	<p>Telge Nät förser, via eget distributionsnät, Södertälje och Nykvarn med fjärrvärme från Söderenergi. Järna förses med fjärrvärme via egen produktion (samarbete med Lantmännen/Cerealia) i Järna. Telge Nät erbjuder även energitjänster med bla energikonsultarbete.</p> <p>Telge Nät driver ett öppet fiberbaserat kommunikationsnät i Södertälje där både företag och privatpersoner erbjuds ansluta sig till nätet. I stadsnätet finns tjänster för TV, data- och telekommunikation.</p> <p>Telge Nät är VA-huvudman för Södertälje kommuns allmänna VA-anläggning och ansvarig för produktion och distribution av dricksvatten, bortledning och omhändertagande av avlopp från hushåll och industrier samt drift och underhåll av hela ledningsnätet fram till fastighetsgräns. Vidare verkställer Telge Nät kommunfullmäktiges beslut om förändring av VA-verksamhetsområdets geografiska omfattning. VA-verksamheten lyder under Vattentjänstlagen (2006:412).</p>
<p>Bolaget skall tillhandahålla kompletta energilösningar, stadsnäts- och VA-tjänster med långsiktig positiv miljöpåverkan till i första hand kommunens innevånare, näringsliv och offentlig verksamhet. Bolaget skall eftersträva en hög leveranssäkerhet.</p>	<p>Telge Nät har miljömål som styr mot det övergripande kommunala målet att vara fossilbränslefri år 2020. Telge Nät har en hög leveranssäkerhet på samtliga produkter. Leveranssäkerheten är en viktig parameter och som Telge Nät har målsatt. Telge Nät arbetar även med REVAQ-insatser.</p>

<p>Den del av bolagets verksamhet som lyder under ellagen, naturgaslagen och/eller fjärrvärmelagen ska bedrivas på affärsmässig grund.</p> <p>Bolagets verksamhet i övrigt ska följa de kommunalrättsliga principerna i 2 kap och 8 kap 3 c § kommunallagen, innebärande att verksamheten ska vara förenlig med den kommunala kompetensen och lokaliseringsprincipen, att kommunmedlemmarna ska behandlas lika, förbud att lämna stöd åt enskild och förbud att ta högre avgift än som svarar mot kostnaderna för de tjänster som tillhandahålls, såvida inte lag eller rättspraxis för viss verksamhet eller åtgärd medger undantag.</p> <p>Självkostnadsprincipen är dock inte tillämplig i bolagets verksamhet som gäller förvaltning av kommunal egendom, såsom upplåtelse och överlåtelse av fast och lös egendom.</p> <p>Likvideras bolaget skall dess behållna tillgångar tillfalla moderbolaget Telge (i Södertälje) AB.</p>	<p>Telge Nät bedrivs efter de lagar/regler och förordningar som reglerar verksamheten. ●</p> <p>Telge Nät bedrivs efter de lagar/regler och förordningar som reglerar verksamheten. ●</p> <p>Telge Nät bedrivs efter de lagar/regler och förordningar som reglerar verksamheten. ●</p>
--	--

Ägardirektiv	Aktiviteter	Uppföljning
<p>1. Telge Nätets taxor ska vara utformade på ett långsiktigt hållbart sätt.</p>	<p>1:1 Taxorna ska innehålla en rörlig del, så det ger incitament till effektivisering</p> <p>1:2 Översyn av taxorna görs kontinuerligt. Under 2019 kommer elnätstaxan och fjärrvärmestaxan genomlysas</p>	<p><i>Ägardirektivet uppfyllt</i> ●</p> <p>1:1 Taxorna är uppbyggda med en rörlig prisdelt så kunden har möjlighet att påverka förbrukning.</p> <p>1:2 Nya prismodeller för Elnät och Fjärrvärme beslutade i styrelsen.</p>

<p>2. Telge Nät ska planera projekt med kommunen och säkerställa effektivt utförande samtidigt som störningar minimeras.</p>	<p>2:1 Projektsamrådsmöten 2:2 Exploateringsråd 2:3 Strategimöten mellan TN och SBK</p>	<p>Ägardirektivet uppfyllt </p>
<p>3. Telge Nät ska, utifrån kommunens bredbandsstrategi, ta en aktiv roll i den fortsatta utbyggnaden av bredband i hela Södertälje. Ambitionen ska vara att de nät som byggs ska vara öppna nät.</p>	<p>3:1 Genomförande av Stadsnät 2020 3:2 Nätet som byggs är öppet</p>	<p>Ägardirektivet är delvis uppfyllt </p> <p>3:1 Stadsnät 2020 pågår. Försening p.g.a. att markavtal inte kommit på plats</p> <p>3:2 Nätet som byggs är sk öppna nät</p>
<p>4. Telge Nät ska ta ansvar för att i de upphandlingar som görs, och där så bedöms möjligt, använda sociala klausuler som en del av kontraktsvillkoren.</p>	<p>4:1 Sociala klausuler används där så är möjligt, vilket sker genom Telge Inköp</p>	<p>Ägardirektivet uppfyllt </p> <p>2019 har 12 stycken upphandlingar annonserats där vi antingen ställt krav på praktikplats eller språkträningsplats. Under Q4 2018 gjordes detta i 8 upphandlingar. Det har inte i någon av dessa avtal som tecknats skett någon placering och inte nyttjats enligt den överenskomna process vi har med arbetslivsenheten</p>
<p>5. Det långsiktiga avkastningskravet för Telge Nät är 4,6 % för VA, 5,2 % för elnät, 7,1 % för fjärrvärme och 7,8 % för bredband.²</p>	<p>5:1 Ekonomisk uppföljning görs månadsvis 5:2 Resultatet mäts ackumulerat och jämförs mot budget</p>	<p>Ägardirektivet ej uppfyllt </p> <p>5:1 Uppföljning av ekonomiska utfallet görs månadsvis och rapporteras till Telge och styrelsen</p> <p>5:2 Ackumulerat nov visar resultatet efter avskrivningar en negativ avvikelse mot budget om ca 9,9 mkr. Avkastning ack nov för respektive produkt; 1,9% för</p>

² För en förklaring till de generella principerna bakom framräkningen av avkastningskraven för bolagen se separat bilaga

		VA, 7,0% för el, 7,5% för fjärrvärme och 8,5% för bredband.
--	--	---

Telge Återvinning

Bolagsordningen syfte och verksamhetsföremål	Uppföljning
<p>Bolaget har till föremål för sin verksamhet att bedriva insamling och behandling av avfall och därmed förenlig verksamhet. Bolaget skall vidare bedriva utveckling och försäljning av miljöriktig återanvändning av restprodukter och därmed förenlig verksamhet inom återvinningsområdet.</p>	<p><i>Verksamheten är förenlig med fastställda syfte och ändamål.</i> ●</p>
<p>Telge Återvinning skall tillhandahålla kretsloppsanpassade återvinningslösningar till hushåll, företag och offentlig förvaltning i Södertälje kommun och i regionen. Bolaget skall utveckla möjligheterna att tillvarata resurser genom återanvändning och återvinning. Telge Återvinning skall svara för kommunens skyldighet enligt miljöbalken att insamla och behandla avfall.</p> <p>Bolaget ska följa de kommunalrättsliga principerna i 2 kap och 8 kap 3 c § kommunallagen, innebärande att verksamheten ska vara förenlig med den kommunala kompetens och lokaliseringsprincipen, att kommunmedlemmarna ska behandlas lika, förbud att lämna stöd åt enskild och förbud att ta högre avgift än som svarar mot kostnaderna för de tjänster som tillhandahålls, såvida inte lag eller rättspraxis för viss verksamhet eller åtgärd medger undantag.</p> <p>Självkostnadsprincipen är dock inte tillämplig i bolagets verksamhet som gäller förvaltning av kommunal egendom, såsom upplåtelse och överlåtelse av fast och lös egendom.</p> <p>Likvideras bolaget skall dess behållna tillgångar tillfalla moderbolaget Telge (i Södertälje) AB.</p>	<p><i>Verksamheten är förenlig med fastställda syfte och ändamål.</i> ●</p>

Ägardirektiv	Aktiviteter	Uppföljning
<p>1. Telge Återvinning ska aktivt verka för ökad resurshushållning i enlighet med avfallstrappan</p>	<p>1:1 Möjliggöra resurshushållning genom nya fraktioner för insamling</p> <p>1:2 Förenkla för medborgaren att återvinna</p>	<p>Ägardirektivet är uppfyllt </p> <p>1:1 Textilupphandling klar - textil som lämnas till ÅVC kommer att gå till återanvändning. Ny fraktion "böcker" på ÅVC. "Cykelbyte" nytt på ÅVC.</p> <p>1:2 Rullande återvinning testad 2019 med gott resultat och kommer fortsätta under 2020</p>
<p>2. Telge Återvinning ska aktivt arbeta för att öka andelen grovavfall som går till återbruk.</p>	<p>2:1 Samarbete med andra aktörer i syfte att öka andelen grovavfall</p>	<p>Ägardirektivet är uppfyllt </p> <p>2:1 Fortsatt samarbete tillsammans med AME. Sorterar ut lastpallar för återanvändning. TÅ, SBK och IVL har startat ett projekt kring hur vi bl a kan öka återbruket i kommunen (pengar från Vinnova).</p>
<p>3. Telge Återvinning ska genom dialog och information med bostad- och fastighetsbolag i kommunen medverka till den fortsatta utbyggnaden av fastighetsnära källsortering i småhus, flerbostadshus och kommunala verksamhetslokaler i hela kommunen.</p>	<p>3:1 Fortsatt och utökat samarbete med bostads- och fastighetsbolagen</p>	<p>Ägardirektivet är uppfyllt </p> <p>3:1 Pågår kontinuerligt tillsammans med bostads- och fastighetsbolag.</p> <p>Arbete initierat tillsammans med TF gällande implementering av Miljönären i samtliga äldre och serviceboenden.</p>
<p>4. Telge Återvinning ska genom dialog och information verka för en ökad kunskap om återvinning och hållbart</p>	<p>4:1 Skriftlig information till medborgare</p> <p>4:2 Anordna studiebesök</p>	<p>Ägardirektivet är uppfyllt </p> <p>4:1 Utskick av skriftlig information till medborgare.</p>

<p>samhälle, med syfte att minska avfallsmängderna. Riktade insatser ska göras kommunens för- och grundskolor och genom medverkan på medborgardag, festivaler mm.</p>	<p>4:3 Medverkan på olika event</p>	<p>4:2 Studiebesök från skolor tas emot kontinuerligt. Naturskolan har haft "återvinn eller försvinn" under våren.</p> <p>4:3 TÅ har varit utställare under Medborgardagen i mars och Södertäljefestivalen i augusti.</p>
<p>5. Telge Återvinning ska ta ansvar för att de i upphandlingar som görs, och där så bedöms möjligt, använda sociala klausuler som en del av kontraktsvillkoren.</p>	<p>5:1 Sociala klausuler används där så är möjligt, vilket sker genom Telge Inköp</p>	<p>Ägardirektivet är uppfyllt </p> <p>2019 har 12 stycken upphandlingar annonserats där vi antingen ställt krav på praktikplats eller språkträningsplats. Under Q4 2018 gjordes detta i 8 upphandlingar. Det har inte i någon av dessa avtal som tecknats skett någon placering och inte nyttjats enligt den överenskomna process vi har med arbetslivsenheten"</p>
<p>6. Det långsiktiga avkastningskravet för Telge Återvinning är 1,0 % för hushållsverksamhet och 9,8 % för kommersiell verksamhet.³</p>	<p>6:1 Ekonomisk uppföljning görs månadsvis</p> <p>6:2 Resultatet mäts ackumulerat och jämförs mot budget</p>	<p>Ägardirektivet är uppfyllt </p> <p>6:1 Uppföljning av ekonomiska utfallet görs månadsvis och rapporteras till Telge och styrelsen</p> <p>6:2 Ackumulerat nov visar resultatet efter avskrivningar en positiv avvikelse mot budget om ca 4,2 mkr. Avkastningen ack november hamnar på -1,1% för</p>

³ För en förklaring till de generella principerna bakom framräkningen av avkastningskraven för bolagen se separat bilaga

		hushållsverksamheten och 20,2% för den kommersiella verksamheten.
7. Telge Återvinning ska utreda och genomföra sådana förändringar i insamlingen av hushållsavfall att den gröna fossila plastpåsen inte längre behövs.	7:1 Projekt startat, med syfte att utreda möjligheten att byta lastbärare	Ägardirektivet är uppfyllt ● 7:1 Projektet levererar enligt tidplan. Test har genomförts och förslag på beslut kommer till styrelsen i början av 2020.

Telge Energi

Bolagsordningen syfte och verksamhetsföremål	Uppföljning
Bolaget har till ändamål att bedriva handel med energi och därmed förenlig verksamhet.	Verksamheten är förenlig med fastställda syfte och ändamål. ●
Bolagets syfte är att erbjuda energiavtal och näraliggande tjänster till hushåll och företag i Sverige. Bolaget ska verka för en ökad konkurrens på energimarknaden. Verksamheten ska bedrivas på affärsmässig grund i enlighet med ellagen (1997:857).	Verksamheten är förenlig med fastställda syfte och ändamål. ● Bolaget har samma attraktiva och gröna erbjudande för såväl Södertäljebor som för övriga elkunder, och med fortsatt tillväxt på marknaden visar det att vi har konkurrensmässiga elavtal och erbjudanden

Ägardirektiv	Aktiviteter	Uppföljning
1. Telge Energi ska öka företagets värde genom organisk tillväxt, strategiska samarbeten och förvärv.	1. Vi har förvärvat en kundstock från Bright (juni -19)	Ägardirektivet är uppfyllt ● Bolaget har 2019 haft en organisk tillväxt på ca 6 000 kunder.
2. Telge Energi ska sälja elavtal med enbart förnyelsebar el.	1. Vi säljer endast förnyelsebar el i alla våra elavtal.	Ägardirektivet är uppfyllt ● Bolaget har enbart förnybar energi i sin portfölj.

3. Telge Energi ska utveckla och sälja tilläggsprodukter kopplade till förnyelsebar el	1. Vi jobbar med merförsäljning såsom 100% svensk sol, 100% svensk vind m fl.	Ägardirektivet är uppfyllt
4. Telge Energi ska stödja utbyggnaden av sol- och vindkraftsproduktion i Sverige samt köpa överskottsproduktion från sol- och vindkraftsproducenter.	1. Vi jobbar med aktivt med att få in fler mikroproducenter inom sol samt säljer vindandelar.	Ägardirektivet är uppfyllt Vi har ca 2 900 st
5. Det långsiktiga avkastningskravet för Telge Energi är 12,7 %. ⁴	1. Vi följer vårt resultat löpande varje månad.	Ägardirektivet är inte uppfyllt Avkastningskravet för 2019 landade på 10,3 %.

Telge Inköp

Bolagsordningen syfte och verksamhetsföremål	Uppföljning
Bolaget har till föremål för sin verksamhet att för Södertälje kommun och dess bolag och i förekommande fall andra närliggande kommuner och av dessa ägda bolag - bedriva inköpsverksamhet i form av upphandlingar, tecknande av ramavtal, utveckling av inköpsprocesser och därmed förenlig verksamhet.	Verksamheten är förenlig med fastställda syfte och ändamål.
Bolagets syfte är att genom en samordnad och utvecklad inköpsprocess bidra till kostnadseffektiva inköp i kommunen och koncernen. Bolaget ska följa de kommunalrättsliga principerna i 2 kap och 8 kap 3 c § kommunallagen, innebärande att verksamheten ska vara förenlig med den kommunala kompetens och	Verksamheten är förenlig med fastställda syfte och ändamål.

⁴ För en förklaring till de generella principerna bakom framräkningen av avkastningskraven för bolagen se separat bilaga

<p>lokaliseringsprincipen, att kommunmedlemmarna ska behandlas lika, förbud att lämna stöd åt enskild och förbud att ta högre avgift än som svarar mot kostnaderna för de tjänster som tillhandahålls, såvida inte lag eller rättspraxis för viss verksamhet eller åtgärd medger undantag.</p> <p>Likvideras bolaget skall dess behållna tillgångar tillfalla moderbolaget Telge (i Södertälje) AB.</p>	
---	--

Ägardirektiv	Aktiviteter	Uppföljning
<p>Telge Inköp ska säkra att:</p> <p>a) det i alla upphandlingar ställs krav på att samtliga leverantörer följer Södertälje kommuns och dess bolags uppförandekod för leverantörer.</p> <p>b) även mindre leverantörer ges möjlighet att delta i upphandlingar.</p> <p>c) det i alla upphandlingar ställs krav på att leverantörer och underleverantörer utan kollektivavtal ska ha ekonomiska villkor, arbetsmiljö och försäkringsskydd för sina anställda som motsvarar sådana avtal.</p>	<p>Uppfylls och löpande avstämningar sker med uppdragsgivare.</p>	<p>Ägardirektivet är uppfyllt</p>
<p>2. Telge Inköp ska ansvara för kontroll av inköpsmönster samt efterlevnad av ingångna avtal tillsammans med sina kunder.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - TI har övertagit förvaltning av 60 avtal. - Genomfört 25 uppföljningsmöten varav ca 45 stycken närvarande kunder - 2 nya möten är inbokade med kunder - Har haft 16 st uppföljningsmöte under 2019 	<p>Ägardirektivet är uppfyllt</p>

	<p>- 7 nystartade avtal, här kommer fakturerings stickprov tas löpande.</p> <p>-Deltagit i 9 möten (kund/inköpare) för uppstart med nya upphandlingar.</p>	
<p>3. Telge Inköp ska månadsvis sammanställa statusrapporter som visar om beställarorganisationen når målet på 90 procent köp inom avtal.</p>	<p>Uppfylls månadsrapporter tas fram till alla våra beställare och följs upp på månadsvis</p>	<p><i>Ägardirektivet är uppfyllt</i> ●</p> <p>Södertälje Kommun är utfallet 90 %</p> <p>Telge Koncernne 92 %</p>
<p>4. Telge Inköp ska stödja nämnderna och bolagen genom upphandlingsstrategin så att de kan ställa krav på ekonomisk, social och ekologisk hållbarhet i annonserade upphandlingar i samband med upphandlingar. Till exempel genom sociala klausuler, krav på ekologiska varor, tillgänglighet och djurskyddsregler och att inget GMO (genetiskt modifierade organismer) förekommer.</p>	<p>I samtliga upphandlingar ställs frågan om sociala och ekologisk hållbarhet till upphandlande verksamhet.</p>	<p><i>Ägardirektivet är uppfyllt</i> ●</p> <p>Följs upp i upphandlingsstrategin vid varje upphandling</p> <p>Vi har avtal med krav på ekologiska varor, djurskyddsregler och genmodifierade livsmedel. (gäller Majs, Potatis, Raps och Soyabönor)</p> <p>Tillgänglighetsperspektivet ombesörjs i kravspecifikationerna i relevanta fall.</p> <p>Utfallet ekologiska livsmedel för perioden 1 januari till 31 december 2019</p> <p>Södertälje kommun 64,6 % (2018, 55,8%)</p> <p>+ Telgebolagen 34,9 %</p>
<p>5. Telge Inköp ska säkerställa att upphandlande kontor och bolag tar ansvar för att de i de upphandlingar som görs, och där så är möjligt, använder sociala</p>	<p>I samtliga upphandlingar ställer Telge Inköp frågan till Arbetsmarknadskontoret om önskemål finns att</p>	<p><i>Ägardirektivet är uppfyllt</i> ●</p> <p>Följs upp i upphandlingsstrategin vid varje upphandling</p>

<p>klausuler som en del av kontraktsvillkoren.</p>	<p>använda sig av avtalet för praktikant/språkträning samt vid varje upphandling ställs frågan till kravställande verksamhet om önskemål finns att använda sig av praktikant/lärling i avtalet</p>	
<p>6. Telge Inköp skall bistå nämnder/kontor och bolagsstyrelser/bolagsledning med rådgivning om de kravspecifikationer och uppföljningar som nämnder och bolagsstyrelser är skyldiga att utföra.</p>	<p>Där kravställare finns från verksamheten bistår Telge Inköp om så önskas med råd kring kravställning efter att verksamheten genomfört sin behovsanalys. Telge Inköp har (där det är svårt att få tag på kravställare från verksamheten) tagit ansvar för kravställning i sin helhet. Telge Inköp har föreslagit att vid utvalda upphandlingar bistå nämnder med upphandlingsstrategin.</p>	<p><i>Ägardirektivet är uppfyllt</i> ●</p> <p>Telge Inköp har valt ut ca 10 upphandlingar där kravställning sker helt på TI</p>
<p>7. Telge inköp ska, med hjälp av upphandlande kontor och bolag, genomföra kontroller av leverantörer för att säkerställa att de följer de krav som ställts i upphandling/avtal.</p>	<p>Följs upp av Contract Manager samt Controller i samarbete med beställare och leverantör</p>	<p><i>Ägardirektivet är uppfyllt</i> ●</p> <p>Telge Inköp följer upp ca 200 avtal tillsammans med kund och leverantör per år. Telge Inköp följer även upp CSR/hållbarhet för ca 150 leverantörer per år.</p>
<p>8. Det långsiktiga avkastningskravet för Telge Inköp är 0 %.⁵</p>	<p>-Går bättre än plan, främst p.g.a. ramavtal Tekniska konsulter.</p>	<p><i>Ägardirektivet är uppfyllt</i> ●</p> <p>Telge Inköp resultatutfall överpresterar kraftigt.</p>

⁵ För en förklaring till de generella principerna bakom framräkningen av avkastningskraven för bolagen se separat bilaga

	Kategoristyrningsprojekt bidrar till intäktsökning -Avtalstrohet och att avrop görs på avtalade produkter & tjänster.	Utfall 11,1 mnkr
--	---	------------------

Södertälje Hamn

Bolagsordningen syfte och verksamhetsföremål	Ledningens förslag till uppföljning
<p>Bolaget skall, inom Södertälje kommun, bedriva hamn-, stuveri-, terminal- och godsvårdsverksamhet samt i anslutning härtill transport-, lagrings- och speditjonsverksamhet och annan därmed förenlig verksamhet.</p>	<p><i>Verksamheten är förenlig med fastställda syfte och ändamål.</i></p> <p>Men hamnen arbetar inte med spedition.</p>
<p>Södertälje Hamn ska vara en marknadsanpassad fullservicehamn och därmed en resurs för näringslivet i Södertälje samt Stockholms- och Mälarenregionen.</p> <p>Bolaget ska följa de kommunalrättsliga principerna i 2 kap och 8 kap 3 c § kommunallagen, innebärande att verksamheten ska vara förenlig med den kommunala kompetensen och lokaliseringsprincipen, att kommunmedlemmarna ska behandlas lika och förbud att lämna stöd åt enskild, såvida inte lag eller rättspraxis för viss verksamhet eller åtgärd medger undantag.</p> <p>Självkostnadsprincipen är dock inte tillämplig i bolagets verksamhet som gäller förvaltning av kommunal egendom, såsom upplåtelse och överlåtelse av fast och lös egendom.</p> <p>Likvideras bolaget skall dess behållna tillgångar tillfalla moderbolaget Telge (i Södertälje) AB.</p>	<p><i>Verksamheten är förenlig med fastställda syfte och ändamål.</i></p>

Ägardirektiv	Uppföljning
1. kommunen kommer exploatera Almnäs som ett nytt industri- och logistikområde. Södertälje Hamn ska medverka i arbetet med att finna nya möjliga företagsetableringar inom området	<p><i>Ägardirektivet är uppfyllt.</i> ●</p> <p>Detta är ett löpande arbete i Södertälje Hamn. Presentation och visning av området sker löpande för befintliga och potentiella kunder och samarbetspartners. Hamnen deltar aktivt i styrgrupp och projektgrupp gällande ÅVS för området.</p>
2. Södertälje Hamn ska utveckla affärsverksamheten avseende inlandssjöfarten	<p><i>Ägardirektivet är uppfyllt.</i> ●</p> <p>Södertälje Hamn är aktiva i flera forum såväl statliga som privata. Investeringar i maskinparken görs med IVV i åtanke.</p>
3. Södertälje Hamn ska utreda förutsättningarna för att utveckla verksamhet kring mottagning av bränsle	<p><i>Ägardirektivet är uppfyllt.</i> ●</p> <p>Detta är ett löpande arbete. Planering och investeringar sker i infrastruktur och utredningar.</p>
4. Södertälje Hamn ska utveckla verksamheten kring mottagning av fordon för att bli ledande i Sverige	<p><i>Ägardirektivet är uppfyllt.</i> ●</p> <p>Nya parkeringslösningar är tagna i drift och investeringsbeslut väntas fattas i nya möjliga lösningar inom 3 månader.</p>
5. Bolaget skall ta ansvar för att i de upphandlingar som görs, och där så bedöms möjligt, använda sociala klausuler som en del av kontraktsvillkoren	<p><i>Ägardirektivet är uppfyllt.</i> ●</p> <p>Görs vid ramavtalsupphandlingar.</p>
6. Det långsiktiga avkastningskravet för Södertälje Hamn är 7,7%	<p><i>Ägardirektivet är inte uppfyllt.</i> ●</p> <p>Verksamheten går bra en del kostnader av engångskaraktär (rivning av terminalen) har bokförts under året.</p>

Tom Tits

Bolagsordningen syfte och verksamhetsföremål	Uppföljning
<p>Genom Tom Tits Experiments verksamhet ska Södertäljes utveckling stärkas. Tom Tits Experiment ska stärka Södertälje genom att bidra till stadens profil och attraktionskraft, både som besöksmål, bostadsort och företagsmiljö. Det ska ske genom att vara det ledande utflyktsmålet med avseende på lärande upplevelser. Alla besökare ska stimuleras att utforska och undersöka fenomen och företeelser i sin omgivning och därmed upptäcka det lustfyllda lärandet.</p> <p>Bolaget ska följa de kommunalrättsliga principerna i 2 kap och 8 kap 3 c § kommunallagen, innebärande att verksamheten ska vara förenlig med den kommunala kompetensen och lokaliseringsprincipen, att kommunmedlemmarna ska behandlas lika, förbud att lämna stöd åt enskild och förbud att ta högre avgift än som svarar mot kostnaderna för de tjänster som tillhandahålls, såvida inte lag eller rättspraxis för viss verksamhet eller åtgärd medger undantag.</p> <p>Likvideras bolaget skall dess behållna tillgångar tillfalla moderbolaget Telge (i Södertälje) AB.</p>	<p><i>Verksamheten är förenlig med fastställda syfte och ändamål.</i></p>

Ägardirektiv	Aktiviteter	Uppföljning
<p>1. Tom Tits Experiment ska erbjuda allmänhet och professionella en gränsöverskridande mötesplats för att sprida intresse för naturvetenskap och teknik.</p> <p>Kärnverksamheten ska fortsatt utvecklas utifrån konceptet att vara en unik lärandemiljö bestående av</p>	<p>1.1 Verksamheten ska under normaldrift ha huset och utställningen öppen och tillgänglig för allmänheten under årets samtliga veckor.</p> <p>1.2 Verksamheten ska erbjuda utbildningsinsatser för verksamma pedagoger</p>	<p><i>Ägardirektivet är uppfyllt.</i></p> <p>1.1 Under 2019 är verksamheten öppen för allmänheten 360 dagar.</p> <p>1.2 Ett stort antal utbildningar har genomförts. I och med revideringar i läroplan för både förskola och fritidshem har dessa två grupper varit i fokus. Då</p>

<p>interaktiva experiment och fenomen.</p>	<p>1.3 Verksamheten ska kontinuerligt utveckla både programutbud och de fysiska utställningarna.</p>	<p>med tonvikt på digitalisering och lärande för hållbar utveckling.</p> <p>1.3 Till sportlovet invigdes den nya utställningen CellSkapt på plan 4. Ett nytt stort åkexperiment (DBS) invigdes i parken i juni. Genomförandet inklusive framtagande av program av och för utställningen Kraft och Rörelse pågår. Arbetet med att hitta med tillfälliga utställningar pågår. Digitalt lager har lagts på ett par av de befintliga experimenten. Utställningen Shelter visades under höst och vinter 2019.. Ett nytt programutbud togs fram och genomfördes till såväl sport-, påsklov, sommar- som jullovet.</p>
<p>2. Tom Tits Experiment ska erbjuda relevant och framåtskridande ämneskunskap och ämnesdidaktik i naturvetenskap och teknik för förskolan och skolan baserat på aktuella läroplaner.</p>	<p>2.1 Verksamheten ska erbjuda ett programutbud under skolterminerna som ligger i linje med aktuella läroplaner.</p> <p>2.2 Verksamheten ska utveckla och erbjuda bokningsbara skolprogram som kompletterar utställning och dagsprogrammets aktiviteter samt ligger i linje med aktuella läroplaner.</p>	<p><i>Ägardirektivet är uppfyllt.</i></p> <p>2.1 och 2.2 Verksamheten erbjuder dagsprogram och bokningsbara skolprogram som ligger i linje med aktuella läroplanen. Vårt utbud av skolprogram har tonvikt på digitalisering och lärande för hållbar utveckling för att möta nya skrivningar i läroplan för förskola och grundskola. I samverkan med Kulturskolan har program för sk. skapande skola utvecklats och genomförts med gott resultat. Genom finansiering av Sida har skolprogrammet Planetskötarnas mål jakt köpts</p>

		in och vidareutvecklats. Programmet har erbjudits kostnadsfritt till besökande skolgrupper under hösten -19.
3. Tom Tits Experiment erbjuder Södertälje kommuns förskolor och skolor en attraktiv lärandemiljö och kompetensutveckling. Särskilda insatser ska riktas mot kommunens förskolor och skolor som har en verksamhetsidé inom området science center, naturvetenskap, hållbar utveckling och teknik.	3.1 Tom Tit och utbildningskontoret ska ha ett aktuellt och relevant avtal som styr upplägget och innehåll. Avtalet ska innehålla uppföljningsrutiner.	<p>Ägardirektivet är uppfyllt. ●</p> <p>3.1 Tom Tit och utbildningskontoret tog under Q1 fram ett nytt avtal. Avtalet innehåller uppföljningsrutiner.</p>
4. Tom Tits Experiment ska verka för att hitta nya samarbetspartner och/eller extern finansiering av sin verksamhet.	<p>4.1 Bolaget ska bidra till att en samlingsstiftelse bildas</p> <p>4.2 Bolaget ska på egen hand eller genom samlingsstiftelsen skicka in minst 10 ansökningar per år till statliga, regionala och lokala fonder och finansiärer.</p> <p>4.3 Bolaget ska ha på ett strukturerat sätt identifiera och följa upp möjliga samarbetspartners</p>	<p>Ägardirektivet är uppfyllt. ●</p> <p>4.1 En samlingsstiftelse bildades mars 2019</p> <p>4.2 Under 2019 har ca 20 ansökningar skickats in, beviljande anslag från Skolverket, Sida och Horizon 2020. Shelter (via postkodlotteriet). Arbetet med ansökan till Allmänna arvsfonden för utställningen Optik pågår.</p> <p>4.3 En kartläggning har genomförts där ansvariga finns identifierade, finns idag 2 separata dokument (partnerskap och stiftelse/fonder). Partnerskapsdokumentet och stiftelsedokumentet följs upp regelbundet på ledningsgruppen (varannan månad). I mallen för</p>

		<p>projektplan framgår att eventuella samarbetspartners och/eller delfinansiärer ska identifieras.</p>
<p>5. Tom Tits Experiment ska ta ansvar för att i de upphandlingar som görs, där så bedöms möjligt, använda sociala klausuler som en del av kontraktsvillkoren.</p>	<p>5.1 Sociala klausuler används där så är möjligt. Detta sker genom TI.</p> <p>5.2 Läggas in i årsarbetsplanen tillsammans med miljö- och arbetsmiljökrav.</p>	<p><i>Ägardirektivet är uppfyllt.</i> ●</p> <p>5.1 Under 2019 har 19 stycken upphandlingar annonserats där koncernen antingen ställt krav på praktikplats eller språkträningsplats. Under 2018 gjordes detta i 10 upphandlingar. Det har inte i någon av dessa avtal som tecknats skett någon placering och inte nyttjats enligt den överenskomna process vi har med arbetslivsenheten.</p> <p>5.2 Inlagt i årsarbetsplanen i maj 2019</p>
<p>6. Det långsiktiga avkastningskravet för Tom Tits Experiment är 0 %.</p>	<p>6.1 Ekonomin följs upp månatligen.</p> <p>6.2 Resultatet mäts aggregerat enligt budget.</p>	<p><i>Ägardirektivet uppfylls ej.</i> ●</p> <p>6.1 Ekonomin följs upp och rapporteras till Telge och styrelsen.</p> <p>6.2 Det förväntade resultatet ligger under budget och i linje med senaste prognosen. Huvudsakliga skäl är att Mat och Event inte når som budget (den var ambitiös vilket framgår från ursprunglig budgetrapport), att projektposten inte uppnås, ekonomiskt försämrat avtal med kommunen och ett tapp på ca 1 miljoner mot budgeterade entréintäkter.</p>

		För Mat och Event, pågår en omfattande genomlysning och förändringsarbete och hanteringen av projektposten har justerats för 2020.
--	--	--

Telge Tillväxt

Bolagsordningen syfte och verksamhetsföremål	Uppföljning
<p>Telge Tillväxt har till föremål för sin verksamhet att anställa arbetslösa ungdomar och göra dem anställningsbara genom att kombinera uthyrning för arbete med praktik, utbildning, yrkesutbildning, svenskundervisning mm och därmed kraftigt minska arbetslösheten.</p> <p>Syftet är att genom kreativitet och handlingskraft kraftigt minska ungdomsarbetslösheten</p>	<p><i>Verksamheten är förenlig med fastställda syfte och ändamål.</i></p>

Ägardirektiv	Aktiviteter	Uppföljning
<p>1. Telge Tillväxt ska årligen erbjuda minst 150 arbetslösa unga vuxna i Södertälje (i första hand upp till 24 år) anställning och kompetensutveckling under max ett år, med målsättning att de därefter går till anställning, företagande eller studier.</p>	<p>Säkra en stabil inflödesprocess från AF</p> <p>Fokus på ett ökat inflöde från AF från målgruppen 25–29 år</p> <p>Fördjupat samarbete med befintliga ägare</p>	<p><i>Ägardirektivet är uppfyllt.</i></p> <p>150 antal unga vuxna har fått anställning 2019</p>
<p>2. Telge Tillväxt ska verka som ett socialt hållbart företag och marknadsföras som ett sådant.</p>	<p>Upprätta en kommunikationsplan.</p> <p>Nära samarbete med Södertälje kommuns förvaltning</p>	<p><i>Ägardirektivet är uppfyllt.</i></p>

<p>3. Telge Tillväxt ska ta ansvar för att i de upphandlingar som görs, och där så bedöms möjligt, använda sociala klausuler som en del av kontraktsvillkor</p>		<p>Ägardirektivet är uppfyllt ●</p>
<p>4. Det långsiktiga avkastningskravet för Telge Tillväxt är 0 %.</p>	<p>Närvarande ledning: dagligen 25 platser fyllda till gröntjänst och 30 platser till betaluppdrag. Ny tjänst; kompetensförmedlare Nära samarbete med AF, för stabilt inflöde, anställningsstöd mm Täta dialoger med lokala arbetsgivare</p>	<p>Ägardirektivet är uppfyllt. ●</p> <p>Utfall 2019 är -0,3 kr (0 kr i budget)</p>

Bilaga 4, Uppföljning 2019 av Miljöprogram samt klimatstrategi och energiplan för Södertälje kommun 2018-2021

Miljö- och klimatprogrammet är ett av Södertälje kommuns styrande dokument som även berör Telgekoncernen. Programmet visar kommunens målsättningar inom miljö- och klimatarbetet.

Bolagens ansvar är att genomföra utpekade mål samt redovisa och godkänna sina ansvarsdelar i respektive styrelse.

Namn: Miljö- och klimatprogram. Dnr: KS 16/362
 Fastställd av Kommunfullmäktige 2017-12-18
 Giltighet t.o.m. 2021-12-31
 Dokumentansvar: Enheten för utredning och hållbarhet
 Kommunstyrelsen ansvarar för revidering senast 2021-12-31

RAG-kriterier	
Grön	Åtgärder har gjorts under året. Effekten är att målet är uppnått för detta år Målet är uppfyllt sedan tidigare
Gul	Målet är delvis uppfyllt Åtgärder har gjorts under året för att nå målet men effekten kan inte ses ännu
Röd	Åtgärder har inte gjorts under året för att nå målet Målet kräver ett beslut om omprioritering av resurser för flera parter för att uppnås

AVSNITT 1 MARK OCH VATTEN

1.1 Alla kommunens vattenförekomster ska uppfylla EU: s vattendirektiv för god ekologisk, kemisk och kvantitativ status till senast år 2027. Inga sjöar eller vattendrag får försämrats.

TÅ	1.1	Resultat (ex andel/st) och kommentar: Telge Återvinning arbetar i enlighet med målen i direktivet och bedriver årligen recipientkontroll för de sjöar och vattendrag som kan tänkas påverkas av verksamheten på Tvetå. Resultatet av recipientkontrollen följs upp och kommuniceras med miljökontoret.	
TN	1.1	Resultat (ex andel/st) och kommentar: I Södertälje i dag finns många sjöar och vattendrag som inte har godkänd vattenstatus. Telge Nät, som VA-huvudman, är delaktiga i olika vattenvårdsförbund. Det Telge Nät bl.a. gör är: <ul style="list-style-type: none"> • Aktivt uppströmsarbete tillsammans med Syvab • Uppdatering av Malmsjöåsens vattenskyddsområde samt inrättande av Södra Mälarens vattenskyddsområde • Utredning av framtida spillvattenhantering i Hölö och Mölnbo 	

		• Arbetar med plan för erforderliga åtgärder per avrinningsområde inom verksamhetsområde för VA"	
--	--	--	--

1.7 Vid planering, projektering och drift läggs stort fokus på att bevara och stärka befintliga ekosystem och ekosystemtjänster.

TB/TH	1.7	Resultat (ex andel/st) och kommentar: Vid planering, projektering och drift används "Telges miljökrav i byggande och förvaltning" där bland annat krav ställs på bevarande av ekosystem och ekosystemtjänster. - Telge Bostäders Ekoslinga i Lina Hage invigdes under 2019. - 500+ kvm ängsblommor planterades under sommaren 2019 i olika områden, bland annat i Hovsjö och Grusåsen.	
TF	1.7	Resultat (ex andel/st) och kommentar: Fem stycken inventeringar har genomförts och följts upp under 2019. Rutin finns för att hantera detta i Mål och budgetprojekt (Rutin: "Ekosystemtjänster i projekt"). Under 2019 har en ekosystemtjänstsinventering genomförts i ett Mål och budgetprojekt, Idrottshall Mölnbo IP, samt fyra inventeringar på två skolgårdar och två förskolegårdar i samband med upprustning av dessa miljöer. I alla projekten har resultatet av inventeringen beaktats. I drift och förvaltning saknas rutinen för att efterleva målet i tillräcklig utsträckning.	

AVSNITT 2 KLIMAT OCH ENERGI

2.1.2 Öka elproduktionen från sol. Solceller ska anläggas på nya kommunägda fastigheter samt installeras på lämpliga befintliga fastigheter.

TB/TH	2.1.2	Resultat (ex andel/st) och kommentar: 3 st. Stockholmsbergets solceller togs i bruk under 2019. Sedan tidigare har vi solceller på fastigheten Lampan. AOBo hade som mål att anlägga solceller på 1 byggnad under 2019. Målet uppfylls.	
TF	2.1.2	Resultat (ex andel/st) och kommentar: 6 st nya solcellsanläggningar installerade under år 2019, totalt 22 st anläggningar. Totalt har vi 10 000 m2 solceller installerat som årligen kommer producera 1 400 MWh el. Produktionen under år 2019 uppgick till 920 MWh solel.	

2.1.3 Energieffektivisering av bebyggelse med minst 2 % per år.

TB/TH	2.1.3	Resultat (ex andel/st) och kommentar: Energieffektivisering i %: Telge Bostäder: -2,3% Telge Hovsjö: + 0,8% (+1,6% på fjärrvärme för TH)	
-------	-------	---	--

TF	2.1.3	Resultat (ex andel/st) och kommentar: Vårt mål är att årligen minska fjärrvärmeanvändningen med 2 %. Detta mål utgår från år 2006 som basår och målet har varit långsiktigt med år 2019 som slutår. Slutmålet, målet för år 2019 uppgick till 121 kWh/m ² och är värdet för år 2019 uppgick till 120 kWh/m ² . Alla värden är normalårskorrigerade.	
----	-------	--	--

2.1.4 Samtliga fastigheter som ska moderniseras ska vid omfattande renovering uppnå 135 kWh/m².

TB/TH	2.1.4	Resultat (ex andel/st) och kommentar: Fornbacken: 118 kWh/m ²	
-------	-------	---	--

2.1.7 Utveckla och investera i elinfrastruktur och förnyelsebara drivmedel i kommunen tillsammans med flera aktörer. Samma som 3.8

TE	2.1.7	Resultat (ex andel/st) och kommentar: Vi har en projektgrupp tillsammans med TN, intern service där vi diskuterar framtida laddstolpar mm	
----	-------	--	--

2.2.1 Fasa ut fossila bränslen i den egna fordonsparken för att uppnå 100 % fossilfri fordonspark år 2020.

SH	2.2.1	Resultat (ex andel/st) och kommentar: Kör med HV100 sedan 2016 i samtliga fordon, maskiner och kranar.	
TB/TH	2.2.1	Resultat (ex andel/st) och kommentar: Cirka 50% av det använda bränslet under 2019 var från förnyelsebara källor. Telge Bostäder: Totalt antal liter: 245 922,6 Fördelat på bränsleslag: HVO 100: 1,27% EVO Diesel: 94,21% ACP Diesel RME: 0,37% EVO Bensin: 3,97% Bensin: 0,18% Telge Hovsjö: Totalt antal liter: 26 708,94 Fördelat på bränsleslag: HVO 100: 1,36% EVO Diesel: 98,46% ACP Diesel RME: 0,19% Målet med en 100 % fossilfri fordonspark 2020 kommer inte uppnås.	
TE	2.2.1	Resultat (ex andel/st) och kommentar:	n/a
TF	2.2.1	Resultat (ex andel/st) och kommentar: Mål uppnått, vi äger inga fordon med fossila bränslen.	
TI	2.2.1	Resultat (ex andel/st) och kommentar: TI äger inga bilar	
TTE	2.2.1	Resultat (ex andel/st) och kommentar: Andel förnyelsebara bränslen (Följs upp av driftenheten) Byte till Miljöbil för att uppnå fossilbränslefrihet	

TÅ	2.2.1	Resultat (ex andel/st) och kommentar: Utfasning har skett enligt plan	
TTX	2.2.1	Resultat (ex andel/st) och kommentar: Vi tankar kommunens HVO diesel	
TN	2.2.1	Resultat (ex andel/st) och kommentar: Utfasning har skett enligt plan.	

2.2.2 Öka andelen elfordon i kommunorganisationen.

SH	2.2.2	Resultat (ex andel/st) och kommentar: Har idag 2 elfordon samt en eltruck. Följer den tekniska utvecklingen för att i framtiden kunna öka andelen elfordon.	
TB/TH	2.2.2	Resultat (ex andel/st) och kommentar: Andel elbilar 2019: 18,3% av totalt 71 st bilar (dessutom har AOBo 2 elhybrider som inte är inräknade i de 18,3%). Hela poolbilsparken blev under 2019 eldriven.	
TE	2.2.2	Resultat (ex andel/st) och kommentar:	n/a
TF	2.2.2	Resultat (ex andel/st) och kommentar: Vi äger 8 elbilar och 1 gasbil, så 89 % av fordonsflottan är elbilar. Under året har laddplatser på Telge HK för firmabilar och personbilar, totalt 38 st platser, installerats. År 2018 ägdes inga bilar.	
TI	2.2.2	Resultat (ex andel/st) och kommentar: TI äger inga bilar	
TTE	2.2.2	Resultat (ex andel/st) och kommentar: Byte till Miljöbil för att uppnå fossilbränslefrihet	
TÅ	2.2.2	Resultat (ex andel/st) och kommentar: Samtliga poolbilar är ersatta med elbilar.	
TTX	2.2.2	Resultat (ex andel/st) och kommentar: Utbudet av elfordon för bussar enligt vårt behov är för magert i dagsläget	n/a
TN	2.2.2	Resultat (ex andel/st) och kommentar: Samtliga poolbilar är ersatta med elbilar.	

2.2.3 Minska andelen tjänsteresor med egen bil till förmån för tjänste- och arbetsresor med kollektivtrafik, cykel och gång samt en minskning av det totala antalet tjänsteresor till förmån för IT-baserad mötesteknik.

SH	2.2.3	Resultat (ex andel/st) och kommentar: Väljer ofta tågresor istället för bilresor och flyg. Många tågresor till Göteborg.	
TB/TH	2.2.3	Resultat (ex andel/st) och kommentar: - Årlig stegtävling och cykelpool gör att många promenerar och cyklar mellan kontor och närliggande arbetsområden. - Fortsatt uppmuntran till samåkning mellan kontoren vid obligatoriska möten. - Vi ser ökat nyttjande av telefonkonferens/Skype vid möten med externa deltagare. - Vid längre tjänsteresor inom landet utvärderas alltid tågresa som alternativ till flyg. - Samtliga tjänsteresor i landet har under 2019 gjorts med tåg.	
TE	2.2.3	Resultat (ex andel/st) och kommentar: När vi åker på tex konferenser åker vi gemensam buss.	
TF	2.2.3	Resultat (ex andel/st) och kommentar: Vi har under år 2019 köpt in 3 elcyklar som har nyttjats frekvent till korta resor inom staden.	

TI	2.2.3	Resultat (ex andel/st) och kommentar: De flesta resor som görs till våra externa kunder (i.e. Katrineholm/Vingåker) görs med tåg	
TTE	2.2.3	Resultat (ex andel/st) och kommentar: Även om andelen ökade under 2019 jmf med 2018 bibehåller bolaget en mycket låg andel tjänsteresor med egen bil. Tveksamt mål för TTE.	
TÅ	2.2.3	Resultat (ex andel/st) och kommentar: ej påbörjad	
TTX	2.2.3	Resultat (ex andel/st) och kommentar: Vi har minimalt med tjänsteresor och promenerar oftast till AF, huvudkontoret mm	
TN	2.2.3	Resultat (ex andel/st) och kommentar: ej påbörjad	

2.2.4 Ställa krav på förnyelsebara bränslen och energieffektivitet vid upphandling av externa transporter, till exempel entreprenörer, skolskjuts, färdtjänst samt leverantörer.

SH	2.2.4	Resultat (ex andel/st) och kommentar: Ej aktuell. Egen maskinpark till huvuddelen av arbetet.	n/a
TB/TH	2.2.4	Resultat (ex andel/st) och kommentar: Vi använder oss av Telges miljökravsdokument vid upphandlingar. Gällande krav på bränslen ställer vi inte krav på förnyelsebara bränslen, men på att diesel och bensin ska uppfylla kraven på miljöklass 1 eller likvärdigt, dessa krav kan likställas med kriterierna hos Upphandlingsmyndighetens avancerade krav för "produktkvalitet". Vi ställer 8 olika krav inom transporter.	
TE	2.2.4	Resultat (ex andel/st) och kommentar:	n/a
TF	2.2.4	Resultat (ex andel/st) och kommentar: Vi använder oss av Telges miljökravsdokument vid upphandlingar. Gällande krav på bränslen ställer vi inte krav på förnyelsebara bränslen, men på att diesel och bensin ska uppfylla kraven på miljöklass 1 eller likvärdigt, dessa krav kan likställas med kriterierna hos Upphandlingsmyndighetens avancerade krav för "produktkvalitet". Vi ställer 8 olika krav inom transporter.	
TI	2.2.4	Resultat (ex andel/st) och kommentar: Nytt avtal på plats avseende HVO, vilket gör att kommunen kan vara helt fossilfri med egna fordon. Under 2018 trädde ett nytt avtal på plats avseende skolskjuts och färdtjänst. I detta avtal har koldioxid/energikrav beaktats. Minst 80% av flottan skall drivas med biodrivmedel. Motorkrav Euro, ålderskrav på fordon. 4 upphandlingar varav 1 avser reservdelar där egna miljökrav ställts i upphandlingen.	
TTE	2.2.4	Resultat (ex andel/st) och kommentar: Antal och typ av kravställande Görs i samband men inköp/Telge inköp (i förekommande fall)	
TÅ	2.2.4	Resultat (ex andel/st) och kommentar: Det finns för närvarande inte några krav som omfattar förnyelsebara bränslen och energieffektivitet. Detta kommer dock att komma med i kravställning till nästa upphandling.	

TTX	2.2.4	Resultat (ex andel/st) och kommentar:	n/a
TN	2.2.4	Resultat (ex andel/st) och kommentar: Vid upphandling av tunga lastbilar och maskiner ställs krav på funktion med aktuella miljöbränslen såsom HVO, Etanol samt RME. Vid upphandling av bio25 olja till panncentraler krävs intyg av leverantören avseende hållbarhetsbesked.	

2.2.5 Energieffektivisering med minst 10 % i organisationen (med minst 2 % per år under målperioden) inom transporter, gatubelysning med flera områden.

SH	2.2.5	Resultat (ex andel/st) och kommentar: Uppfyller årlig besparing på 2% minskad energiförbrukning över en fem års period. Uppfyller betydligt större reduktion än så. Minskad fjärrvärmeförbrukning år 2019 med 16% jfr med år 2018 samt 5 % minskad elförbrukning år 2019 jfr med år 2018.	
TB/TH	2.2.5	Resultat (ex andel/st) och kommentar: Energieffektivisering fastighetsel: Telge Bostäder (inkl. solel): -2,9% Telge Hovsjö: -5,3%	
TE	2.2.5	Resultat (ex andel/st) och kommentar:	n/a
TI	2.2.5	Resultat (ex andel/st) och kommentar:	n/a
TTE	2.2.5	Resultat (ex andel/st) och kommentar: Energieffektivisering, flera projekt under året- Energikartläggning, Vindenergi, Solfångare, Ledlampor	
TÅ	2.2.5	Resultat (ex andel/st) och kommentar: TÅ mäts i ton CO2 Driftel - minskning med 17 % Uppvärmning – ingen förändring Fordon – minskning med 35 % Flygresor – svårt att mäta. 0 flygresor 2018 och 1 flygresor 2019, vilket genererar + 0,2 ton CO2	
TTX	2.2.5	Resultat (ex andel/st) och kommentar:	n/a
TN	2.2.5	Resultat (ex andel/st) och kommentar: TN mäts i ton CO2 Driftel – minskning med 2,4 % Uppvärmning – Ökning med 43 %. 1 ton CO2 2018 och 1,76 ton CO2 2019 Fordon – minskning med 18 % Flygresor – svårt att mäta då det slår hårt. Ökning med 80 %. 1 ton CO2 2018 och 1,8 ton CO2 2019	
TF	2.2.5	Resultat (ex andel/st) och kommentar: N/A. Går inte att mäta. All vår el till belysning ligger på fastighetselen. Kommenter vid styrelsemöte: Under år 2019 har fokus varit på att kartlägga elanvändningen och under år 2020 kommer arbete tillsammans med verksamheten om hur den kan påverka sin energianvändning (framförallt el) att inledas.	

2.2.6 Energianvändningen i nybyggda kommunalt ägda fastigheter ska minimeras, utifrån ett livscykelperspektiv, och minst uppnå standard för Miljöbyggnad silver.

TB/TH	2.2.6	Resultat (ex andel/st) och kommentar: Lampan verifierad för Miljöbyggnad Silver. Fornbacken innehar intyg för Miljöbyggnad Silver, ska verifieras under 2020. Stockholmsberget granskas för Miljöbyggnad Silver, beslut under februari 2020.	
TF	2.2.6	Resultat (ex andel/st) och kommentar: 1/1, 100 %. En nybyggd fastighet under år 2019 - Södertäljehallen - som klarar energikravet i Miljöbyggnad Silver. Alla nybyggda fastigheters energianvändning följs upp enligt kraven i Miljöbyggnad eller Greenbuilding (motsvarar Miljöbyggnad nivå silver).	

AVSNITT 3 BEBYGGELSER OCH TRANSPORTER

3.2 Klimat- och sårbarhetsaspekter ska beaktas i all planering och samhällsbyggande samt vid utveckling av befintlig bebyggelse.

TB/TH	3.2	Resultat (ex andel/st) och kommentar: Dagvattenutredning genomförd, där en nulägesanalys av TB/TH:s dagvattenhantering gjordes. Även alternativ till traditionella dagvattenlösningar undersöktes i utredningen. Pilotprojekt angående dagvattenlösningar vid bostadshus har påbörjats.	
TF	3.2	Resultat (ex andel/st) och kommentar: Vi använder Telges miljökravsdokument vid planering av ny bebyggelse och vid utveckling av befintlig bebyggelse, dokumentet innefattar 59 stycken kravställningar inom sju huvudområden. Utöver transportkraven (åtta kravställningar) är tolv krav direkt kopplade till att minska bidraget till klimatförändring eller mildra effekten av förhöjda temperaturer och större nederbörds mängder. Kravställningar för att för säkerställa behagliga inomhustemperaturer är nr I1: Solvärmelast och I3: Termiskt klimatsommar, kravställningar som motverkar effekten av förhöjd temperatur eller ökad nederbörd är t.ex. U1: Befintliga ekosystem, U3: Områden utan skötsel, U4: Solskydd och U7: Lokalt omhändertagande av dagvatten. Termiskt klimat och komfortkyla: Under 2019 påbörjades ett arbete på Telge Fastigheter som i december 2019 ledde fram till beslut i lokalstyrgruppen att ge Telge Fastigheter uppdraget att ta fram strategier för termiskt klimat i våra kommunala objekt. Uppdraget innebär att ta fram underlag till en formell överenskommelse avseende termiskt klimat inomhus beroende på typ av verksamhet. Detta görs av extern konsult tillsammans med Telge Fastigheters energi- och miljöspecialister samt Södertälje kommuns representanter för de olika verksamheterna. I uppdraget skall det även ingå att ta fram förslag på mobila lösningar som kan användas vid akuta behov. Syftet är minska onödigt lidande, onödiga kylinstallationer med tillhörande kostnader och slöseri med både mänskliga och tekniska resurser.	

3.3 Södertälje kommuns skolgårdsmiljöer ska öka möjligheten för barn och unga att få tillgång och kunskap om ekosystemtjänster.

TF	3.3	Resultat (ex andel/st) och kommentar: <i>Se redovisning av mål 3.10.</i> Telge fastigheter är enligt miljö- och klimatprogrammet samordningsansvariga för detta mål. Arbete har bedrivits men inte i tillräcklig omfattning.	
----	-----	--	--

3.10 Vid planering, byggnation och förvaltning läggs stort fokus på att såväl skapa nya som att bevara och stärka befintliga ekosystem och ekosystemtjänster.

TB/TH	3.10	<p>Resultat (ex andel/st) och kommentar: Vid planering, projektering och drift används "Telges miljökrav i byggande och förvaltning" där bland annat krav ställs på bevarande av ekosystem och ekosystemtjänster. Invigning av Telge Bostäders Ekoslinga i Lina Hage. 500+ kvm ängsblommor planterades i under sommaren i olika områden, bland annat i Hovsjö och Grusåsen.</p>	
TF	3.10	<p>Resultat (ex andel/st) och kommentar: Ekosystemtjänster har tillskapats och befintliga ekosystem har stärkts lokalt i samband med fyra utemiljöprojekt på skol- och förskolegårdar samt beaktats i planeringen av ytterligare ett mål & budgetprojekt under 2019.</p> <p>Tillförda ekosystemtjänster till gårdarna: Producerande tjänster (skapat på 3/4 objekt): Bärbuskar, blommande träd och odlingsytor. Reglerande tjänster (skapat på 3/4 objekt): pergola över sandlåda som solskydd, asfalt har ersatts av grusyta, plantering av träd, mark frilagd och jord förbättrad kring befintliga träd. Kulturella tjänster (skapat på 3/4 objekt): Lekustrustning som skapar bättre tillgänglighet till skogspartier och tillskapade sittplatser intill grönska. Stödande tjänster (skapat på 3/4 objekt): Fjärilsäng, blomstrande äng, blomstrande rabatter, fågelholkar, buskar.</p> <p>I förvaltning, driften, finns inga rutiner i dagsläget som säkerställer att stort fokus läggs på tillskapande eller bevarande av ekosystem.</p>	

AVSNITT 4 KONSUMTION OCH BETEENDE

4.1 Södertälje kommun ska minska användningen av skadliga kemikalier i organisationen.

SH	4.1	<p>Resultat (ex andel/st) och kommentar: Har infört kemikaliehanteringssystemet Ecoonline. Riskbedömningar av kemikalierna kommer att göras och substitut till miljövänligare kemikalier tas fram.</p>	
TB/TH	4.1	<p>Resultat (ex andel/st) och kommentar: Telge Bostäders kemikalielista har delvis setts över och utifrån riskbedömningar har ett antal produkter fasats ut alternativt ersatts, mer arbete behövs. Gul RAG eftersom arbetet med översikten av kemikalieplanen kommer att fortsätta under 2020.</p>	
TE	4.1	Resultat (ex andel/st) och kommentar:	n/a
TI	4.1	<p>Resultat (ex andel/st) och kommentar: Inför varje upphandling fyller beställare i upphandlingsstrategi avseende vad som ska köpas in. I denna Strategi följs Miljökrav krav upp, här ingår kemikalier</p>	
TTE	4.1	<p>Resultat (ex andel/st) och kommentar: Se Kemikaliehantering nedan</p>	

TÅ	4.1	Resultat (ex andel/st) och kommentar: För att identifiera och minska användningen av skadliga kemikalier har Telge Återvinning köpt in ett digitalt kemikalie-hanteringssystem som markerar kemikalier som finns på utfasningslistan och PRIO-listan, samt underlättar identifieringen av vilka kemikalier som kan ersättas av mindre skadliga kemikalier. Risk-bedömningar av nya kemikalier kan också utföras i systemet.	
TTX	4.1	Resultat (ex andel/st) och kommentar: Säkerhetsdatablad och kemikalielistan är uppdaterade. Arbetar inte med farliga kemikalier.	
TN	4.1	Resultat (ex andel/st) och kommentar: För att identifiera och minska användningen av skadliga kemikalier har Telge Nät köpt in ett digitalt kemikalie-hanteringssystem som markerar kemikalier som finns på utfasningslistan och PRIO-listan, samt underlättar identifieringen av vilka kemikalier som kan ersättas av mindre skadliga kemikalier. Risk-bedömningar av nya kemikalier kan också utföras i systemet.	
TF	4.1	Resultat (ex andel/st) och kommentar: Under 2019 har ett projekt med Städning med ultrarent vatten bedrivits på Stadshuset. Det har inneburit att städkemikalier inom lokalvården har bytts ut mot ultrarent vatten och all städning utom viss toalettstädning utförs kemikaliefritt. Resultatet är mycket bra. En utvärdering kommer genomföras i slutet av februari, 1 år efter införandet. Efter det kommer vi se över möjligheten att byta ut städkemikalierna på fler objekt. Städning med ultrarent vatten har genomförts på test på några andra objekt under 2019.	

4.2 Det övergripande målet för kommunens avfallsarbete är högre resurshushållning. EU:s avfallshierarki ska vara vägledande för avfallsarbetet på alla nivåer i Södertälje och det konkreta avfallsarbetet styrs och följs upp genom kommunens avfallsplan.

TB/TH	4.2	Resultat (ex andel/st) och kommentar: BNI (bostadsnära insamling) är infört i 5 områden under 2019 (och påbörjat i fler områden), under 2019 har 851 bostäder fått sorteringsmöjlighet (målet för 2019 var 845 bostäder). Totalt har 2961 stycken hushåll i beståndet nu BNI.	
TÅ	4.2	Resultat (ex andel/st) och kommentar: Avfallshantering är en del i planprocessen. TÅ svarar aktivt på remisser och har direktdialog med byggherre för att nå hållbara insamlingssystem. TÅ ingår i olika forum på Sbk med syfte att förbättra dialog och förutsättningar att i tidigt stadium gynna återbruk och källsortering. Resurshushållning på ÅVC har utvecklats. Cyklar, textilier återbrukas och nya samarbeten med välgörenhetsorganisationer har upprättats för att utöka återbruket. Tillsammans med Telge Bostäder har ett pilotprojekt Kvarternära ÅVC i Lina inletts. För statistik - se uppföljning av avfallsplan.	
TF	4.2	Resultat (ex andel/st) och kommentar: Telges nuvarande och tidigare miljökrav (gällande i några pågående projekt 2019) har kravställningar som innebär att målsättningen i avfallsplanen på att minst 70 viktprocent av det icke farliga bygg- och rivningsavfallet ska återanvändas eller återvinnas. . Uppföljning av samtliga större mål & budgetprojekt och ombyggnadsprojekt har utförts under 2019 och kraven har efterlevts. Massbalans och minskade transporter av massor: Krav M4: Återvunnet fyllnadsmaterial och krav M5: Återvinning vid rivning till att skapa massbalans i projekten, lokalt återbruk	

		av massor och material samt minska transporter av massor. Under 2019 har inte redovisats några projekt där dessa krav beaktats och följts upp.	
--	--	--	--

4.2.1 Kemiska produkter ska inventeras och dokumenteras i kemikalieförteckningar.

T	4.2.1	Resultat (ex andel/st) och kommentar: Kemikalieförteckning/kemikalielista och riskbedömningar finns för samtliga kemikalier.	
TF	4.2.1	Resultat (ex andel/st) och kommentar: Kemikalier hanteras inom Telge Fastigheters lokalvård som bedrivs i egen regi för del av fastighetsbeståndet och externt städ i resterande del, viken följs upp av våra lokalvårdscontrollers. Enligt avtal får de kemikalier som används inte innebära risker från hälso- eller miljösynpunkt. Kemikalieförteckning finns med uppgifter om omfattning och användning finns för lokalvården i egen regi. Sammanställning och redovisning av de kemikalier som används inom den externa lokalvården finns. Orsaken till GUL färgkodning är att det under 2019 saknades en sammanställning genom en kemikalieförteckning där omfattning och användning framgår (dock gäller detta enligt lagstiftningen endast för kemikalier som är hälso- eller miljöfarliga).	
TB/TH	4.2.1	Resultat (ex andel/st) och kommentar: Inventering av Telge Bostäders kemikalielista påbörjades under hösten 2019. Uppdatering fortsätter under 2020. Gul RAG eftersom det är ett pågående arbete.	
TN	4.2.1	Resultat (ex andel/st) och kommentar: För att identifiera och minska användningen av skadliga kemikalier har Telge Nät köpt in ett digitalt kemikalie-hanteringssystem som markerar kemikalier som finns på utfasningslistan och PRIO-listan, samt underlättar identifieringen av vilka kemikalier som kan ersättas av mindre skadliga kemikalier. Riskbedömningar av nya kemikalier kan också utföras i systemet.	
TÅ	4.2.1	Resultat (ex andel/st) och kommentar: För att identifiera och minska användningen av skadliga kemikalier har Telge Återvinning köpt in ett digitalt kemikalie-hanteringssystem som markerar kemikalier som finns på utfasningslistan och PRIO-listan, samt underlättar identifieringen av vilka kemikalier som kan ersättas av mindre skadliga kemikalier. Riskbedömningar av nya kemikalier kan också utföras i systemet.	
TE	4.2.1	Resultat (ex andel/st) och kommentar: Har miljökrav i våra upphandlingar	
TTX	4.2.1	Resultat (ex andel/st) och kommentar: Kemikalielistan är uppdaterad	
TTE	4.2.1	Resultat (ex andel/st) och kommentar: Se kemikalieförteckning	
SH	4.2.1	Resultat (ex andel/st) och kommentar: Kemikalieförteckningen finns nu i systemet Ecoonline.	
TI	4.2.1	Resultat (ex andel/st) och kommentar:	n/a

4.2.2 Kemiska produkter som innehåller utfasningsämnen och prioriterade riskminskningsämnen ska fasas ut.

T	4.2.2	Resultat (ex andel/st) och kommentar: Telge AB har ännu inte överblick om kemikalierna innehåller utfasningsämnen/prioriterade riskminskningskemikalier.	
TF	4.2.2	Resultat (ex andel/st) och kommentar: Inom projekt och förvaltning använder vi Telges miljökrav där kravställning finns på att endast A- och B -bedömda produkter ska användas i beståndet och att lägre bedömda produkter endast får användas om det inte finns ett bättre alternativ och efter att avvikelshantering utförts. A- och B-produkter innehåller inte några PRIO-ämnen. Inom lokalvården hanteras kemiska produkter, inga hälso- eller miljöfarliga produkter får användas.	
TB/TH	4.2.2	Resultat (ex andel/st) och kommentar: Antal urfasade produkter under 2019: 3 stycken Totalt antal produkter*: 99 Kvarvarande produkter; Med både riskminskningsämnen och utfasningsämnen: 15 Med bara riskminskningsämnen: 35 *Inom enheter måleri, reparation, hantverk, fastighetsskötsel och hubben. Fortsatt uppdatering/inventering av kemikalielistor fortsätter under 2020. Detta kommer lägga grund för ytterligare utfasning. Även dialog med leverantör kommer att inledas (av måleri) efter att inventering är färdigställd så att kontinuerlig utfasning av produkter med negativ miljö- och arbetsmiljöpåverkan kan fortsätta. Gul RAG eftersom kemikalieinventeringen ska färdigställas under 2020, arbete med utfasning fortlöper.	
TÅ	4.2.2	Resultat (ex andel/st) och kommentar: För att identifiera och minska användningen av skadliga kemikalier har Telge Nät köpt in ett digitalt kemikalie-hanteringssystem som markerar kemikalier som finns på utfasningslistan och PRIO-listan, samt underlättar identifieringen av vilka kemikalier som kan ersättas av mindre skadliga kemikalier. Risk-bedömningar av nya kemikalier kan också utföras i systemet.	
TTX	4.2.2	Resultat (ex andel/st) och kommentar: Vi har inga ytterligare att byta ut.	
TTE	4.2.2	Resultat (ex andel/st) och kommentar: Se kemikalieförteckning.	
SH	4.2.2	Resultat (ex andel/st) och kommentar: Ingår som en del i utnyttjandet av kemikaliehanteringssystemet Ecoonline.	
TI	4.2.2	Resultat (ex andel/st) och kommentar:	n/a
TN	4.2.2	Resultat (ex andel/st) och kommentar: För att identifiera och minska användningen av skadliga kemikalier har Telge Nät köpt in ett digitalt kemikalie-hanteringssystem som markerar kemikalier som finns på utfasningslistan och PRIO-listan, samt underlättar identifieringen av vilka kemikalier som kan ersättas av mindre skadliga kemikalier. Risk-bedömningar av nya kemikalier kan också utföras i systemet.	

TE	4.2.2	Resultat (ex andel/st) och kommentar: Har miljökrav i våra upphandlingar	
----	-------	---	--

4.2.3 Kemiska bekämpningsmedel ska användas restriktivt och kommunen ska fasa ut kemiska bekämpningsmedel i behörighetsklasser 1-2.

TN	4.2.3	Resultat (ex andel/st) och kommentar: För att identifiera och minska användningen av skadliga kemikalier har Telge Nät köpt in ett digitalt kemikalie-hanteringssystem som markerar kemikalier som finns på utfasningslistan och PRIO-listan, samt underlättar identifieringen av vilka kemikalier som kan ersättas av mindre skadliga kemikalier. Risk-bedömningar av nya kemikalier kan också utföras i systemet.	
SH	4.2.3	Resultat (ex andel/st) och kommentar: Används i begränsad omfattning. Kommer ingå som en del i utnyttjandet av systemet Ecoonline.	
TTX	4.2.3	Resultat (ex andel/st) och kommentar:	n/a
TF	4.2.3	Resultat (ex andel/st) och kommentar: Inga bekämpningsmedel används.	
TB/TH	4.2.3	Resultat (ex andel/st) och kommentar: Inga bekämpningsmedel används.	

4.3 Andelen miljömärkta varor och tjänster ska öka och följas upp. Kommunen ska ställa avancerade miljökrav som följs upp i de prioriterade områdena: giftfri förskola, begränsad klimatpåverkan och sociala villkor. Vid upphandling ska livscykelperspektiv, som även omfattar ekonomiska aspekter, beaktas.

SH	4.3	Resultat (ex andel/st) och kommentar: Miljöhänsyn tas vid upphandlingar för att få miljömässiga och hållbara produkter och tjänster. Under 2019 installerade hamnen Telges största solcellsanläggning upphandlad med krav enligt Sunda Hus.	
TB/TH	4.3	Resultat (ex andel/st) och kommentar: Telge Bostäder använder sig av sitt interna miljökravsdokument "Miljökrav vid byggande och förvaltning av lokaler och bostäder" vid upphandlingar. Dessa krav gäller utöver kraven i BBR (Boverkets byggregler). 13,5% av kraven är direkt kopplade till materialval, dessa krav följs upp via materialdatabasen SundaHus. Genomgång och revidering av dokumentet kommer genomföras under 2020	
TE	4.3	Resultat (ex andel/st) och kommentar: Vi följer Telge Inköps krav i upphandlingar.	
TTE	4.3	Resultat (ex andel/st) och kommentar: Nuläge: 2017 års Ekoproduktvärde 26,7% ska öka erhålls från kostenheten Södertälje kommun. Värde 2019 34,8%	
TÅ	4.3	Resultat (ex andel/st) och kommentar: Där så är möjligt läggs detta in i upphandlingen.	
TTX	4.3	Resultat (ex andel/st) och kommentar: Inga nya upphandlingar	n/a

TN	4.3	Resultat (ex andel/st) och kommentar: Där så är möjligt läggs detta in i upphandlingen.	
TF	4.3	Resultat (ex andel/st) och kommentar: Telge Fastigheter använder sig av sitt interna miljökravsdokument "Miljökrav vid byggande och förvaltning av lokaler och bostäder" vid upphandlingar. Dessa krav gäller utöver kraven i BBR (Boverkets byggregler). 13,5% av kraven är direkt kopplade till materialval, dessa krav följs upp via materialdatabasen SundaHus. Genomgång och revidering av dokumentet kommer genomföras under 2020.	

4.3.1 Vid all upphandling av varor ska information om innehåll av ämnen över 0,1 % på EUs kandidatlista begäras in.

T	4.3.1	Resultat (ex andel/st) och kommentar: Uppföljning är inte genomfört 2019 men är påbörjad och ska genomföras 2020.	
TF	4.3.1	Resultat (ex andel/st) och kommentar: I samtliga upphandlingar som utförts under 2019 utav Telge fastigheter AB har Telges miljökrav erlagts. Vi har krav på registrering av produkter i materialdatabasen SundaHus vid upphandling, där vi endast (om möjligt) godkänner produkter som inte innehåller ämnen som är med på kandidatlistan.	
TB/TH	4.3.1	Resultat (ex andel/st) och kommentar: Vi har krav på registrering av produkter i materialdatabasen SundaHus vid upphandling, där vi endast (om möjligt) godkänner produkter som inte innehåller ämnen som är med på kandidatlistan.	
TN	4.3.1	Resultat (ex andel/st) och kommentar:	
TÅ	4.3.1	Resultat (ex andel/st) och kommentar:	
TE	4.3.1	Resultat (ex andel/st) och kommentar: Har miljökrav i våra upphandlingar	
TTX	4.3.1	Resultat (ex andel/st) och kommentar:	n/a
TTE	4.3.1	Resultat (ex andel/st) och kommentar: Görs med stöd av TI	
SH	4.3.1	Resultat (ex andel/st) och kommentar: Inte applicerbar i hamnens normala verksamhet	n/a

4.3.2 Checklisten (se kemikalieplan) ska användas vid relevanta upphandlingar enligt ovan, för att säkerställa ett kemikalieperspektiv i upphandlingen.

T	4.3.2	Resultat (ex andel/st) och kommentar: Arbetet ej påbörjat	
TF	4.3.2	Resultat (ex andel/st) och kommentar: Vi har inte använt oss av checklisten i upphandlingar, däremot har vi krav på materialregistrering i materialdatabasen SundaHus, där materialen bedöms enligt samma innehåll som i checklisten.	
TB/TH	4.3.2	Resultat (ex andel/st) och kommentar: Vi har inte använt oss av checklisten i upphandlingar, däremot har vi krav på materialregistrering i materialdatabasen SundaHus, där materialen bedöms enligt samma innehåll som i checklisten.	
TN	4.3.2	Resultat (ex andel/st) och kommentar:	

TÅ	4.3.2	Resultat (ex andel/st) och kommentar:	
TE	4.3.2	Resultat (ex andel/st) och kommentar: Följer Telge Inköps miljökrav.	
TTX	4.3.2	Resultat (ex andel/st) och kommentar:	n/a
TTE	4.3.2	Resultat (ex andel/st) och kommentar:	
SH	4.3.2	Resultat (ex andel/st) och kommentar: Hamnen kikar på planen i upphandlingar där det är relevant.	

4.3.3 Upphandlare, kravställare och annan berörd personal i kommunkoncernens verksamheter ska erbjudas kompetensutveckling inom kemikalieområdet för att välja rätt vid inköp inom ram.

SH	4.3.3	Resultat (ex andel/st) och kommentar: 2 st utbildade i kemikaliehanteringssystemet Ecoonline.	
T	4.3.3	Resultat (ex andel/st) och kommentar: Under 2019 har medarbetare från Telge AB Kvalitet- och miljöstaben haft: - utbildning för nyckelpersoner inom Telgekoncernen avseende kemikalieplan och uppdaterad kemikaliehanteringsrutin i tillsammans med Södertälje kommuns projektledare för kemikalieplanen (deltagare från T, TB/TH, TF, TI, TN, TTE, TTX och SH). Antal deltagare 20. - utbildning/presentation av kemikalieplan för enhetschefer TB/TH i maj 2019. Antal deltagare 9. - internrevision avseende kemikalier och substitutionsprincipen. Internrevision kan jämföras med utbildning. Bolag som berördes: T Redovisning/IS, TB Fastigheter/Kund, TF Stöd, TN/ TÅ Verkstad, TTE Verkstad, SH Miljö/Produktion. Antal deltagare: 16 2019 utbildades 45 medarbetare i kemikalieområdet. - deltagit i arbetet med implementering av Ecoonline på SH. -deltagit i framdrift av TB/TH-s arbete med kemikaliehantering -flera grundläggande miljöutbildningar för nyanställda medarbetare och där görs information om kemikalieplanen. -deltagande i arbetet med att ta fram handlingsplan och genomföra hållbarhetsutbildning-miljö för AOBo förvaltnings-och projektenheter.	
TF	4.3.3	Resultat (ex andel/st) och kommentar: Utbildning i SundaHus miljödata har erbjudits hela bolaget den 4 december 2019. Genomgång av Telges miljökrav som innehåller kravställningar på material och produkter har gått igenom.	
TN	4.3.3	Resultat (ex andel/st) och kommentar: Utbildning har hållits i det nya kemikaliesystemet	
TTE	4.3.3	Resultat (ex andel/st) och kommentar: Görs vid behov	
TTX	4.3.3	Resultat (ex andel/st) och kommentar:	
TÅ	4.3.3	Resultat (ex andel/st) och kommentar: Utbildning har hållits i det nya kemikaliesystemet	

4.4.1 Bra material och varor ska användas i kommunkoncernens planerade underhållsplan och nybyggnadsprojekt (såväl som i ombyggnads och renoveringsprojekt), väljs ut genom produktvalssystem.

TF	4.4.1	<p>Resultat (ex andel/st) och kommentar: Statistik från SundaHus miljödatabas för 2019 (låsta kollektioner): Andel A&B produkter av totalt inrapporterade produkter inom projekt: 83 % (av 957 antal produkter) 2019. 86 % (av 2349 antal produkter) 2018.</p> <p>Andel A&B produkter av totalt inrapporterade produkter inom ramavtal (gemensamma siffor TB/TH och TF): 94% (av 1152 antal produkter) 2019.</p>	
TB/TH	4.4.1	<p>Resultat (ex andel/st) och kommentar: Statistik från SundaHus miljödatabas för 2019: Andel A&B produkter av totalt inrapporterade produkter inom projekt: 79% (av 1077 antal produkter) 2019. 77% (av 250 antal produkter) 2018.</p> <p>Andel A&B produkter av totalt inrapporterade produkter inom ramavtal (gemensamma siffor TB/TH och TF): 94% (av 1152 antal produkter) 2019.</p>	

4.4.2 Produktvalssystemet ska användas vid kravställning i upphandling av byggvaror, projektörer och entreprenörer.

TF	4.4.2	<p>Resultat (ex andel/st) och kommentar: Krav på registrering i produktvalssystemet finns med i alla upphandlingar för byggprojekt.</p>	
TB/TH	4.4.2	<p>Resultat (ex andel/st) och kommentar: Krav på registrering i produktvalssystemet finns med i alla upphandlingar.</p>	

4.4.3 Stickprovrevisioner av pågående bygg- och anläggningsprojekt ska genomföras.

TF	4.4.3	<p>Resultat (ex andel/st) och kommentar: Miljöronder inklusive material- och produktkontroller i form av stickprovskontroller på byggarbetsplatsen har genomförts inom 3 stycken byggprojekt under 2019, både mål & budgetprojekt och förvaltningsprojekt.</p>	
TB/TH	4.4.3	<p>Resultat (ex andel/st) och kommentar: Stickprovskontroller har genomförts på de stora ny- och ombyggnadsprojekten (3 st). Arbete med att ta fram ytterligare rutiner gällande genomförande av stickprovsvisioner pågår.</p>	

4.4.4 Förekomsten av PVC-golv ska inventeras i lokaler som hyrs ut till verksamheter för barn.

TF	4.4.4	Resultat (ex andel/st) och kommentar: Inventering av PVC-golv i de lokaler som hyrs ut till verksamheter för barn har inte genomförts i tillräcklig omfattning. Projektgrupp är sammansatt och detta uppdrag kommer utföras under 2020, inventering inklusive underlag för underlag till förvaltningen för åtgärder ska framarbetas.	
TB/TH	4.4.4	Resultat (ex andel/st) och kommentar: Inventering av PVC-golv har inte genomförts under 2019. Inventering genomförs under planperioden.	

4.4.5 Södertälje kommun ska följa Naturvårdsverkets vägledning och beslut KS 17/239 gällande ytor belagda med konstgräs, både gällande nyproduktion och befintliga

TF	4.4.5	Resultat (ex andel/st) och kommentar: En konstgräsplan, Södertälje fotbollsarena, har renoverats med nytt konstgräs med granulatfyll under 2019. För övriga objekt har beslut KS 17/239 samt Telges miljökrav (krav nr: U5) efterlevts.	
TB/TH	4.4.5	Resultat (ex andel/st) och kommentar: Telge Bostäder installerade under 2019 fallskyddsgummi på Aktivitetsparken i Hovsjö (efter dialog om alternativa lösningar), ingen plan gjord.	

4.5 Södertälje kommun ska i sina avtalsupphandlingar skapa förutsättningar, inom ramen för LOU21, för att få in mer produkter som producerats lokalt, regionalt och nationellt, så att inköpsandelen främst ökar för produktgrupperna kött, ägg och mejeri, grönsaker, spannmål men även övriga produktgrupper som finns att tillgå.

TI	4.5	Resultat (ex andel/st) och kommentar: Inför varje upphandling fyller beställare i upphandlingsstrategi avseende vad som ska köpas in. I denna Strategi följs Miljökrav krav upp	
----	-----	--	--

4.5.2 Plan ska upprättas för respektive konstgräsplan, enligt Naturvårdsverkets vägledning.

TF	4.5.2	Resultat (ex andel/st) och kommentar: Telge fastigheter innehar tre stycken konstgräsplaner med granulatfyll i, två är belägna på skolgård eller i direkt anslutning till skolgård (Lina grundskola) avsedd för spontanidrott och en anläggning är Södertälje fotbollsarena. Fotbollsarenan inklusive planen vid Lina grundskola sköts av kultur- och fritidskontoret, Södertälje kommun. Egenkontroll för vinter respektive sommarskötsel finns och efterlevs vilka inkluderar att se till att granulaten hålls på planerna samt vid behov återföring av granulat till planerna. För den mindre planen som är lokaliserad på Stålhamraskolan finns ingen egenkontroll för skötsel, därmed markeras denna indikator som delvis uppnådd 2019. Samtliga tre planer har inventerats under 2019 av Telge fastigheters miljöansvarig tillsammans med respektive ansvarig förvaltare. Detta är ett första steg för att säkerställa att miljöbalkens krav på egenkontroll för konstgräsplaner efterlevs.	
----	-------	---	--

TB/TH	4.5.2	Resultat (ex andel/st) och kommentar: Telge Bostäder har 1 konstgräsplan, inventering ej gjord 2019.	
-------	-------	---	--

4.6 Andelen källsorterat klosettavfall som hygieniseras och återförs till odling ska öka.

TÅ	4.6	Resultat (ex andel/st) och kommentar: Telge Återvinning separerar det fasta klosettavfallet från kontorsbyggnader i separat tank. Tanken töms kontinuerligt och avfallet transporteras till Syvab för hygienisering och återföring till odlingsmark.	
TN	4.6	Resultat (ex andel/st) och kommentar: Miljökontoret önskar att vacuumtoaletter installeras i nybyggen. De bedriver "försäljningsarbetet" men kunden väljer själv så länge deras anläggning uppfyller uppställda miljökrav. Alla Vacuum-wc i Södertälje kommun går till Hölö Våt-kompost oavsett vart de ligger. Tankar (med svartvatten) i områdena Hölö/Mörkö/Järna dvs i närheten av Hölö våtkompost prioriteras till denna anläggning. I de ifall kunden har en BDT anläggning går de inte till Hölö våtkompost.	

4.7 Kunskapen och medvetenheten om miljöfrågor, hållbar konsumtion samt värdet av biologisk mångfald och ekosystem ska öka.

SH	4.7	Resultat (ex andel/st) och kommentar: Vi deltar inom olika forum för miljö och hållbarhet. Erfarenhetsutbyte med andra hamnar. Vi följer noga teknikutvecklingen inom logistik.	
TB/TH	4.7	Resultat (ex andel/st) och kommentar: - Intern miljöutbildning framtagna (enhetsanpassade), 2 enheter har genomgått utbildning 2019, det planeras för ytterligare interna utbildningar under 2020. - På AOBos Trivseldagar: informerande aktiviteter gällande återvinning (sopsorteringstävling) och pollinering genomfördes (bygge av insektshotell) med hyresgäster. - Ekosystemslingan i Lina Hage som invigdes den 7 juni 2019 syftar till att öka kunskapen och medvetenheten gällande ekosystem och ekosystemtjänster för invånarna i Södertälje kommun. Där har den första honungen skördats med hjälp av barn ungdomar i området. - Miljötvättstugan i Mariekäll har fått ett gott mottagande och tvättning utan tvättmedel fungerar bra för hyresgästerna, även många intresserade på studiebesök där TB är ett föredöme. - Bolagsintern information om miljöpåverkan vid möten (FN:s globala mål) samt hänvisning till informationsserie från Telge AB på intranätet. - Införande av BNI fortsätter med information i samband med invigning av nya miljörum och platser. - Hyresgäster som utbildats via kommunen fortsätter med frivilligt arbete som informatörer om sopsortering genom dörrknackning i Hovsjö och Lina. - Pollineringsängar som främjar pollinering har i Hovsjö anlagts av feriepraktikanterna, även kunskapen om pollinerings betydelse har stärkts. - Under en "Kanalåret 2019-aktivitet" användes en eldriven båt för att minimera miljöpåverkan och visa på alternativ.	
TE	4.7	Resultat (ex andel/st) och kommentar: Vi utbildar kontinuerligt våra medarbetare i dessa frågor.	
TI	4.7	Resultat (ex andel/st) och kommentar: Inför varje upphandling fyller beställare i upphandlingsstrategi avseende vad som ska köpas in. I denna Strategi följs både Miljökrav och Sociala krav upp	

TTE	4.7	Resultat (ex andel/st) och kommentar: Ekosystemtjänstslinga framtagen för att kommunicera FNs 17 miljömål, sol, vind och vattenenergi. Programutveckling inom Agenda 2030 mot lärare, elever, företag och allmänhet. Nya experiment i huset. Internutbildningar.	
TÅ	4.7	Resultat (ex andel/st) och kommentar: Arbetet med informationsaktiviteter om återvinning, återbruk och avfalls-hantering har pågått kontinuerligt och arbetet fortlöper framgent. Vi använder oss bl a av tryckt informationsmaterial, arbete med hemsidan, filmer, annonsering, digital media, studiebesök, nudging, events och genom mötet med medborgare samt kunder.	
TTX	4.7	Resultat (ex andel/st) och kommentar: Vi utbildar oss kontinuerligt genom Telge Koncernens utbud	
TN	4.7	Resultat (ex andel/st) och kommentar: Arbetet med informationsaktiviteter om elnät, fjärrvärme, vatten och avlopp samt stadsnät har pågått kontinuerligt och arbetet fortlöper framgent. Telge Nät använder oss bl a av tryckt informations-material, arbete med hemsidan, filmer, annonsering, digital media, studiebesök, nudging, events och genom mötet med medborgare samt kunder. Från 2020 står vi även för busstransporten för skolelever som åker på studiebesök hos Syvab.	
TF	4.7	Resultat (ex andel/st) och kommentar: Interna miljöutbildningar har genomförts på bolaget dels på den årliga miljödagen den 26 september 2019 och utbildning i SundaHus Miljödata den 4 december 2019. På miljödagen utbildades samtliga medarbetare inom Telges miljökrav samt hållbart byggande.	

4.10 För att öka kunskapen om ekosystemtjänsters nytta för såväl människa och miljö ska dessa på olika sätt synliggöras i kommunen.

TB/TH	4.10	Resultat (ex andel/st) och kommentar: - AOBos Ekosystemslinga invigdes under 2019, slingans syfte är att öka kunskapen och medvetenheten gällande ekosystemtjänster. - Vid nya pollineringsängar i Hovsjö finns informationsskyltar där hyresgästerna kan läsa om vad ängsblommorna kan bidra med. - På Trivseldagar informerades det om pollinering och bin, samt byggdes insektshotell.	
TF	4.10	Resultat (ex andel/st) och kommentar: I flera utemiljöprojekt på skol- och förskolegårdar har Telge fastigheter under 2019 tillfört ekosystemtjänster som bidrar till naturpedagogiken, såsom odlingsytor, fågelholkar, fjärilsäng och blommande äng för bin. Se även redovisning av mål 3.10	

4.11 Minska utsläppen av mikroplaster.

SH	4.11	Resultat (ex andel/st) och kommentar: Ingår i nätverkande med andra hamnar i Sverige, där frågan diskuteras. Vidare ses logistiken kontinuerligt över inom hamnområdet för att minimera onödiga transporter.	
TB/TH	4.11	Resultat (ex andel/st) och kommentar: Av säkerhetsskäl installerades gummiunderlag på vissa ställen av Hovsjö aktivitetspark. I det uppdaterade miljökravsdokumentet " Telges miljökrav i byggande och förvaltning" från 2018 finns bland annat ett krav (krav U5) gällande gummiunderlag som går ut på att gummiasfalt, gummiunderlag och konstgräs i första hand ska undvikas.	

		Gul RAG då arbete med att minska mikroplaster finns, men att avsteg från kravet gjordes under 2019.	
TE	4.11	Resultat (ex andel/st) och kommentar: Har miljökrav i våra upphandlingar	
TI	4.11	Resultat (ex andel/st) och kommentar: Inför varje upphandling fyller beställare i upphandlingsstrategi avseende vad som ska köpas in. I denna Strategi följs Miljökrav krav upp och här ingår Mikroplaster. Inom enheten har vi även med att minska det interna användandet av plaster och är medtaget i våra hållbarhetsmål.	
TTE	4.11	Resultat (ex andel/st) och kommentar: Sopsortering Miljönären, plastbantning i Förskolan. Medvetet sortiment i butik.	
TÅ	4.11	Resultat (ex andel/st) och kommentar: Under 2018 har Telge Återvinning identifierat möjliga källor till utsläpp av mikroplaster. Källorna är: Tvätt av arbetskläder, däck-slitage, plastrester från gröna påsen, nedskräpning från transporter till och från anläggningen, samt plastrester från krossning av brännbart material. Telge AB via miljöstaben samordnar eventuellt framtagande av handlingsplan för samtliga bolag i koncernen.	
TTX	4.11	Resultat (ex andel/st) och kommentar: Vår kärnverksamhet är renhållning	
TN	4.11	Resultat (ex andel/st) och kommentar: Under 2018 har möjliga källor identifierats till utsläpp av mikroplaster exempelvis via dagvattenutsläpp. Telge AB via miljöstaben samordnar eventuellt framtagande av handlingsplan för samtliga bolag i koncernen.	
TF	4.11	Resultat (ex andel/st) och kommentar: Inom de projekt som bedrivits 2019 har Telge fastigheter inom flera utemiljöprojekt valt att frånga gummiplattor som fallskydd till fördel för bark/flis. Ytor med konstgräs utan fyllning har anlagts på skol- och förskolegårdar. Detta har motiverats inom projekten utifrån ett skötselperspektiv samt svårigheten att få till en hållbar grönyta i en hårt belastad miljö. Inom de aktuella projekten har ytorna med konstgräs begränsats. Telges miljökrav tillämpas där det av krav U5: Gummiunderlag framgår att gummiasfalt, gummiplattor samt konstgräs undviks i första hand, annars väljs detta i samråd med beställaren.	